صبح صادق

دوشنبه ۱۳ اسفند ۱۳۹۷
۲۶ جمادی الثانی ۱۴۴۰
سال نوزدهم شماره ۸۸۹
۱۲ صفحه

هفته‌نامه داخلی
سیاسی، فرهنگی و اجتماعی

www.sobhesadeghweekly.ir

میلاد با سعادت
حضرت امام محمد باقر(ع)
مبارک باد

صبح صادق سفر رئیس‌جمهور سوریه به ایران
و استمرار و گسترش مناسبات راهبردی دو کشور را بررسی می‌کند

قهرمان عرب در پایتخت مقاومت

صفحه ۴

سرمقاله

پیام‌ها و پیامدهای یک سفر تاریخی

سفر بسیار کوتاه بود؛ ولی پس از انتشار خبر آن، به سرعت در صدر اخبار و تحلیل رسانه‌ها و محافل سیاسی جهان و منطقه قرار گرفت. حاشیه‌های پدید آمده، نتوانست این سفر و اهمیت آن را تحت تأثیر قرار دهد. به طور قطع آثار و پیامدهای سفر بشار اسد، رئیس‌جمهور سوریه به تهران و دیدار با امام خامنه‌ای(مدظله‌العالی) در حوزه‌های گوناگون راهبردی روز به روز آشکارتر خواهد شد. مهم‌ترین پیام‌ها و پیامدهای این سفر به اختصار عبارت است از:

۱ـ این سفر اعلان جشن پیروزی جبهه مقاومت بر دشمنانش طی یک نبرد طاقت‌فرسا در سال‌های اخیر بود. جبهه غربی‌ـ عبری و عربی در چند سال گذشته، بسیار هزینه کرد و از همه ابزارها و روش‌ها و از جمله تروریسم به سبک داعش استفاده کرد تا به یک هدف راهبردی دست یابد. فروریختن محور و جبهه مقاومت، هدف راهبردی تعریف شده از سوی بحران‌آفرینان در سوریه بود. جمله کوتاه «بشار باید برود» اسم رمز جبهه حامی تروریسم بود. صهیونیست‌ها با قطعی پنداشتن سقوط اسد، از آن به منزله بزرگ‌ترین شکست استراتژیک برای حزب‌الله لبنان یاد کرده، برای جبران شکست خود جنگ ۳۳ روزه از حزب‌الله از یک‌سو و بالا بردن ضریب امنیتی خود در آینده از دیگر سو، هرچه در توان داشتند در راستای عمق‌بخشی به بحران در سوریه به کار گرفتند؛ اما در این سوی ماجرا، جمهوری اسلامی به مثابه حامی و پشتیبان اصلی جبهه مقاومت، با تحلیلی درست از بحران سوریه و اهداف پنهان و آشکار بحران‌آفرینان در آن کشور، در یک جمله کوتاه، سیاست خود را اعلام کرد و آن اینکه، »بشار اسد باید بماند» و در آینده، استمرار حضورش در قدرت را مردم سوریه مشخص خواهند کرد. این سفر نتیجه و پایان یک رویارویی بین دو جریان فکری و دو جبهه را اعلام کرد. این سفر به جهانیان پیام داد که مقاومت پیروز میدان یک نبرد جهانی شد.

ادامه در همین صفحه

سرمقاله

پیام‌ها و پیامدهای یک سفر تاریخی

دکتر یدالله جوانی
مدیر مسئول

ادامه از همین صفحه

۲ـ پس از تثبیت حکومت بشار اسد و آشکار شدن نشانه‌های ماندگاری او در قدرت به دلیل پایگاه اجتماعی و مردمی‌اش، کشورهای عربی نقش‌آفرین در ایجاد بحران سوریه با اهداف مشخص سیاسی و اقتصادی به سوریه بازگشته و درب سفارتخانه‌های خود را گشودند. تصور آنان این بود که بشار برای بازسازی سوریه، به دلارهای نفتی این کشورها به شدت نیازمند بوده و کمک‌های مشروط را می‌پذیرد. فاصله‌گیری از ایران و خارج کردن نیروهای ایرانی از سوریه، شرط کمک‌های چند صد میلیارد دلاری دولت‌های عربی، مانند رژیم سعودی به دمشق بود. سفر تاریخی اسد به تهران و دیدارش با رهبر معظم انقلاب اسلامی، واقعیتی را آشکار کرد و آن اینکه، روابط تهران‌ـ دمشق دارای مبانی و اصول معامله‌ناپذیری است. این مبانی و اصول، چنان این روابط را مستحکم و استراتژیک کرده که از هیچ چیز حتی کمک‌های چند صد میلیارد دلاری و دیگر وسوسه‌ها، چون تضمین بقا در قدرت تأثیر نمی‌پذیرد.

۳ـ این سفر آشکارا به آمریکا، پیام داد که از سوریه باید برود. آمریکایی‌ها اگر هوشمند باشند، باید این پیام را دریافت کرده، هرچه سریع‌تر خاک سوریه را ترک کنند. در غیر این صورت، ملت سوریه به مثابه اشغالگر با آنان برخورد کرده، با پذیرش و تحمل خسارت‌های سنگین به ناچار سوریه را ترک خواهند کرد.

۴ـ پیام دیگر این سفر، به صهیونیست‌های اشغالگر جولان بود. تثبیت مقاومت با قدرت بیشتر در منطقه، عزم و اراده سوری‌ها برای آزاد کردن جولان اشغالی را صد چندان کرده است. صهیونیست‌ها با توجه به واقعیت‌های منطقه، دو راه بیشتر پیش رو ندارند؛ یا داوطلبانه و بدون تحمل هزینه به دوران اشغال جولان پایان دهند یا پس از تحمل هزینه‌های سنگین که بر شتاب نابودی آنان نیز خواهد افزود، به ناچار باید از جولان عقب‌نشینی کنند.

۵ـ از دیگر پیام‌ها و پیامدهای این سفر، گسترش روابط راهبردی تهران‌ـ دمشق، در همه حوزه‌های دفاعی‌ـ امنیتی، سیاسی، اقتصادی، علمی و فرهنگی است. بدون تردید، ایران و سوریه با چنین روابط راهبردی، نقش تعیین‌کننده‌ای در معادلات منطقه خواهند داشت. به عبارت دیگر، جمهوری اسلامی با تثبیت جبهه قدرتمند مقاومت در منطقه و بشار اسد در سوریه، مسیر اسلامی کردن غرب آسیا با حکومت‌های مستقل و مردمی را بیش از پیش هموار کرد.

با همکاری پژوهشگاه امام صادق(ع) و مرکز فرهنگی‌ـ رسانه‌ای صبا

«جنگ تمام‌عیار اقتصادی» به نقد گذاشته شد

برگزاری جلسه‌های نقد و بررسی کتاب یکی از سنت‌های حسنه‌ای است که به تازگی مرکز فرهنگی‌ـ رسانه‌ای صبا آغاز کرده است و در این راستا در جلسه‌ای با حضور نویسندگان و مشاوران کتاب دو جلدی «جنگ تمام‌عیار اقتصادی» که به تازگی پژوهشگاه امام صادق(ع) منتشر کرده است، برگزار شد.

به گزارش خبرنگار ما، در این مراسم که با توضیحات دکتر سیامک باقری درباره ضرورت ورود بیش از پیش به حوزه‌های اقتصادی و تبیین توطئه‌های دشمن در این حوزه آغاز شد، حجت‌الاسلام محمدمهدی سپهر به عنوان سرپرست گروه نویسندگان درباره کتاب «جنگ تمام‌عیار اقتصادی» گفت، این کتاب اولین مجموعه‌ای است که به صورت گروهی و با همت جمعی از نویسندگان و مشاوره استادان تدوین شده است. وی در ادامه پرداختن به موضوع جنگ اقتصادی را ضروری دانست و تاکید کرد که باید در این نشست ابعاد این جنگ برای مردم به صورت منطقی و اقناعی تبیین شود. سپهر افزود: «ما در این دو جلد افزون بر اینکه ابعاد این جنگ را بررسی کردیم، به نحوه مواجهه با این جنگ و راه‌های غلبه بر دشمن در میدان جنگ تمام‌عیار اقتصادی را نیز شرح دادیم و بحمدالله در بررسی‌های علمی این مجلد نمره بسیار بالایی را گرفته است.» علی قاسمی، از کارشناسان ارشد اقتصادی نیز با تأکید بر اینکه پرداختن به جنگ تمام‌عیار اقتصادی یکی از نیازهای حتمی کشور در این برهه است، به عنوان منتقد کتاب گفت:

«در این اثر، جنگ اقتصادی تنها به تحریم‌ها محدود شده و از ابعاد دیگر این جنگ تمام‌عیار غفلت شده است، در حالی که ترامپ برای این جنگ یک استراتژی جامعی دارد و در تعریف اقدامات ضد ایرانی‌اش گفته است، ما جنگ تمام‌عیار و خردکننده‌ای برای بازگرداندن ایران به میز مذاکره بدون پیش‌شرط آغاز کرده‌ایم.»

در ادامه دکتر مهدیار اسماعیلی هم در مقام منتقد، با تمجید از رویکرد و سوگیری پژوهشگاه امام صادق(ع) در انجام کارهای فکری و انتشار کتب و ستودن این شجاعت که تالیفات خود را نیز به نقد می‌گذارد، ورود این پژوهشگاه به موضوع جنگ تمام‌عیار اقتصادی را قابل توجه دانست و از آن به مثابه یک صف‌شکنی یاد کرد.

این استاد دانشگاه امام حسین(ع) در ادامه با اشاره به رویکردهای فرهنگی کتاب با صحیح دانستن این مسئله که انقلاب اسلامی و گفتمان آن موجب دشمنی‌ها علیه ملت ایران شده است، افزود: «علاوه بر این مسئله، شرایط جغرافیایی، سابقه تاریخی ملت ایران و توانایی‌ها و استعدادها و منابع گسترده ایران اسلامی نیز بر این دشمنی‌ها افزوده و حتی اگر از گفتمان انقلاب اسلامی هم عبور کنیم، به معنای این نخواهد بود که دشمنی‌ها با ایران تمام خواهد شد.»

دکتر باقی‌نصرآبادی دبیر فرهنگی کتاب «جنگ تمام عیار اقتصادی» هم با اشاره به نقش فرهنگ انقلاب اسلامی در شکل‌گیری جنگ اقتصادی و با استناد به سخنان امام خمینی(ره) و شهید استاد مطهری گفت: دشمنی آمریکا با ما به خاطر سیلی است که از اسلام خورده‌اند.

سردار سلامی در جشنواره امام علی(ع)

باید توسعه‌دهنده مرزهای دانش باشیم تا قدرتمند شویم

جانشین فرمانده کل سپاه گفت: «علم، ابزار قدرتمند شدن است و باید همواره علم را به‌دست بیاوریم. ما امروز باید توسعه‌دهنده مرزهای دانش باشیم تا قدرتمند شویم. ما به‌دنبال بازیابی مجد و عظمت تمدن اسلامی هستیم و می‌خواهیم این بیرق با قدرتی بیش از گذشته در اهتزاز باشد و این قدرت جهانی باشد.»

سردار حسین سلامی در سومین جشنواره امام علی(ع) سپاه گفت: «ما در طلیعه پیمودن گام دوم انقلاب بزرگ‌مان هستیم. گام اول را با تمام سختی‌ها و چالش‌ها در فضای نبردهای نابرابر با عزت و سربلندی به فرجام رساندیم و زمینه‌های شکل‌گیری تمدن نوین اسلامی را فراهم کردیم.» جانشین فرمانده کل سپاه ادامه داد: «نظام جمهوری اسلامی ایران الگوی عملی و واقعی تمدن اسلامی است. جدال چهل ساله ما با دشمنان بر سر همین موضوع است که اگر این مدل موفق شود، مرزهای جغرافیایی را پشت سر می‌گذارد.» وی عنوان کرد: «همه حرکات ما در گام اول حرکت، در جهان ناشناخته بود، بنابراین مسیری که طی شد شبیه به یک معجزه بود. همه می‌دانیم هرگز دشمن راه‌های غلبه بر خودش را به ما نمی‌آموزد، پس ما نیازمند علم تولید شده خود هستیم و نمی‌توانیم برداشتی کپی‌شده از ذهنیت و اندیشه دشمن باشیم.»

وی با بیان اینکه غربی‌ها با دستیابی به پیشرفته‌ترین علوم در مدیریت خود دچار مشکل هستند، تأکید کرد: «علوم تجربی به تنهایی نمی‌تواند کافی باشد، اما پیشرفت شگفت‌انگیز دانش تجربی وقتی در دست انسان‌های فاقد اخلاق قرار گرفت، از آن بمب‌های اتمی به‌دست آمد؛ یعنی علم اگر بدون راهبری الهی در دست جاهلان بیفتد، نتیجه‌اش انهدام سیاره زمین می‌شود.»

وی گفت: «این قدرتی که امروز در حمایت از انقلاب ما شکل گرفته است، قدرت نفوذ باورها و ارزش‌های ماست نه قدرت پول و ارعاب. امروز این ارزش‌های ماست که دامنه پیشرفت‌های علمی را معین می‌کند و به ما اجازه می‌دهد در هر حوزه‌ای تولید قدرت کنیم.»

سردار سلامی با بیان اینکه وسعت هر کشوری به‌وسعت قلب و ذهن مردمان آن کشور است، گفت: «ما برای پیشرفت و قوی شدن باید بدانیم همواره باید در مسیر کمال و پیشرفت باشیم. ما آموخته‌ایم که بر پایه ارزش‌های ثابت و روش‌های متغیر حرکت کنیم. مقاومت به‌معنی پیشرفت در حرکت و شکستن اراده دشمن و تحمیل اراده به او است. ما باید مدام خاکریزهای علمی را جلو ببریم. ما هیچ چیزی برای پیشرفت و الگو شدن کم نداریم، فقط نباید به دشمن تکیه کنیم. اگر ما تکیه علمی و معرفتی خود را به دشمن بدهیم، ضرر خواهیم کرد.»

یادداشت

درس‌ها و عبرت‌های یک استعفا

مهدی سعیدی
روزنامه نگار

انتشار خبر استعفای نابهنگام وزیر امور خارجه، چند روزی فضای سیاسی کشور را به خود مشغول کرد. این استعفا که جز هزینه منفعتی برای کشور نداشت، خیلی زود از سوی خیراندیشان کشور مدیریت شد و ظریف بار دیگر به محل کار خود برگشت؛ اما این رفت‌وآمد حاوی درس‌ها و عبرت‌هایی بود که توجه به آن می‌تواند از تکرار چنین اقداماتی جلوگیری کند؛

۱ـ پذیرش مسئولیت در نظام اسلامی جایگاه خطیری است که تصمیم‌گیری در آن باید مبتنی بر خودسازی انقلابی و عقلانیت و تدبیر و مصلحت صورت گیرد. تصمیمات آنی و هیجانی در شأن جایگاهی نیست که آثار آن منافع ملی کشور را تحت‌الشعاع خود قرار دهد. اقدام احساسی ظریف فارغ از آنچه وی به آن اعتراض داشت، اقدام قابل قبولی نیست؛ چرا که تنها موجب شد دیدار مهم و تاریخی تحت‌الشعاع اقدام وی قرار گیرد و بیگانگان نیز با بزرگنمایی استعفای وی حضور بشار اسد در ایران را در بایکوت خبری قرار دهند. ظریف می‌توانست اعتراض خود را به نحوی مدبرانه‌تر و در زمانی مناسب‌تر دنبال کند؛ چرا که این اقدام فضا را برای رشد شایعات و بهره‌برداری‌های سیاسی‌ـ رسانه‌ای فراهم کرد و آثار منفی بر افکار عمومی داشت و سوءتفاهم‌های بسیاری را به همراه آورد.

۲ـ احزاب و گروه‌ها و برخی فعالان سیاسی نیز در این امتحان چندان سربلند بیرون نیامدند. برخی از اصلاح‌طلبان و حامیان ظریف بدون آنکه از بطن ماجرا آگاه باشند، ترجیح دادند فرصت را مغتنم شمرده و تهاجم رسانه‌ای همه‌جانبه‌ای را علیه رقیب سیاسی خود آغاز کنند. این افراد لبه تیز هجمه‌های خود را به سمت منتقدان سیاست خارجی دولت اعتدال بردند و به دروغ استعفای ظریف را ناشی از فشارهای مخالفان که آنان را تندرو خواندند، دانستند. این در حالی بود که اصل ماجرا در جای دیگری رقم خورده و علت را نه در فشار دیگران که در ناهماهنگی درون دولت باید جست‌وجو کرد. جالب آن است که با مشخص شدن علل ماجرا، کسانی که رقبای سیاسی خود را متهم می‌کردند، حاضر به عذرخواهی از رقیب و خوانندگان نشدند!

۳ـ در میان برخی نیروهای منتقد دولت نیز شاهد افراط در مواجهه با این ماجرا بودیم. این جریان که انتقادات جدی به عملکرد دستگاه دیپلماسی در طول سال‌های اخیر داشته، از وضعیت پیش آمده بهره‌برداری کرد و با هجمه همه‌جانبه به شخص وزیر خارجه حتی از محاکمه وی سخن به میان آورد. این در حالی است که چنین تندرویی‌هایی هیچ‌گاه مورد تأکید رهبری نبوده و با اعتراضات ایشان همراه بوده است. آخرین نمونه از چنین رویکردی را می‌توان در ماجرای راه‌پیمایی ۲۲ بهمن استان البرز و واکنش معظم‌له به آن ماجرا مشاهده کرد. به هر حال انتظار می‌رود جریان‌های منتقد نیز به طور همه‌جانبه به رخدادها بنگرند و با رادیکال کردن مناقشات در جهت تشدید آن پیش نروند.

ادامه در صفحه دوم

برادر پاسدار رضا صمدی

با قلبی آکنده از اندوه، ضایعه درگذشت ناگهانی فرزند دلبندتان را به جناب‌عالی و خانواده محترم‌تان تسلیت گفته و از خداوند منّان برای آن مرحومه رحمت و مغفرت و برای شما و سایر بازماندگان صبر و شکیبایی مسئلت می‌کنیم.

هفته‌نامه صبح صادق

صبح صادقی شوید
به شرط آن که دست به قلم ببرید و نوشته‌ها و تحلیل‌های خود را برای ما ارسال کنید

ارسال مطلب
info@ssweekly.ir

ارتباط مستقیم با سردبیر
sardabir@ssweekly.ir

سؤال تریبون ۲۳

چرا رهبر معظم انقلاب در بیانیه گام دوم انقلاب روی جوانان، واقع‌بینی و عقلانیت تأکید دارند؟

همراه با ۳ جایزه نقدی

پیامک ۳۰۰۰۹۹۰۰۳۳

آخرین فرصت پاسخ به تریبون ۲۳ ۱۵ اسفند ۹۷

صفحه ۱۱

با صبح صادق «زندگی» کنید
بخش ویژه خانواده
مشاوره و سبک زندگی ایرانی ـ اسلامی

صفحه ۱۰

وصله ناجور برجام

ابراهیم اصغرزاده با تأکید بر اینکه مهم‌ترین دستاورد دولت که قابل دفاع بود، مسئله برجام بود که الآن به یک وصله ناجور بدل شده است، گفت: دولت روحانی چون اولویت خود را حل مسئله هسته‌ای و برجام گذاشت، با خروج آمریکا اقتصاد و سیاست خارجی متلاطم شده و دولت به لحاظ سیاست داخلی و خارجی چون برای تحقق اهداف خود پشتوانه کافی ندارد، تداوم این شرایط موجب فرسایش دولت شده و باعث می‌شود هر فردی خود را صاحب نظر بداند.

گزارش صبح صادق از بازتاب‌های رسانه‌ای سفر رئیس‌جمهور سوریه به ایران

به وقت تشکر

□ **امین پناهی/** پس از گذشت هشت سال از وقوع یک جنگ ویرانگر در خاک سوریه که با پشتیبانی آمریکا و رژیم صهیونیستی و سرمایه‌گذاری هنگفت عربستان اتفاق افتاد و در مقابل ایران و روسیه بودند که پشت دولت قانونی و ملت سوریه را خالی نکردند و حالا پس از آنکه دیگر پرونده داعش در منطقه به طور رسمی بسته شده، بشار اسد، رئیس‌جمهور سوریه به تهران سفر کرده و با رهبر معظم انقلاب و رئیس‌جمهور کشورمان دیدار کرد.

خبر دیدار ناگهانی رئیس‌جمهور سوریه با رهبر معظم انقلاب اسلامی بازتاب‌های فراوانی را در رسانه‌های بین‌المللی داشت که در این گزارش تلاش می‌کنیم به برخی از آنها اشاره کنیم.

سیلی محکم به طرح غربی و آمریکایی

رسانه‌های سوریه و لبنان در میان کشورهای عربی بیشترین توجه را به این خبر از خود نشان دادند و شرح آن را مبسوط منتشر کردند.

«سانا» خبرگزاری رسمی سوریه در گزارش خود نوشت: «[آیت‌الله] سیدعلی خامنه‌ای موفقیت‌های علیه تروریسم را به رئیس‌جمهور و ملت سوریه و ارتش و نیروهای مسلح تبریک گفت و افزود این پیروزی‌ها سیلی محکم به طرح غربی و آمریکایی در منطقه زده است و در مرحله آتی شاید واکنشی از خود نشان دهند؛ لذا باید احتیاط کامل داشت. [آیت‌الله] سیدعلی خامنه‌ای بر استمرار ایستادن کشورش در کنار سوریه تا دستیابی به بهبودی کامل و نابودی نهایی تروریسم تأکید کرد و افزود سوریه و ایران عمق راهبردی یکدیگر هستند.»

در ادامه این گزارش آمده است: «بشار اسد گفت روابط برادرانه و مستحکم بین دو ملت عامل اصلی برای پایداری دو کشور در مقابل نقشه کشورهای متخاصم است.» سانا همچنین به تبریک بشار اسد به مناسبت چهلمین سالروز پیروزی انقلاب اسلامی ایران اشاره کرده است.

روزنامه «الثوره آنلاین» سوریه نیز به نقل از اسد نوشت، پیروزی انقلاب اسلامی و تشکیل جمهوری اسلامی ایران در چهل سال گذشته الگو و نمونه‌ای برای ایجاد یک کشور قدرتمند است که می‌تواند از منافع ملت خود در برابر دخالت قدرت‌های خارجی حراست کرده و مواضع اصولی و عادلانه‌ای در ارتباط با ملت‌های منطقه و موضوعات مختلف اتخاذ کند.

«المنار» پیش از پخش مشروح، این دیدار را به صورت فوری و زیرنویس اعلام کرد و در ادامه پخش خبر نیز در این زمینه با خبرنگار خود در تهران گفت‌وگو کرد. المنار همچنین با اختصاص دادن بخش‌های گوناگون برنامه‌های خبری و تحلیلی خود به این سفر تاریخی، تصویری از دیدار رهبر معظم انقلاب و بشار اسد را بر روی پایگاه اینترنتی خود قرار داد و گزارش خود را با این تیتر منتشر کرد: «امام خامنه‌ای به این گرمی از بشار اسد استقبال کرد.»

عمق راهبردی ایران و سوریه

خبرگزاری «صدای افغان» نیز گزارش این دیدار را با تیتر «بشار اسد در تهران؛ پیروزی مقاومت بر تروریسم» منتشر کرد. در این گزارش آمده است: «سفر رئیس‌جمهور سوریه به ایران، هم برای ایران به عنوان محور و رهبر مقاومت اسلامی در منطقه و هم برای دولت سوریه، اهمیت زیادی دارد. ایران دومین مقصد سفر خارجی بشار اسد پس از آغاز بحران و جنگ در این کشور محسوب می‌شود و این نشان‌دهنده آن است که دولت سوریه بر اوضاع مسلط شده و اکنون که این کشور در مسیر آزادی کامل از سیطره تروریست‌های تکفیری و تجاوز خارجی قرار دارد، زمان به‌کارگیری دیپلماسی مدیریت پسابحران است تا جایگاه شایسته سوریه در معادلات منطقه‌ای و مناسبات بین‌المللی بار دیگر احیا شود.»

خبرگزاری «تایمز اسرائیل» هم خبر این سفر را این‌گونه تیتر کرد: «دیدار بشار اسد با [آیت‌الله] علی خامنه‌ای در سفری بی‌سابقه به تهران». در گزارش این پایگاه خبری آمده است: «رهبر جمهوری اسلامی در این دیدار ایران و سوریه را «عمق راهبردی» یکدیگر خواند و افزود هویت و قدرت جریان مقاومت وابسته به این ارتباط مستمر و راهبردی است، بر این اساس دشمنان نخواهند توانست نقشه‌های خود را عملیاتی کنند.» وی همچنین خطاب به بشار اسد گفت، او «به قهرمان جهان عرب تبدیل» شده و «مقاومت در منطقه به وسیله» او قدرت و آبروی بیشتری یافت.»

> **پایگاه خبری «النشره» لبنان در تحلیلی تحت عنوان «سفر اسد به ایران؛ تاج‌گذاری پیروزی مقاومت و شکست اهداف تروریست‌ها» با مهم توصیف کردن این سفر به تهران در این مرحله حساس نوشت: «این سفر ضربه‌ای دردناک به ائتلاف آمریکایی- صهیونیستی- ارتجاعی عربی وارد کرد و یکی از اهداف مهم این ائتلاف که از بین بردن ائتلاف ایرانی- سوری از طریق تروریسم بود را شکست داد. سوریه عمق استراتژیک ایران است و ایران نیز عمق استراتژیک سوریه و این دو کشور، یعنی ایران و سوریه عمق استراتژیک مقاومت فلسطین و لبنان را تشکیل می‌دهند.»**

پایگاه خبری «النشره» لبنان در تحلیلی تحت عنوان «سفر اسد به ایران؛ تاج‌گذاری پیروزی مقاومت و شکست اهداف تروریست‌ها» با مهم توصیف کردن این سفر به تهران در این مرحله حساس نوشت: «این سفر ضربه‌ای دردناک به ائتلاف آمریکایی- صهیونیستی- ارتجاعی عربی وارد کرد و یکی از اهداف مهم این ائتلاف که از بین بردن ائتلاف ایرانی- سوری از طریق تروریسم بود را شکست داد.»

در این تحلیل آمده است که سوریه عمق استراتژیک ایران است و ایران نیز عمق استراتژیک سوریه و این دو کشور، یعنی ایران و سوریه عمق استراتژیک مقاومت فلسطین و لبنان را تشکیل می‌دهند و با طرح آمریکا و صهیونیست‌ها برای از بین بردن قضیه فلسطین مقابله می‌کنند.

«اسپوتنیک» هم در گزارشی تحلیلی با تیتر «ابرها نمی‌توانند آفتاب تابان را مخفی کنند»، نوشت: «با وجود اینکه برخی از رسانه‌های بین‌المللی تلاش داشتند اهمیت سفر پرزیدنت بشار الاسد به تهران را به نوعی کم‌رنگ جلوه دهند، اما به هر حال حضور رئیس‌جمهوری سوریه را می‌توان بزرگ‌ترین اتفاقی دانست که چند روز گذشته در منطقه و حتی جهان پیش آمده است.»

در ادامه این گزارش آمده است: «دیگر بر کسی پوشیده نیست که نیروی قدس سپاه پاسداران انقلاب اسلامی موفق شد آقای بشار اسد را به تهران منتقل کند و سپس به سلامت به دمشق برساند و هیچ کس تا پس از تمام شدن ماجرا متوجه نشود. شاید بسیاری متوجه این ماجرا نباشند، اما این ماجرا به نوعی اقتدار جمهوری اسلامی ایران در منطقه‌ای را نشان می‌دهد که تقریباً همه سازمان‌های جاسوسی دنیا به شدت در آن فعال هستند.»

> **«اسپوتنیک» در گزارشی تحلیلی با تیتر «ابرها نمی‌توانند آفتاب تابان را مخفی کنند»، نوشت: دیگر بر کسی پوشیده نیست که نیروی قدس سپاه پاسداران انقلاب اسلامی موفق شد آقای بشار اسد را به تهران منتقل کند و سپس به سلامت به دمشق برساند و هیچ کس تا پس از تمام شدن ماجرا متوجه نشود. شاید بسیاری متوجه این ماجرا نباشند، اما این ماجرا به نوعی اقتدار جمهوری اسلامی ایران در منطقه‌ای را نشان می‌دهد که تقریباً همه سازمان‌های جاسوسی دنیا به شدت در آن فعال هستند.**

روزنامه «الاخبار» لبنان در گزارشی تحت عنوان «اسد در تهران؛ اول ائتلاف‌مان» نوشت: «سفر بشار اسد، رئیس‌جمهور سوریه به تهران و دیدار با مقامات عالی‌رتبه ایران و در رأس آنها رهبر انقلاب اسلامی ایران حامل پیام‌های متعددی است که همه آنها را می‌توان در این جمله رهبری ایران که گفت؛ «هویت و قدرت مقاومت بر ائتلاف استراتژیک سوریه و ایران تکیه بسیار حائز اهمیت بود. هر چند برخی شبکه‌های معاند جمهوری اسلامی ایران سعی کردند به بهانه پوشش خبر استعفای ظریف، از پوشش خبر مهم‌تر که خبر این دیدار مهم بود سر باز بزنند، اما بسیاری از خبرگزاری‌ها و شبکه‌ها در این باره گفت‌وگو و تحلیل کردند.

روزنامه «الاخبار» لبنان در گزارشی تحت عنوان «اسد در تهران؛ اول ائتلاف‌مان» نوشت: «سفر بشار اسد، رئیس‌جمهور سوریه به تهران و دیدار با مقامات عالی‌رتبه ایران و در رأس آنها رهبر انقلاب اسلامی ایران حامل پیام‌های متعددی است که همه آنها را می‌توان در این جمله رهبری ایران که گفت؛ «هویت و قدرت مقاومت بر ائتلاف استراتژیک سوریه و ایران تکیه از خود نشان دادید، به قهرمان جهان عرب تبدیل شدید و مقاومت در منطقه به وسیله شما قدرت و آبروی بیشتری یافت.» در پایان این گزارش آمده است: «آقای اسد تأکید کرد، در حال حاضر «برخلاف نظر آمریکا و عربستان سعودی» تمامی اقلیت‌های قومی و مذهبی با دولت همراه شده‌اند.»

به وقت تشکر

اما یکی از نکات این سفر که بیشتر رسانه‌ها به آن توجه کردند، حضور سرلشکر سلیمانی در دیدار رهبر معظم انقلاب و رئیس‌جمهور سوریه بود. یکی از تحلیلگران، سفر محرمانه و تنهایی بشار اسد به ایران حتی بدون حضور مترجم را نشان‌دهنده عمق اتحاد دو کشور دانست.

شبکه «الجزیره» با تیتر «به وقت تشکر؛ اسد در محضر آیت‌الله خامنه‌ای در تهران» خبر این سفر را پوشش داد. این شبکه در ادامه در چند نوبت از برنامه‌های خبری و تحلیلی خود، جزئیات دیدار رئیس‌جمهور سوریه با رهبر معظم انقلاب و حسن روحانی، رئیس‌جمهور ایران را بازتاب داد.

اما این سفر در زمانی که قرار است نخست‌وزیر رژیم صهیونیستی به روسیه سفر کند تا درباره حضور یا عدم حضور ایران در سوریه گفت‌وگو کند، بسیار حائز اهمیت بود. هر چند برخی شبکه‌های معاند جمهوری اسلامی ایران سعی کردند به بهانه پوشش خبر استعفای ظریف، از پوشش خبر مهم‌تر که خبر این دیدار مهم بود سر باز بزنند، اما بسیاری از خبرگزاری‌ها و شبکه‌ها در این باره گفت‌وگو و تحلیل کردند.

روزنامه «الاخبار» لبنان در گزارشی تحت عنوان «اسد در تهران؛ اول ائتلاف‌مان» نوشت: «سفر بشار اسد، رئیس‌جمهور سوریه به تهران و دیدار با مقامات عالی‌رتبه ایران و در رأس آنها رهبر انقلاب اسلامی ایران حامل پیام‌های متعددی است که همه آنها را می‌توان در این جمله رهبری ایران که گفت؛ «هویت و قدرت مقاومت بر ائتلاف استراتژیک سوریه و ایران تکیه دارد»، خلاصه کرد.»

در این گزارش آمده است: «چند هفته پس از امضای تفاهم‌نامه استراتژیک میان ایران و سوریه در راستای روابط اقتصادی میان دو کشور، بشار اسد، رئیس‌جمهور سوریه دوشنبه در سفری از پیش اعلام نشده به تهران رفت و دیدارهایی جداگانه با آیت‌الله خامنه‌ای، رهبر ایران و حسن روحانی، رئیس‌جمهور ایران داشت که نکته قابل توجه در هر دو دیدار حضور سردار سلیمانی، فرمانده سپاه قدس بود.»

«الاخبار» در ادامه نوشت: «چه بسا از مهم‌ترین مسائلی که در این سفر در راستای همکاری‌های استراتژیک به آن پرداخته شد، موضع مشترک دو طرف در مخالفت با طرح‌های آمریکا در سوریه است؛ چالشی که هر دو کشور در تمامی سطوح سیاسی و میدانی با آن روبه‌رو هستند. رهبری ایران اعلام کرد که رمز پیروزی سوریه و شکست دادن آمریکا و مزدوران منطقه‌ای آن، رئیس‌جمهور و مردم سوریه و مقاومت آنان است.»

تاج‌گذاری پیروزی مقاومت!

پایگاه خبری «النشره» لبنان در تحلیلی تحت عنوان «سفر اسد به ایران؛ تاج‌گذاری پیروزی مقاومت و شکست اهداف تروریست‌ها» با مهم توصیف کردن این سفر به تهران در این مرحله حساس نوشت: «این سفر ضربه‌ای دردناک به ائتلاف آمریکایی- صهیونیستی- ارتجاعی عربی وارد کرد و یکی از اهداف مهم این ائتلاف که از بین بردن ائتلاف ایرانی- سوری از طریق تروریسم بود را شکست داد.»

در این تحلیل آمده است که سوریه عمق استراتژیک ایران است و ایران نیز عمق استراتژیک سوریه و این دو کشور، یعنی ایران و سوریه عمق استراتژیک مقاومت فلسطین و لبنان را تشکیل می‌دهند و با طرح آمریکا و صهیونیست‌ها برای از بین بردن قضیه فلسطین مقابله می‌کنند.

«اسپوتنیک» هم در گزارشی تحلیلی با تیتر «ابرها نمی‌توانند آفتاب تابان را مخفی کنند»، نوشت: «با وجود اینکه برخی از رسانه‌های بین‌المللی تلاش داشتند اهمیت سفر پرزیدنت بشار الاسد به تهران را به نوعی کم‌رنگ جلوه دهند، اما به هر حال حضور رئیس‌جمهوری سوریه را می‌توان بزرگ‌ترین اتفاقی دانست که چند روز گذشته در منطقه و حتی جهان پیش آمده است.»

در ادامه این گزارش آمده است: «دیگر بر کسی پوشیده نیست که نیروی قدس سپاه پاسداران انقلاب اسلامی موفق شد آقای بشار اسد را به تهران منتقل کند و سپس به سلامت به دمشق برساند و هیچ کس تا پس از تمام شدن ماجرا متوجه نشود. شاید بسیاری متوجه این ماجرا نباشند، اما این ماجرا به نوعی اقتدار جمهوری اسلامی ایران در منطقه‌ای را نشان می‌دهد که تقریباً همه سازمان‌های جاسوسی دنیا به شدت در آن فعال هستند.»

راه‌اندازی نخستین شعبه وحدت بانک انصار در استان گلستان

با حضور مدیرعامل بانک انصار، نماینده مردم استان گلستان در مجلس خبرگان رهبری، فرمانده سپاه نینوای استان گلستان، علمای اهل سنت و شیعه، همایش گفتمان وحدت برگزار و نخستین شعبه وحدت بانک انصار در این استان افتتاح شد.

به گزارش اداره کل روابط عمومی و تبلیغات، در طلیعه دهه پنجم انقلاب اسلامی، بانک انصار در ادامه راهبرد کلان خود مبنی بر شفافیت و رعایت کامل موازین شرعی و با همکاری علمای شیعه و اهل سنت اقدام به راه‌اندازی شعب وحدت در استان گلستان کرد تا از این طریق مطابق با فتاوای شرعی علمای این حوزه و تطبیق آن با قوانین بانکی کشور، فضا را برای دریافت تسهیلات و خدمات بانکی برای هموطنان اهل سنت به ویژه جوانان این استان ولایتمدار فراهم کند.

مدیرعامل بانک انصار در همایش گفتمان وحدت؛ بانکداری اسلامی و اقتصاد مقاومتی و آیین افتتاح شعبه وحدت گنبد کاووس، با اشاره به اینکه بانک انصار یک بانک مردم‌پایه و با محوریت خدمت بی‌منت به همه مردم اعم از اقوام، مذاهب و اقشار مختلف است، گفت: «توسعه خدمات به مردم بزرگوار اهل سنت کشور یکی از محورهای سند تحول بانک انصار است.»

دکتر ابراهیمی، انطباق نیازهای مردم با موازین شرعی و توسعه خدمات به اقشار مختلف مردم را رسالت بانک انصار دانست و در کنار شفافیت، خدمت‌رسانی، توسعه و تعمیق امور قرض‌الحسنه و عمق‌بخشی فنی بانک در کنار حفظ منافع سهامداران را از مؤلفه‌های راهبردی حرکت در مسیر ارتقای ویژگی‌های بانک انصار در تراز انقلاب اسلامی برشمرد.

وی با تأکید بر اینکه، بانک انصار با راه‌اندازی قرارگاه محرومیت‌زدایی تاکنون توانسته خدمات بسیار خوبی را به مردم شریف ایران اسلامی ارائه دهد، افزود: «ساخت مدارس، درمانگاه‌های کوچک، خانه‌های بهداشت، شبکه‌های آبرسانی، تأمین جهیزیه و... در مناطق محروم و کمتر توسعه یافته و راه‌اندازی صندوق‌های مردم‌پایه که در استان گلستان به صورت الگو در حال اجراست، تنها گوشه‌ای از خدمات بی‌منت به مردم است.»

یادداشت

درس‌ها و عبرت‌های یک استعفا

ادامه از صفحه ۱ / ۴- در این میان رفتارهای سنجیده برخی چهره‌های اثرگذار می‌تواند شاخص و الگویی برای رفتار سیاسی دیگران باشد. در رأس این افراد سردار سرلشکر قاسم سلیمانی قرار دارد که اظهار نظر وی در این ماجرا همه ناظران سیاسی را به تحسین واداشت. وی در واکنش به ماجرای استعفای ظریف ضمن حمایت از وی، گفت: «ایشان برای تأمین منافع ملی کشور پیوسته اقدامات ارزشمندی را در سطوح گوناگون انجام داده و در مسیر مبارزه با دشمنان قسم‌خورده انقلاب اسلامی و ملت ایران نیز همراهی لازم را داشته‌اند. در جریان سفر اخیر آقای بشار اسد به تهران و ملاقات وی با آقای دکتر روحانی رئیس‌جمهور محترم، برخی ناهماهنگی‌ها در نهاد ریاست‌جمهوری که مطرح هم شده، منجر به عدم حضور وزیر امور خارجه کشورمان در این ملاقات و متعاقباً گلایه‌مندی ایشان شده است. قراین نشان می‌دهد هیچ‌گونه تعمدی برای عدم حضور آقای دکتر ظریف در این ملاقات نبوده است و باید تأکید کنم ایشان به عنوان وزیر امور خارجه جمهوری اسلامی ایران مسئول اصلی در حوزه سیاست خارجی کشور هستند.» چنین رفتاری ضمن آنکه رسانه‌های بیگانه را که مترصد ایجاد اختلافی جدی بین مسئول دیپلماسی کشور بودند ناامید کرد، به کمک ظریف نیز آمد تا بتواند خطای انجام شده را جبران کند و امور کار خیلی زود به سامان شود.

اخبار ویژه

رفتار مشکوک

محمد دهقان، عضو کمیسیون حقوقی و قضایی مجلس شورای اسلامی گفت: «یک جریانی در درون دولت رفتار عجیبی دارد که نمی‌توان به سادگی از کنار این رفتار عبور کرد. ما ماه‌ها در چین و هند سفیر نداشتیم و روابط گرمی را که بین ایران با چین و هند و برخی دیگر از کشورها بود، به روابط بسیار سرد تبدیل کردند. در کنار این مسئله آقایان راه عقب‌نشینی در برابر اروپا و آمریکا را در پیش گرفته‌اند که مجموعه این رفتار و رویه سیاستمداران دولتی از یک وضعیت عادی حکایت نمی‌کند. اینها یک پازل جامعی را اجرا کردند و روابط ما را با کشورهای منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای و شرکای سنتی دچار خدشه کردند و از سوی ظرفیت‌های کشور را به سمت تعطیلی بردند و در مقابل اروپا و آمریکا عقب‌نشینی کردند و باز هم می‌گویند که عقب‌نشینی کنیم.»

بهترین طرح

حداد عادل با تأکید به اینکه بیانیه رهبری یک جهش به سوی آینده است، تصریح کرد: «خوب است درنگی داشته باشیم و بدانیم کسی که این بیانیه را نوشته، چه تجربه و دوراندیشی داشته است. ایشان دست کم از شصت سال تجربه برای تحقق اندیشه انقلاب اسلامی برخوردارند. مهندس بازرگان می‌گوید از نخبگان و متفکرانی که فکر اسلامی دارند، خواستیم تا طرحی برای جهان‌بینی اسلامی ارائه دهند. طرح‌های متعددی آمد و بین آنها بهترین طرح، طرح آقا سیدعلی خامنه‌ای بود.»

درخواست همه‌پرسی!

روزنامه‌های زنجیره‌ای اصلاح‌طلب در اقدامی هماهنگ و از پیش طراحی شده، با هدف تأثیرگذاری بر تصمیم نهایی جلسه مجمع تشخیص مصلحت نظام، درخواست کردند، این لوایح به همه‌پرسی گذاشته شود. این درخواست عوامانه زنجیره‌ای‌ها پیش از آنکه نشان‌دهنده آن باشد که اصلاح‌طلبان هنوز نتوانسته‌اند منافع و مصالح کشور را به درستی لمس کنند، حاکی از آن است که نویسندگان این مطالب با ابتدایی‌ترین پایه‌های حقوقی و اصول قانون اساسی بیگانه هستند؛ چراکه طبق اصول ۹۴ و ۹۹ قانون اساسی کشور، اجرا، محتوا و نتایج هرگونه همه‌پرسی باید به تأیید شورای نگهبان برسد. نکته جالب توجه این است که شورای نگهبان پیش از این بارها نظر منفی خود درباره لوایح FATF را اعلام کرده است و طبیعتاً برگزاری همه‌پرسی در این مسئله نتیجه مدنظر اصلاح‌طلبان را به دنبال نخواهد داشت.

یادداشت

مانیفست اقتصاد مقاومتی در دهه پنجم انقلاب

دکتر ابراهیم رزاقی
کارشناس و تحلیلگر اقتصادی

پس از برگزاری باشکوه و غرورآفرین چهلمین سالگرد پیروزی انقلاب اسلامی، رهبر معظم انقلاب با صدور بیانیه گام دوم، مانیفست ورود به دهه پنجم انقلاب را طی هفت فصل ترسیم کردند. در فصل سوم این بیانیه به مسئله اقتصاد اشاره شده و آمده است: مهم‌ترین عیوب اقتصاد، وابستگی به نفت، دولتی بودن بخش‌هایی از اقتصاد که در حیطه وظایف دولت نیست، نگاه به خارج و نه به توان و ظرفیت داخلی، استفاده اندک از ظرفیت نیروی انسانی کشور، بودجه‌بندی معیوب و نامتوازن و سرانجام، بی‌ثباتی سیاست‌های اجرایی اقتصاد و رعایت نکردن اولویت‌ها و وجود هزینه‌های زائد و حتی مسرفانه در بخش‌هایی از دستگاه‌های حکومتی است. نتیجه اینها مشکلات زندگی مردم از قبیل بیکاری جوان‌ها، فقر درآمدی در طبقه ضعیف و امثال آن است. راه‌حل این مشکلات، سیاست‌های اقتصاد مقاومتی است که باید برنامه‌های اجرایی برای همه بخش‌های آن تهیه و باقدرت و نشاط کاری و احساس مسئولیت، در دولت‌ها پیگیری و اقدام شود. نکته‌ای که در بیانیه گام دوم از جایگاه بسیار مهمی در حوزه اقتصاد برخوردار است، بهره‌برداری از ظرفیت جوانان برای پیشرفت و بهبود اوضاع معیشتی و رفاهی کشور است. غرب با بمباران تبلیغاتی می‌کوشد از ظرفیت جوانان کشور برای تخریب ایران اسلامی استفاده کند و با ترویج تجمل‌گرایی، آنها را به سمت کسب سودهای حداکثری از طرق نامشروع و غیرقانونی تشویق کند. تا زمان از دست نرفته باید این موانع را برطرف کرد و زمینه بهره‌برداری از توان آنان را به صورت نظام‌مند فراهم کرد. در این زمینه نمونه‌های بسیار موفقی هم وجود دارد که اردوهای جهادی از آن جمله است. این اردوها را باید به تمام حوزه‌های اقتصادی تعمیم داد و از ظرفیت میلیونی جوانان برای ارتقای سطح معیشت، هم در صنعت و هم در کشاورزی بهره جست. پذیرفته نیست که کشور ما با برخورداری از طبیعت چهار فصل و میلیون‌ها جوان آماده به کار، برای تأمین مایحتاج اساسی خود به خارج وابسته باشد و امنیت غذایی کشور در معرض تهدید قرار گیرد. از سویی، ضرورت دارد که پویشی برای ورود مدیران جوان به عرصه‌های کلان صورت گیرد و مدیران فرسوده، کم‌رمق و خسته، جای خود را به جوانان خوشفکر، بانشاط، باانگیزه، جهادی و انقلابی بدهند تا با حداکثر سرعت به سمت قله‌های اقتصاد مقاومتی حرکت کنیم. متأسفانه برخی عامدانه از ورود مدیران جهادی و جوان به حوزه اقتصاد جلوگیری می‌کنند، چون منافع آنها به خطر می‌افتد. وقتی هم به این جماعت گفته می‌شود که یکی از علت‌های اساسی اقتصاد کم‌رمق و فرسوده، مدیران فاسد و فرسوده هستند، تقصیر را به گردن تحریم‌ها می‌اندازند، در حالی که بر اساس برآوردهای کارشناسی شده، تحریم‌ها حداکثر ۳۰ درصد در وضعیت موجود اثر داشته‌اند و مابقی به مدیریت‌های بی‌کفایت و نالایق بازمی‌گردد. نکته دیگر اینکه گام نهادن به دهه پنجم انقلاب، به مفهوم بیمه شدن قطعی و مسلم آن است؛ بنابراین نباید از برخورد قاطع با ریشه‌های فساد واهمه داشت.

اگر امنیت اقتصادی که یکی از مطالبات مهم رهبر حکیم انقلاب است، از طریق خشکاندن ریشه‌های فساد در سرچشمه‌ها شکل نگیرد، صاحبان کسب‌وکار و تولیدکنندگان کوچک و متوسط انگیزه خود را برای ادامه راه از دست خواهند داد؛ چرا که مفسدان را می‌بینند که با خیال راحت و بدون واهمه از پیگرد قانونی، به کسب ثروت‌های کثیف ادامه می‌دهند و پول روی پول می‌گذارند. افزون بر این، مبارزه بی‌امان با فساد، چنان تأثیری دارد که در صورت متوقف کردن آن، افراد و سازمان‌های آلوده، طول و عرض اقتصاد را درمی‌نوردند و تجار و تولیدکنندگان پاکدست را تحت تأثیر خود قرار می‌دهند.

سؤال این است که پشت پرده فعال‌سازی نشدن ظرفیت‌های کشور چیست و چرا برخی اصرار دارند به جای توجه به توانایی‌های بکر و بعضاً دست‌نخورده، به غرب که مسبب مصائب بزرگی در دهه‌های اخیر بوده است، تکیه کنیم؟ آیا این امر، نشانی دادن به حریف کینه‌توز و بدخواه و بالا بردن دست‌ها در مقابل دشمن نیست؟

فراخوان

ضرورت توجه به سبک زندگی در کنار آموزش

به منظور ارائه نظرات پیشنهادی دانشگاهیان و پژوهشگران برای تکمیل و ارتقای الگوی اسلامی- ایرانی پیشرفت؛ در سالروز ولادت با سعادت حضرت فاطمه‌زهرا(س) معاونت خواهران بسیج اساتید دانشگاه آزاد اسلامی نشستی تخصصی با حضور ۱۲۰ استاد زن بسیجی دانشگاه آزاد اسلامی و محوریت «زن مسلمان ایرانی در آیینه الگوی اسلامی- ایرانی پیشرفت» برگزار کرد.

به گزارش صبح صادق، دکتر مهرشاد شبابی، مسئول کلینیک‌های حقوقی زنان و خانواده و مشاور سابق فرمانده کل سپاه بندهای ۹ و ۴۱ الگو را تبیین کرد که با پیشرفت حوزه زنان در جامعه مرتبط است.

دکتر طهرانچی، رئیس دانشگاه آزاد اسلامی نیز به دفاع اسلام از هویت زن در عصر جاهلیت به جاهلیت مدرن علیه زن در غرب اشاره و تصریح کرد: «انقلاب اسلامی دوباره شعار بای ذنب قتلت را برپا کرد.» در ادامه دکتر هاشمی، مسئول بسیج اساتید و دفتر هماهنگی کانون‌های دانشگاه آزاد با اعلام تشکیل دبیرخانه راهبردی گام دوم انقلاب در بسیج اساتید دانشگاه آزاد اسلامی اظهار داشت: «در گام دوم نکته‌ای که قابل توجه است و بانوان و استادان می‌توانند نقش بسیار مهمی در آن داشته باشند، در کنار مؤلفه آموزش و پژوهش، سبک زندگی است.»

نکته‌ونظر

مسئولیت فرار!

نکته: روزی شاگردی به استاد خویش گفت: استاد می‌خواهم یکی از مهم‌ترین خصایص انسان‌ها را به من بیاموزی؟ استاد گفت: واقعاً می‌خواهی آن را فرا گیری؟ شاگرد گفت: بله، با کمال میل. استاد گفت: پس آماده شو با هم به جایی برویم. شاگرد قبول کرد. استاد شاگرد جوانش را به پارکی که در آن کودکان مشغول بازی بودند، برد. استاد گفت:...

خوب به مکالمات بین کودکان گوش کن.

مکالمات بین کودکان به این صورت بود:

ـ الان نوبت من است که فرار کنم و تو باید دنبال من بدوی.

ـ نخیر الآن نوبت توست که دنبالم بدوی.

ـ اصلاً چرا من هیچ‌وقت نباید فرار کنم؟

و حرف‌هایی از این قبیل...

استاد ادامه داد: همان‌طور که شنیدی تمام این کودکان طالب آن بودند که از دست دیگری فرار کنند. انسان نیز این‌گونه است و هیچ‌گاه حاضر نیست با شرایط موجود روبه‌رو شود و دائم در تلاش است از حقایق و واقعیات زندگی خود فرار کند و هرگز کاری برای بهبود زندگی خود انجام نمی‌دهد. تو از من خواستی یکی از مهم‌ترین ویژگی‌های انسان را برای تو بگویم و من آن را در چند کلام خلاصه می‌کنم؛ تلاش برای فرار از زندگی.

نظر: در موضوعات سیاسی هم همین موضوعات و فرارهای بچه‌گانه حکم‌فرما است. یک مسئول سال‌ها یک سازمان را برعهده می‌گیرد؛ اما هنگامی که به دلیل بی‌لیاقتی برکنار می‌شود، شروع می‌کند به انتقاد از دیگرانی که مسئولیت گرفته‌اند و به جای او کار می‌کنند. در همین حال فردی که جای مسئول قبلی به سر کار می‌آید، به مسئول سابق حمله می‌کند؛ یعنی این بازی فرار همچنان ادامه می‌یابد، گویا قرار نیست که با شرایط به صورت جدی مواجه شوند و مشکلات را حل کنند. گویا مسئولیت فرار و دنبال هم دویدن را گرفته‌اند.

روی خط خبر

بانک‌هایی که ادغام می‌شوند

بر اساس مصوبات شورای پول و اعتبار و شورای عالی هماهنگی اقتصادی(سران سه قوه) در ارتباط با ادغام بانک‌ها و مؤسسه اعتباری وابسته به نیروهای مسلح در بانک سپه، بانک مرکزی اعلام کرده که «این مهم با اتخاذ تمهیدات مناسب و اطمینان‌بخش برای مشتریان، سپرده‌گذاران، سهامداران، کارکنان و دیگر ذی‌نفعان مدنظر قرار گرفته و پس از انجام بررسی‌های کارشناسی گسترده با حضور نمایندگان دستگاه‌های ذی‌ربط، برنامه‌ای جامع، هماهنگ و مؤثر در مسیر اصلاح نظام بانکی کشور و ساماندهی بازار پول تدوین شده است. بر اساس این گزارش، با هدف متمرکز کردن توانمندی و ظرفیت بانک‌های انصار، قوامین، حکمت ایرانیان، مهر اقتصاد و مؤسسه اعتباری کوثر در قالب یک بانک واحد باثبات و کارآمدتر و به منظور ارائه خدمات بهتر به خانواده نیروهای مسلح و عموم مردم، بانک‌ها و مؤسسه اعتباری یادشده در بانک سپه به عنوان نخستین بانک ایرانی و یکی از بانک‌های معتبر دولتی در عرصه بانکداری کشورمان ادغام می‌شوند.»

آقای ظریف احیا شد

عبدالله ناصری، فعال سیاسی اصلاح‌طلب و عضو شورای مشورتی رئیس دولت اصلاحات در گفت‌وگو با روزنامه آرمان گفته است: «موقعیت اجتماعی و مدنی آقای ظریف تحلیل رفته بود، اما این اتفاق [استعفا] وی را دوباره به اوج رساند و طبیعتاً می‌تواند آینده او را نیز در عرصه ملی و بین‌المللی تقویت کند. آقای زنگنه نیز از همین جنس است.» شاید بتوان در پس پرده اظهارات این مشاور خاتمی که سعی کرده استعفای پرخسارت ظریف را هم به منتقدان دولت ربط دهد، به این موضوع رسید که اساس این رفت‌وآمد عجیب اینستاگرامی یک بازی سیاسی بوده است؛ چرا که ناصری معتقد است این استعفا موقعیت تحلیل رفته ظریف و همچنین اعتبار از دست رفته وزارت خارجه را برگرداند. جالب‌تر آنکه، ناصری وضع زنگنه را هم شبیه به وضع ظریف می‌داند، پس باید منتظر بازی استعفای قهرمانانه ژنرال ناکارآمد نفتی هم بود!

مسابقه در حمله!

اصلاح‌طلبان طی ۲۰ سال گذشته یکی از عمده‌ترین فعالیت‌های سیاسی‌شان حمله به شورای نگهبان بوده است. این در حالی است که محمود احمدی‌نژاد نیز چند وقتی است که حمله به شورای نگهبان را آغاز کرده‌است. نکته عجیب اینجاست که اصلاح‌طلبان در رسانه‌های‌شان برای اینکه از احمدی‌نژاد کم نیاورند! به خوانندگان خود، تذکر می‌دهند که آنها بسیار زودتر از رئیس‌جمهور سابق به شورای نگهبان حمله می‌کردند. روزنامه اعتماد طی گزارشی نوشته است: اصلاح‌طلبان، منتقدان قدیمی‌تر نظارت استصوابی هستند. آنها برخلاف محمود احمدی‌نژاد که در اولین رد صلاحیت از شورای نگهبان روی برگرداند، چه زمانی که رد صلاحیت شدند، چه زمانی که صلاحیت‌شان احراز شده از اندک تریبون‌های رسانه‌ای برای بیان اعتراض‌شان به این نوع نظارت استفاده کرده و پیشنهادهای‌شان را در این زمینه مطرح کرده‌اند.

ما ناکارآمدیم؟!

حسن رحیم‌پورازغدی ضمن اشاره به کارآمدی نظام گفت: «مسلماً اگر نظام ما ناکارآمد بود باید ۱۰ بار سقوط می‌کردیم، این نظام اگر کارآمد نبود با وجود این همه مشکلات داخلی و خارجی نمی‌توانست آمار افتخارآمیز ارائه بدهد، آمار شگفت‌انگیزی وجود دارد، در پیشرفت‌های مادی، انقلاب اسلامی رکورد زد و تعداد دانشجویان پس از انقلاب بسیار زیاد شد.»

تفاوت انقلاب اسلامی با بقیه انقلاب‌ها

حسن رحیم‌پورازغدی ضمن اشاره به کارآمدی نظام گفت: مسلماً اگر نظام ما ناکارآمد بود باید ۱۰ بار سقوط می‌کردیم، این نظام اگر کارآمد نبود با وجود این همه مشکلات داخلی و خارجی نمی‌توانست آمار افتخارآمیز ارائه بدهد. ما این مسیر را خوب آمدیم، انقلاب‌های دیگر به خان اول هم نمی‌رسند، اما ما به خان هفتم رسیدیم، تفاوت ولایتمداری با بقیه انقلاب‌ها این است.

روی خط خبر

اعتراض ایران به کمیسر عالی

ستاد حقوق بشر قوه قضائیه در بیانیه‌ای نوشت: «ما ضمن اعتراض رسمی و جدی به کمیسر عالی حقوق بشر در مورد تخلفات صریح ایشان از دستورالعمل در امر گزارشگر تأکید می‌کنیم: اولاً، رفتار تخلف‌آمیز جاوید رحمن یک بار دیگر نشان می‌دهد که نصب گزارشگر ویژه برای ایران فاقد هرگونه توجیه قانونی و منطقی بوده و صرفاً حکایت از استاندارد دوگانه و فریبکاری سیاسی در رفتار شورای حقوق بشر دارد. ثانیاً، اگر کمیسر عالی نتواند ایشان را از تخلفات رفتاری بازدارد، بدون شک همکاری‌های وسیع جمهوری اسلامی ایران با شورای حقوق بشر در زمینه این گزارشگر مورد بازنگری مجدد قرار می‌گیرد. یک بار دیگر هرگونه فعالیت تبلیغاتی گزارشگر را تا زمانی که مسئولیت رسمی دارد، تخلف آشکار از آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های مصّوب گزارشگری دانسته و آن را محکوم می‌کنیم و امید داریم این روش غلط و غیرقانونی و مغرضانه توسط سایر گزارشگران در مورد همه کشورهای دیگر تکرار نشود.»

فقط روشنفکران بودند!

هاشم آغاجری، فعال اصلاح‌طلب به تازگی طی اظهاراتی در یک میزگرد با عنوان «جایگاه روشنفکری در قبل و بعد از انقلاب اسلامی» گفته است: «انقلاب سال ۵۷ انقلابی اساساً شهری بود و روحانیون در آن با روشنفکران همراهی کردند، ولی در تولید ایده، اساساً این روشنفکران بودند که تولید ایده می‌کردند و روحانیون از ایده‌هایی که روشنفکران داشتند، استفاده می‌کردند. آنها تلاش می‌کردند برای کسب مشروعیت و اعتبار در میان جامعه شهری، روشنفکران و دانشگاهیان نزدیکی بیشتری با روشنفکران پیدا کنند.» حال سؤال این است؛ آغاجری چگونه حاضر شده نقش محوری و بنیانی امام خمینی(ره) را در ایجاد انگیزه انقلاب اسلامی در مردم و رهبری آن تا لحظه پیروزی انقلاب و بعد از آن نادیده بگیرد و ابراز کند که انقلاب ۵۷ ثمره ایده‌های روشنفکران کت و شلواری بوده است؟!

نشانه‌های استقرار نظام

شهریار زرشناس، عضو هیئت علمی پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی گفت: «دلیل صحبت امام خامنه‌ای از استقلال این است که انقلاب واقعاً مستقر شده است که اگر این استقرار نبود، بحران‌های بزرگی چون بحران مدیریت به شدت ناکارآمد و فلج نئولیبرالی که اکنون داریم و شرایط جهانی که با ترامپ و هیاهوهای جهانی به وجود آمده، کافی بود که وضعیت ما را کاملاً زیر و رو کند، ولی وقتی نمی‌کند، یعنی استقرار وجود دارد. دلیل اینکه بعد از چهل سال از گام دوم حرف می‌زنند، این است که گام اول بسیار محکم نهادینه شده است. آنچنان نهادینه شده که چهل سال پس از انقلاب، خلوص ایدئولوژیکی و آرمان‌گرایانه انقلاب حفظ شده و بخش اصلی ساخت سیاسی آن هویت خالص آرمان‌گرایانه را حفظ کرده است.»

تهدید به تصویب FATF

جمعی از فعالان اصلاح‌طلب در نامه‌ای سرگشاده خطاب به اعضای مجمع تشخیص مصلحت نظام، آنها را در قبال تصویب نکردن لوایح مربوط به FATF تهدید کردند. به گزارش کانال امتداد، در این نامه که به امضای افرادی چون؛ سعید حجاریان، مصطفی تاج‌زاده، شهیندخت مولاوردی و چند اصلاح‌طلب دیگر رسیده است، می‌خوانیم: کنوانسیون پالرمو (از لوایح چهارگانه FATF) درباره مبارزه جهانی با جرایم سازمان یافته، تاکنون به تصویب ۱۸۰ کشور جهان رسیده است. عضو نشدن در آن به معنای منزوی کردن ایران و پذیرش اختلال در مناسبات جمهوری اسلامی ایران با ۱۸۰ کشور جهان به شمول چین، روسیه، هند، همسایگان و دیگر کشورهای دوست خواهد بود.

ماهی گیری سیاسی

طیف اصلاح‌طلب، ید طولایی در ماهی‌گیری سیاسی دارد. حالا می‌خواهد زمین‌لرزه در غرب کشور باشد، یا سقوط هواپیما یا استعفای هیجانی یک مقام دولتی. پس از اعلام خبر استعفای ظریف، برخی اصلاح‌طلبان این اقدام را «تحسین‌برانگیز»! و «بموقع»! دانستند و از آن استقبال کردند. اصلاح‌طلبان همزمان با این استقبال و ذوق‌زدگی از خبر استعفا، در چند بخش به فضاسازی اقدام کردند. یکی از موارد تأمل‌برانگیز، هجمه به مجمع تشخیص مصلحت نظام در موضوع FATF بود.

رهیافت

خطری که نباید از آن غفلت شود!

□ **رسول سنائی‌راد/** حادثه تلخ تروریستی ۲۴ بهمن ماه در محور خاش-زاهدان که به شهادت جمعی از جان بر کفان سپاه پاسداران انقلاب اسلامی منتهی شد، بار دیگر موضوع ناامنی در سیستان و بلوچستان و رشد تروریسم تکفیری در این منطقه را مورد توجه افکار عمومی قرار داد که نباید به فراموشی سپرده شود.

از این رو پرداختن به ریشه‌ها و دلایل شکل‌گیری تروریسم تکفیری در این منطقه، اولین گام برای مقابله هوشمندانه با آن به شمار می‌آید که در این نوشتار پیگیری می‌شود: ریشه‌ها و زمینه‌های شکل‌گیری تروریسم تکفیری در استان سیستان و بلوچستان را باید در دو گروه داخلی و بیرونی جست‌وجو کرد. در برشماری ریشه‌های داخلی می‌توان به موارد ذیل اشاره داشت: وجود فقر مادی و فرهنگی که زمینه جذب افراد ناآگاه و فقیر را به شبکه تروریستی و شرارت فراهم می‌کند؛ شکاف‌های قومی و مذهبی و سوءاستفاده جریان تروریستی از عامل قومیت بلوچ و مذهب اهل سنت برای القا و تشدید حس تبعیض، تنفر و تقویت گرایش تکفیر و ترور؛ وجود بافت قبیله‌ای که حس تمایز با دیگران و حمایت از هم قبیله در هر شرایط را فراتر از قانون و عقلانیت تشدید و امکان جولان جریان تروریستی را برای یارگیری در رقابت‌های قبیله‌ای مهیا می‌کند؛ موقعیت جغرافیایی که با وجود گستره و پراکندگی زیاد، هم امکان اختفا و پراکندگی در عمق داخلی و هم دسترسی به مرزهای زمینی و تردد به کشورهای افغانستان و پاکستان یک عمق بیرونی در اختیار آنان قرار می‌دهد؛ به موازات عوامل و زمینه‌های فوق می‌توان از عوامل و زمینه‌های خارجی و مرتبط با بیگانه یا به منزله مکمل و تقویت‌کننده رشد تروریسم تکفیری در سیستان و بلوچستان یاد کرد که عبارتند از: استفاده ابزاری سرویس‌های اطلاعاتی و امنیتی کشورهای رقیب منطقه‌ای اعم از عربستان، امارات، پاکستان و حتی در مقطعی قطر از عناصر معارض و مستعد شرارت و ترور در پیشبرد اهداف سیاسی-امنیتی علیه جمهوری اسلامی ایران؛ نفوذ سرویس‌های اطلاعاتی و امنیتی آمریکایی در افغانستان و پاکستان و ارتباط‌گیری و جهت‌دهی به عناصر شرور و تروریست و استفاده ابزاری از آنان؛ نفوذ تفکر سلفی و وهابی‌گری به بخشی از بدنه ارتش و اطلاعات ارتش پاکستان و تلاش برای بهره‌گیری از عناصر ترور و تروریست بلوچ برای جاسوسی و اقدامات تروریستی؛

مجموعه زمینه‌ها و عوامل فوق موجب شکل‌گیری گروهک‌های تروریستی در منطقه سیستان و بلوچستان تحت عناوین گوناگون انصار ایران، انصارالفرقان، جیش‌العدل، جندالله، جیش‌النصر و... شده است که گاه به صورت خانوادگی و طایفه‌ای تشکیل و اداره شده و گاه یک گروه با چند تابلوی جداگانه دست به اقدامات تروریستی و شرارت می‌زنند.

جمهوری اسلامی ایران که توانسته است راهبرد جنگ نیابتی را در منطقه به شکست بکشاند و در کشورهای عراق و سوریه جریان تروریسم تکفیری را زمین‌گیر کند، تروریسم و شرارت در بخشی از خاک خود را به راحتی و سهولت بیشتری می‌تواند مهار کند.

راهکارهای مقابله و مهار نیز در بازگشت به زمینه‌ها و عوامل این جریان جنایتکار و خبیث باید دنبال شود که عبارتند از: معرفی شفاف و عالمانه مبانی نظری و فکری تروریسم تکفیری و آگاه‌سازی عمومی در سیستان و بلوچستان با استفاده از رسانه و شبکه تبلیغی و مراکزهای علمی و آموزشی؛ تقویت زیرساخت‌های پیشرفت و توسعه در منطقه، انجام طرح‌های مردم‌یاری و محرومیت‌زدایی؛ پیگیری دیپلماتیک و شکایت از حامیان منطقه‌ای تروریسم تکفیری به مجامع بین‌المللی؛ تجهیز و تقویت یگان‌های رزمی مقابله‌کننده به تناسب افزایش سطح تهدید و شرارت تروریست‌ها؛تقویت گرایش‌های ملی و وحدت و تقویت مذهبی و منزوی‌سازی تروریسم تکفیری در مناطق آلوده و تحت نظر تفکرات سلفی- تکفیری؛تحمیل هزینه مناسب و متناظر با اقدامات مداخله‌جویانه کشورهای بیگانه در حمایت از تروریسم تکفیری.

بدیهی است مهار و درمان این غده عفونی نیازمند اقدامات و مراقبت‌های چندجانبه و هماهنگی و همکاری دستگاه‌های گوناگونی است که صرفاً به عرصه نظامی و امنیتی محدود نشده و باید مجموعه‌ای از اقدامات فرهنگی، اجتماعی و عمرانی را به کمک گرفت و انجام داد تا به امنیت پایدار منتهی شود.

دیدگاه

انتخابات اسفند ۹۸ و اهمیت آن

□ **حسین عبداللهی‌فر/** در شرایطی که لایحه اصلاح قانون انتخابات آماده طرح در صحن علنی مجلس می‌شود و نمایندگان خانه ملت تلاش می‌کنند انتخابات بعدی با اصلاحات انجام شده و تغییرات لازم برگزار شود، وزارت کشور با هماهنگی شورای نگهبان دوم اسفند ماه ۹۸ را روز برگزاری انتخابات یازدهمین دوره مجلس شورای اسلامی اعلام کرده است تا همه مردم و مسئولان، گروه‌ها و جریان‌های سیاسی ضمن کسب آمادگی لازم یک سال برای فراهم کردن مقدمات و برنامه‌های انتخاباتی خود زمان داشته باشند.

انتخابات اسفند ماه ۹۸ از جنبه‌های زیادی اهمیت و حساسیت دارد که در ادامه به برخی از آنها اشاره می‌شود:

۱ـ اولین انتخابات پس از چهل سالگی انقلاب اسلامی/ با توجه به تلاش مذبوحانه دشمنان انقلاب اسلامی به منظور نرسیدن ملت ایران به جشن چهلمین سالگرد خود، برگزاری با شکوه و مشارکت حداکثری مردم در نخستین انتخابات پس از چهل سالگی انقلاب اسلامی می‌تواند تأثیر زیادی بر افزایش نومیدی مخالفان و دشمنان ملت مسلمان ایران داشته باشد. به ویژه آنکه رئیس‌جمهور آمریکا وقتی حضور حماسی ملت ایران در راه‌پیمایی ۲۲ بهمن را مشاهده کرد، در توجیه تحلیل غلط خود نوشت: «این حضور به خاطر چهلمین سالگرد انقلاب بوده و سال دیگر شاهد چنین حضوری نخواهیم بود.»

۲ـ ضرورت تشکیل مجلسی در تراز گام دوم انقلاب و دهه پنجم/ تجربه چهار دهه مجلس‌داری در دوره انقلاب اسلامی ایجاب می‌کند تا مردم و مسئولان با نگاهی آسیب‌شناسانه به گذشته، زمینه تشکیل مجلسی در تراز گام دوم انقلاب و دهه پنجم را فراهم کنند. اقدام مسئولان در این زمینه فراهم‌سازی الزامات انتخاب اصلح مردم و ورود شایستگان، عاشقان خدمت و افراد متدین و انقلابی است. اقدام مردم در این راستا پیدا کردن حجت شرعی در انتخاب نامزدهای صالح و سالم و دقت در تشخیص افراد صادق از عوام‌فریبان، انسان‌های دردمند و رنج‌کشیده از غوغاسالاران و اشراف‌زادگان، نمایندگان انقلابی و پاکدست از ضد انقلابی و منفعت‌طلب است.

۳ـ نیاز کشور و مردم به مجلس کارآمد به منظور رفع مشکلات اقتصادی/ یکی از ارکان مهم در افزایش توانمندی و کارآمدسازی نظام اسلامی، حضور مدیران پرکار و دانا، دلسوز و متخصص در رأس امورات اجرایی کشور است که بخش مهمی از آنها را نمایندگان ملت انتخاب می‌کنند. ضمن آنکه مجلس شورای اسلامی می‌تواند با استفاده از ظرفیت قانون‌گذاری، برنامه‌نویسی بودجه، نظارت بر مسئولان اجرایی و تحقیق و تفحص از سازمان‌ها و نهادهای دولتی تأثیر زیادی بر کارآمدی مدیران و مسئولان داشته باشد.

۴ـ تأثیر مجلس انقلابی بر شکل‌گیری دولت انقلابی/ یکی دیگر از جهات اهمیت مجلس یازدهم تأثیر آن بر انتخابات ۱۴۰۰ است که قرار است تکلیف دولت بعدی در آن روشن شود. ترکیب اکثریت مجلس از چند نظر بر انتخابات آینده و دولت بعد اثرگذار است:

اول اینکه، میزان اقبال عمومی به نمایندگان به ویژه به شخصیت‌های سیاسی که معمولاً به مثابه سرلیست به مردم معرفی می‌شوند، می‌تواند زمینه ورود آنها به عرصه رقابت انتخابات ریاست‌جمهوری را فراهم کند. افرادی که از هم‌اکنون خود را برای انتخابات ریاست‌جمهوری آینده گرم می‌کنند، بدون تردید از انتخابات مجلس به مثابه وسیله‌ای برای سنجش موقعیت خود استفاده کرده و اگر موقعیت بالایی در مجلس یازدهم داشته باشند، برای حضور در انتخابات بعدی نیز انگیزه بیشتری خواهند یافت.

دوم اینکه، ترکیب مجلس انقلابی می‌تواند در اصلاح مدیران فعلی در دو سال پایانی همین دولت مؤثر واقع شده و در ترکیب کابینه بعدی نقش بسزایی ایفا کنند. از همین رو، گفته می‌شود راه تشکیل دولت کارآمد و انقلابی از راه مجلس انقلابی می‌گذرد. امری که از لحاظ تجربی آزموده شده و ثابت شده است ترکیب مجلس بر گرایش سیاسی و رویکرد آن تأثیر داشته است.

تبیین

جایگاه نظام ملی نوآوری در تحقق گام دوم

□ **حسن خدادی/** از نکات کلیدی در بیانیه گام دوم امام خامنه‌ای، تأکید بر جایگاه علمی کشور است. ایشان در این بیانیه می‌فرمایند: «ما هنوز از قلّه‌های دانش جهان بسیار عقبیم؛ باید به قلّه‌ها دست یابیم. باید از مرزهای کنونی دانش در مهم‌ترین رشته‌ها عبور کنیم. ما از این مرحله هنوز بسیار عقبیم؛ ما از صفر شروع کرده‌ایم... سنگبنای یک انقلاب علمی در کشور گذاشته شده و این انقلاب، شهیدانی از قبیل شهدای هسته‌ای نیز داده است. به پا خیزید و دشمن بدخواه و کینه‌توز را که از جهاد علمی شما به شدّت بیمناک است، ناکام سازید.»(۱۳۹۷/۱۱/۲۲)

با تحلیل محتوایی این فراز از بیانیه گام دوم می‌توان به این موضوع رسید که وضعیت علم و دانش کشور همچنان با نرخ مطلوب که برگرفته از وضعیت کنونی جهان است، فاصله بسیاری دارد که از این نظر متولیان بخش توسعه علم و دانش را خطاب قرار می‌دهد. در این بیانیه، مأموریتی سنگین برای اهالی علم و دانش تصویر شده که با تکیه بر توان مغزافزاری خود، جهادی علمی را راهبری کنند.

اندیشمندان سازوکارها و ابزارهای گوناگونی را برای کسب قدرت برتر در سطح بین‌الملل متصورند. گروهی قائل به قدرت نظامی هستند و گروهی هم روی مسئله انباشت ثروت تأکید دارند؛ اما نکته مهم این است که علم پایه و اساس بسیاری از قدرت‌ها است. به ویژه آنکه امروزه در عرصه نظامی هم تحولات و تغییرات اساسی با علم رخ خواهد داد و از طریق علم می‌توان انباشت ثروت را به درستی مدیریت کرد؛ از این رو رهبر معظم انقلاب معتقد است: «هر کسی که علم را پیدا کند، می‌تواند فرمانروایی کند؛ هر ملتی که عالم باشد، می‌تواند فرمانروایی کند؛ هر ملتی که دستش از علم تهی باشد، باید خود را آماده کند که دیگران بر او فرمانروایی کنند.»(۱۳۸۵/۱/۱) البته مفهوم «علم به مثابه قدرت» در نظر رهبر معظم انقلاب تا آنجایی پذیرفته است که آن را در قالب زنجیره علم و فناوری بنگریم. به عبارتی، علمی که منتهی به فناوری و در نهایت تجاری‌سازی شود، می‌تواند قدرت ایجاد کند. بنابراین، زنجیره علم و فناوری اجزایی دارد که عبارتند از ایده و فکر، علم، فناوری، تولید و سپس بازار. رهاسازی هر یک از این حلقه‌ها زیان‌هایی را در پی دارد.

یکی از تفاوت‌های اساسی کشورهای در حال توسعه و کشورهای پیشرفته (اعم از غربی و غیر غربی) در تکمیل این زنجیره نهفته است. به عبارتی، در کشورهای پیشرفته زنجیره علم و فناوری به درستی تکمیل می‌شود؛ از این رو فعالیت علمی در نهایت سبب سوددهی به کلیت اجتماع می‌شود؛ اما در کشورهای در حال توسعه عموماً این زنجیره ناقص باقی می‌ماند؛ بنابراین معظم‌له روی تکمیل زنجیره علم و فناوری از طریق راه‌اندازی نظام ملی نوآوری تأکید دارند. نظام ملی نوآوری طرحی فراسازمانی و فرابخشی برای مدیریت بهینه نوآوری است. در نظر رهبر معظم انقلاب، نظام ملی نوآوری «عبارت است از یک شبکه‌ای از فعالیت‌ها، تعامل‌های زنجیره‌ای، در سطح‌های کلان و میانی و خرد، بین دستگاه‌های علمی کشور؛ چه در درون محیط علمی، چه بیرون محیط علمی.»(۱۳۹۱/۵/۲۲) در اندیشه معظم‌له یکی از علل اجرا نشدن شایسته و مناسب نقشه علمی کشور را باید در خلأ نظام ملی نوآوری دانست. بنابراین، لازم است بین این دو مفهوم اساسی تمایز قائل شویم: «چرخه علم و فناوری» و «چرخه علمی». در مفهوم چرخه علمی، علوم مختلف به صورت یک منظومه در نظر گفته می‌شوند که یکدیگر را تکمیل می‌کنند. به عبارتی، مفهوم «چرخه علمی» اصطلاحی کاملاً درون علمی است و نگاه کلان و کل‌گرایانه به علم دارد. این مفهوم نقدی به تفکر تجزیه‌گرایانه علوم است که هر علم را جزیره مستقلی از هم می‌داند. دانشمندان متعلق به مفهوم «چرخ علمی» همزمان که برای علوم مرزهایی مشخص می‌کنند و به عبارتی برای آن هویت خاصی قائل هستند، معتقدند علوم می‌توانند یکدیگر را تکمیل کنند.

اخبار

مجلس موظف به اصلاح ساختار بودجه شده است

رئیس مجلس شورای اسلامی در ۱۷ بهمن ماه اعلام کرد رهبر معظم انقلاب دستور داده‌اند ظرف چهار ماه آینده، اصلاحات ساختاری در بودجه کشور صورت گیرد و بنابراین به فرمایش رهبر معظم انقلاب، مجلس شورای اسلامی مکلف به اصلاح بودجه شده است. در این زمینه اله مرادسیف، دانشیار گروه اقتصاد دانشگاه جامع امام حسین(ع) با بیان اینکه مفاد دستور رهبر فرزانه انقلاب مبتنی بر اصلاح ساختار بودجه هنوز بیان نشده و فقط به صورت کلی گفته شده است، گفت: «درباره مفاد نمی‌توان تحلیلی داشت، اما نسبت به آنچه در اصلاح ساختار در چارچوب بودجه است، می‌توان پیشنهادهایی ارائه کرد.»

این استاد دانشگاه با اشاره به ضروری‌ترین اصلاح ساختاری در چارچوب بودجه، گفت: «باید مبنا در بودجه جدا کردن هزینه‌کرد بودجه جاری از درآمدهای نفتی باشد.» وی با تذکر به اینکه نفت یک سرمایه بین نسلی است و باید فقط صرف ایجاد زیرساخت در اقتصاد شود، گفت: «درآمدهای نفتی باید صرف بودجه‌های عمرانی شود و نسبت به آن طرح تملک دارایی‌ها پیاده شود و نباید برای تراز عملیاتی بودجه از نفت هزینه کنیم.»

سیف با اشاره به اینکه طبق گزارشی که دولت از تراز عملیاتی خود در لایحه بودجه به مجلس ارائه کرد، تراز عملیاتی منفی ۱۱۲ هزار میلیارد تومان بود، گفت: «این یعنی هزینه‌های عملیاتی بودجه ۱۱۲ هزار میلیارد تومان بیش از درآمدهای عملیاتی بودجه بود که شامل مالیات، فروش خدمات، جرایم و درآمدهای مالکیتی دولت می‌شود.»

وی گفت: «تراز عملیاتی باید تراز باشد، یعنی منفی نباشد و وقتی منفی است، یعنی درآمدهایی همچون مالیات‌ها که باید هزینه‌های جاری را پوشش دهند، قادر به این کار نیستند و نظام مالیاتی معیوب و ناکارآمد است.»

طرح جامع مقابله با شوک ارزی اجرایی نشده است

محمدرضا پورابراهیمی، رئیس کمیسیون اقتصادی مجلس با اشاره به اجرایی نشدن طرح جامع مقابله با شوک ارزی، گفت: «رئیس وقت بانک مرکزی پس از خروج از جلسه کمیسیون اقتصادی طی مصاحبه‌ای موافقت خود را با طرح کمیسیون اقتصادی اعلام کرد، اما همان روز پس از جلسه دولت تصمیم بدون پشتوانه کارشناسی اعلام دلار ۴۲۰۰ تومانی باعث نابود شدن ۲۰ میلیون دلار از منابع ارزی کشور شد که تاکنون ۳/۵ میلیون دلار از این منابع تعیین تکلیف نشده است.»

وی خاطرنشان کرد: «مشکلات اقتصادی پیش آمده در کشور هیچ ربطی به تحریم و دخالت آمریکا ندارد، بلکه ناشی از سوء مدیریت‌ها است، در تحلیل پدر طراحی تحریم‌ها علیه ایران (ریچارد نفیو) آمده است، ایران توان عبور از تحریم‌ها را دارد، حتی تحریم‌های ۱۳ آبان که به نظر آنان شدیدترین تحریم‌ها بود. در این تحلیل آمده است برای تحمیل فشار بیشتر به ایران باید بخشی از تحریم‌ها برداشته شده و پس از آن دوباره تحریم‌های گسترده اعمال شود.»

پورابراهیمی گفت: «هجمه‌های دشمنان بر اقتصاد کشور متمرکز شده و انتقال اتاق جنگ ایران به وزارت خزانه‌داری آمریکا تأییدکننده این موضوع است.»

پورابراهیمی در پایان درباره بودجه افزود: «بودجه دولت رویکرد متداولی دارد و با شرایط فعلی کشور همخوانی ندارد. دولت برای اصلاح لایحه بودجه خود چهار ماه فرصت خواست. راهی جز اصلاح ساختار اقتصادی کشور چه در زمینه بودجه و چه در دیگر بخش‌ها وجود ندارد، برای پی بردن به اهمیت این اصلاح ساختاری باید اشاره کرد که شش برابر حجم نقدینگی کشور، دولت دارایی بلا استفاده و بد استفاده دارد و به جرئت می‌توانم بگویم که نه تنها آمریکا، بلکه اتحاد کل جبهه استکبار هم نمی‌تواند مشکلی برای کشور ایجاد کند و دهه پنجم انقلاب می‌تواند دهه شکوه اقتصادی باشد.»

نکته‌گرام

محسن مهدیان: اشتباه فرهاد مجیدی چیست؟ رفتار خلاف قانون؟ از این هم فراتر. قانون‌شکنی و توهین به مجری قانون؟ از این هم افزون‌تر. زشتی رفتار این فوتبالیست به رخ کشیدن قانون‌شکنی است. یعنی هم قانون‌شکنی و هم توهین به مجری قانون و بدتر از همه اشاعه آن. خب این جسارت از کجا آمده است؟ حرمت قانون که یک شبه با فرهاد مجیدی یا حتی با برخورد فیزیکی راننده لندکروز با مأمور راهور شکسته نمی‌شود؛ پس ماجرا از چه قرارست؟ بی‌قیمت شدن سکه قانون‌شکنی را در ماجرای فحاشی نماینده سراوان یا کتک زدن مأمور قانون توسط نماینده بیجار ببینید. این لیست را شما تکمیل کنید. تاریخ فراموش نمی‌کند که اول مجری قانون در کشور، چشم در چشم قانون می‌گفت، به خط قرمز من نزدیک نشوید که حیثیت برای عدلیه نخواهم گذاشت!

محسن رضایی: در دو ماه گذشته به جای بحث فنی و استدلال، فشارهای سیاسی و رسانه‌ای زیادی به مجمع تشخیص مصلحت وارد کردند تا تصمیم عجولانه‌ای گرفته شود. مرتب گفته می‌شد آخر بهمن، ما را در لیست سیاه قرار می‌دهند. در حالی که سؤالات و ابهامات زیادی درباره توصیه‌های FATF وجود دارد، از دولت انتظار می‌رود با دیپلماسی قوی، کشور را از فروغلتیدن در باتلاقی جدید بازدارد. وقتی می‌توان با کوشش برای رفع ابهام و ایجاد شفافیت پیش رفت، این حجم از فشار، تهدید و اولتیماتوم چه هدفی را دنبال می‌کند؟

محمدباقر قالیباف: جریانی که آب را به برجام گره زد، امروز دنبال این است که گوشت را به FATF گره بزند.

قاسم سلیمانی: برجام منطقه‌ای برای چیست؟ با این برجام می‌خواهند روح و تحرک ایران اسلامی را بخشکانند، اگر برجام دومی را هم انجام دهیم، برجام‌های بعدی را پیاده می‌کنند و می‌خواهند کشور را از درون بی‌هویت کنند.

عکس خبر

امام خامنه‌ای در اقدامی کم‌نظیر رئیس‌جمهور سوریه را به گرمی در آغوش گرفتند. از قدیم گفتن حواست باشه با چه کسایی نشست و برخاست می‌کنی!

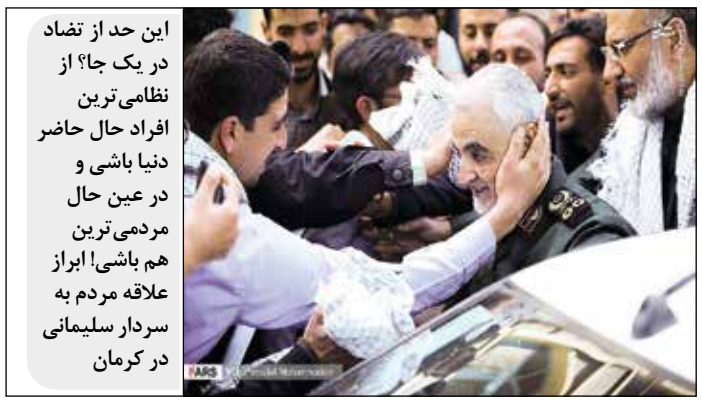

این حد از تضاد در یک جا؟ از نظامی‌ترین افراد حال حاضر دنیا باشی و در عین حال مردمی‌ترین هم باشی! ابراز علاقه مردم به سردار سلیمانی در کرمان

فرمانده سپاه و وفای به عهد؛ سرلشکر جعفری، سخنران مراسم تشییع شهدای اصفهان به دلیل ازدحام جمعیت خود را با موتورسیکلت به محل سخنرانی رساند

ماشین تشریفات رئیس‌جمهور کره شمالی ضد گلوله و از بالاترین سطح امنیتی برخوردار است، نقش محافظ‌هایی که دنبال ماشین می‌دوند، دقیقاً حفاظت از کی و کجاست؟!

دیدار رئیس‌جمهور خودخوانده ونزوئلا با معاون رئیس‌جمهوری آمریکا؛ به زور می‌گویند رئیس‌جمهور قانونی این کشور که مردمش او را انتخاب کرده‌اند، چون با سیاست‌های آمریکا همراه نیست، باید برود!

نماینده علی‌آباد کتول تشریف بردن ژاپن، بنر زدن براش که متشکریم تو لیست دعوت‌شدگان به ژاپن قرار گرفتی! مگر برای تیم ملی فوتبال در بازی‌های جام جهانی انتخاب شده!

ضربه دردناک

حسن حردان، نویسنده و تحلیلگر عرب نوشت: سفر بشار اسد به تهران در وهله اول ضربه دردناکی به پیمان بین آمریکا و رژیم صهیونیستی و کشورهای مرتجع عربی زد و شکست سنگینی به آنها وارد کرد؛ زیرا یکی از مهم‌ترین اهداف آنها از جنگ تروریستی و جهانی خود علیه سوریه، گسستن ائتلاف سوریه و ایران بود. این سفر اندکی پس از اجلاس مشکوک ورشو انجام شد و خشم و نارضایتی و ناامیدی کشورهای عضو پیمان دشمن را به همراه داشت.

نگاه

سرفصل جدید

جعفر قنادباشی
کارشناس‌ارشد غرب آسیا

سفر هفته گذشته بشار اسد، رئیس‌جمهور سوریه برای اولین بار از زمان آغاز جنگ، یعنی سال ۲۰۱۱ که طی سفری یک روزه و اعلام نشده وارد ایران شد و با رهبر معظم انقلاب اسلامی و رئیس‌جمهور دیدار کرد، پیام مهمی برای رژیم صهیونیستی و آمریکا دارد و آن تداوم حضور ایران در سوریه است. سفر بشار اسد، رئیس‌جمهور سوریه به ایران را باید نشانه تحکیم بیشتر پیوندهای موجود بین دو کشور و بیان‌کننده تثبیت محور مقاومت در منطقه دانست. سفری که پیام‌آور حصول پیروزی‌های بسیار بزرگ و شگفت‌انگیز بر خشونت‌بارترین و پردامنه‌ترین تحرکات تروریستی در تاریخ جهان بود و از شکست فضاحت‌بار پیچیده‌ترین توطئه‌های تفرقه‌افکنانه ائتلاف غربی، عربی و عبری حکایت داشت.

رهبر معظم انقلاب اسلامی ایران در دیدار بشار اسد، به ابعادی از این پیروزی بزرگ اشاره فرمودند و رمز آن را استقامت مسئولان و مردم سوریه دانستند؛ امری که به فرموده ایشان، به منزله قیام علیه آمریکا و دست نشاندگانش بود و به شدت عصبانیت مقامات واشنگتن و اذنابش را برانگیخت. از این رو می‌توان گفت در دیدار رئیس‌جمهور سوریه با مقامات عالی‌رتبه کشورمان، دستاوردهای بزرگ و ارزشمند همکاری‌های دو کشور در مقابله با خطرناک‌ترین هجمه‌های استعماری و رمز و راز حصول آن، مورد بررسی و ارزیابی مجدد قرار گرفت و افزون بر آن، زمینه‌هایی نیز برای تدوین نقشه راه آینده این نوع همکاری‌ها فراهم شد. چنانکه در این زمینه از توطئه‌های جدید دشمن نیز سخن به میان آمد و رهبر معظم انقلاب اسلامی با اشاره به برخی از این نوع توطئه‌ها، فرمودند: «مسئله منطقه حائل که آمریکایی‌ها در سوریه به دنبال ایجاد آن هستند، از جمله این توطئه‌های خطرناک است که باید با قاطعیت آن را رد کرد و در مقابل آن ایستاد.» این اشاره به کوشش‌های مشکوکی است که با توسل به بهانه‌های مختلف، درصدد است در طول مرزهای مشترک صدها کیلومتری سوریه و ترکیه و تا عمق ۳۰ کیلومتری، منطقه‌ای را به نام منطقه حائل ایجاد کند و به این ترتیب، این بخش بزرگ و راهبردی از خاک سوریه را از حاکمیت این کشور خارج کند و در حقیقت، مکان مناسبی را برای از سرگیری تغذیه تسلیحاتی گروهک‌های تروریستی و اجرای طرح‌های تجزیه‌طلبانه در سوریه به وجود آورد.

در واقع، رهبر معظم انقلاب در این دیدار، ضمن اشاره به دیگر برنامه‌های آمریکا برای حضور مؤثر در سوریه و عراق، استمرار همکاری‌های ایران و سوریه را در چارچوب محور مقاومت، خنثی‌کننده نقشه‌های آینده دشمن دانستند و بر ادامه کمک‌های ایران در این چارچوب تأکید کردند؛ زیرا ایران و سوریه عمق راهبردی یکدیگر هستند و مبتنی براین نوع همکاری صمیمانه، اطمینان بخش‌ترین نوع بازدارندگی دفاعی را برای دو کشور ایجاد کرده‌اند.

این همان چیزی است که قدرت‌های غربی، ارتجاع منطقه و از همه بیشتر رژیم صهیونیستی را به واهمه و حساسیت وا می‌دارد و همه توطئه‌های آتی آنان برای سلطه و سیطره بر منطقه بسیار راهبردی غرب آسیا را با بن‌بست مواجه می‌کند.

در واقع بی‌جهت نیست که رسانه‌های منطقه‌ای و بین‌المللی، نسبت به حضور بشار اسد در ایران و دیدارش با مقامات عالی‌رتبه کشورمان واکنش نشان داده و اخبار و گزارش‌های مربوط به آن را در ردیف مهم‌ترین خبرهای خود قرار داده‌اند. به ویژه آنکه، این سفر، مُبیّن آن بود که مجموعه تازه‌ترین تلاش‌های سیاسی- تبلیغاتی غرب برای ایجاد فاصله میان تهران و دمشق نیز با ناکامی روبه‌رو شده و برگزاری نشست‌هایی، چون نشست ورشو به طور کامل شکست خورده است.

پرتو

باتلاق ویتنام

اکبر معصومی
کارشناس روابط بین‌الملل

دومین نشست سران آمریکا و کره شمالی روزهای چهارشنبه و پنج‌شنبه گذشته در هانوی پایتخت ویتنام برگزار شد. دونالد ترامپ که وضعیت مناسبی در داخل آمریکا ندارد و با اتهاماتی روبه‌رو است، تمام توان خود را به‌کار برد تا بتواند با مذاکره با کره شمالی تمام منتقدان خود را در حاشیه نگه دارد. اما ترامپ که سه دهه پیش کتاب «هنر معامله» را نوشته بود، هیچ وقت تصور نمی‌کرد میز مذاکره را به یکباره با دست خالی ترک کند و نتیجه‌ای جز شکست مفتضحانه نصیب او نشود. به بن‌بست رسیدن مذاکرات بین دونالد ترامپ و کیم‌جونگ‌اون دومین شکست سنگین آمریکا در ویتنام بود. ازاین‌رو بار دیگر جهان شاهد افول قدرت آمریکا، چه در حوزه سخن و چه در قدرت نرم بود. با این حال هانوی ویتنام محلی بود که روند افول آمریکا را تندتر و نمایان‌تر کرد. رسانه‌های آمریکا با هدف سرپوش گذاشتن بر افول قدرت آمریکا در یک حرکت هماهنگ شده شکست را به گردن دونالد ترامپ انداخته‌اند. اما واقعیت آن است که اگر به جای دونالد ترامپ فرد دیگری از حزب مقابل بود، کره شمالی فریب وعده‌های توخالی آنها را نمی‌خورد. خروج آمریکا از برجام و پایبند نبودن به تعهدات، خود نمونه واضحی از چرایی بی‌اعتمادی به آمریکایی‌ها بود که بی‌شک این موضوع چندین بار به رهبر کره شمالی از طرف مشاورانش به وی یادآوری شده بود. در واقع، برجام درس عبرتی شد که رهبر کره شمالی در قبال درخواست ترامپ مبنی بر برچیدن مراکز هسته‌ای، از وی بخواهد که همه تحریم‌های آمریکا علیه کره شمالی باید بالمره لغو شود. آنچه از اظهارنظر مقامات دو کشور قابل برداشت است این موضوع است که رهبر کره شمالی لغو مرحله‌ای تحریم‌های آمریکا در قبال کشورش را به هیچ وجه نپذیرفته است که این موضوع نشان از بی‌اعتمادی کیم به آمریکایی‌ها دارد. به گفته وزیر خارجه کره شمالی؛ «ضمانت مهم‌ترین چالش در خلع سلاح هسته‌ای است...» یک مقام ارشد کره‌ای دیگر نیز گفته است: «آمریکا با نپذیرفتن پیشنهاد ما فرصتی را از دست داد که در هزار سال فقط یک بار پیش می‌آید.» اگر بر روند مذاکرات پیشین آمریکا تأملی داشته باشیم، درخواهیم یافت که پیشرفت و موفقیت آمریکا برای داشتن قدرت سخت و قدرت نرم این کشور بوده است؛ از این رو وقتی آمریکا با کشوری به توافق نمی‌رسید، با یادآوری قدرت خود، آنچه مدنظرش بود از طریق توافق به دست می‌آورد. آمریکای قرن ۲۱ دیگر نه با تهدید، بلکه با تطمیع هم نمی‌تواند توافقی را که به نفع خودش باشد، انجام دهد و این امر نشان‌دهنده افول تدریجی قدرت آمریکاست که در زمان ترامپ هم آشکارتر شده است. در مذاکرات بین کره شمالی و آمریکا نیز، ترامپ و مشاورانش با وعده به طرف مقابل سعی در گرفتن امتیازات بیشتر و یکطرفه‌ای داشتند که به در بسته خوردند؛ لذا بسیاری از تحلیلگران معتقدند، رهبر کره شمالی به خوبی متوجه شد که واشنگتن به دنبال به زانو درآوردن و خلع سلاح کامل کره است و در مقابل مشخص نیست که چه چیزی نصیب کشورش خواهد شد. لذا این متغیرها سبب شده تا پرونده کره شمالی و آمریکا پیچیده‌تر از پیش شود و در آینده نیز معلوم نیست که آیا بار دیگر مذاکراتی بین این دو صورت خواهد گرفت یا خیر.

نکته پایانی اینکه؛ آمریکا که نماد واقعی جامعه غربی است، بی‌اعتمادی بازیگران بین‌المللی به او، در واقع بی‌اعتمادی به کل جامعه لیبرالیستی است. مفتضح‌تر از آن، این است که حتی غربی‌ها نسبت به یکدیگر نیز اعتماد ندارند؛ از این‌رو اعتماد به اروپا که برخی در داخل به آن اصرار دارند، به هیچ وجه قابل اعتماد و توجیه‌پذیر نیست.

صبح صادق سفر رئیس‌جمهور سوریه به ایران و استمرار و گسترش مناسبات راهبردی دو کشور را بررسی می‌کند

قهرمان عرب در پایتخت مقاومت

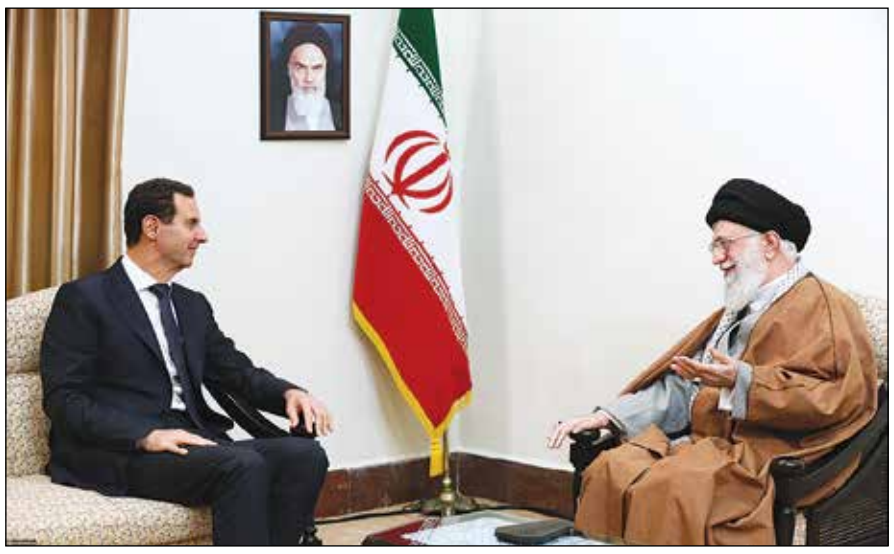

□ **هادی محمدی/** شاید روزانه صدها دیدار در سطوح عالی در جهان و بین مقامات کشورها شکل گیرد، اما از زوایای گوناگون نمی‌تواند معانی و مفاهیم بزرگی را منتقل کند و محتوای آن دیدار و پیامدها و روندسازی‌های راهبردی آن، فاقد هر یک از عناوین پیش‌گفته باشد. دیدار نتانیاهو و پوتین، دیدار ترامپ و کیم، دیدار سران اروپا در بروکسل از جمله رخدادهای تقریباً همزمان با دیدار دوشنبه گذشته بشار اسد با رهبر معظم انقلاب در تهران بودند، اما هیچ یک از یک سطح محدود، در محتوا و نتایج و پیامدها و اثرگذاری و حساسیت فراتر نرفتند. نتانیاهو که به مسکو رفته بود تا آثار ماجراجویی در سقوط هواپیمای روسی را در مناسبات دوجانبه کاهش دهد و از روسیه بخواهد بر نقش و سطح حضور و نفوذ ایران در سوریه اثر بگذارد، دیدار بی‌حاصلی را ثبت کرد و با موضع پوتین که به شکل غیر مستقیم به نتانیاهو فهماند علاقه‌ای به شنیدن مواضع ضد ایرانی ندارد، روبه‌رو شد. ترامپ در دیدار با کیم، به دنبال مرعوب‌سازی رهبر کره شمالی و کسب امتیاز یکطرفه از او بود که با موضع ابتکاری کیم، از تاکتیک مذاکراتی کیم شکست خورد و از دیدار عقب‌نشینی کرد. سران اروپا که چند روز پیش در شرم‌الشیخ در نشست مشترک با کشورهای اتحادیه عرب، برای بررسی تهدیدات امنیتی، نشست مقامات سیاسی را برگزار کردند، در حاشیه این دیدارها، با فرصت‌طلبی از نظام‌های متزلزل این دیکتاتورها، جزیره‌ای به ادبیات امروز برای حمایت از این دیکتاتورها و حامیان تروریسم و نظام‌های ضد بشری، درخواست کردند و بر همه ادعاهای بشردوستانه، حقوق بشری، دموکراسی‌خواهی، حقوق شهروندی، آزادی بیان و ده‌ها عنوان فریبکارانه دیگر چشم بستند و فقط مطالبه رشوه کردند. شرم‌آور اینکه همین اروپای مدعی، پا جای پای ترامپ گذاشته و به حق‌العمل کاری و مزد بگیری برای حمایت از این نظام‌های عربی روی آورده است. شاه سعودی برای اینکه نام عربستان در فهرست کشورهای متهم به پولشویی قرار نگیرد، به سران اروپا نامه نوشته و رشوه‌های مالی را نیز پیشاپیش تقدیم کرده و در مصوبات اروپایی، نام عربستان از فهرست پولشویی حذف شد!! این باج‌خواهی، حاصل دیپلماسی و دیدارهای یک هفته گذشته در شرم‌الشیخ و بروکسل است که بوی تعفن آن بلند است. البته، همین اروپا در ژست‌های طلبکارانه در مقابل ایران، مدعی خیلی چیزهاست.

پیامدهای جریان‌ساز یک سفر

در همین ایام، دیدار بشار اسد با رهبر معظم انقلاب انجام می‌شود که به لحاظ زمانی، موضوعی، محتوایی، پیامدهای جریان‌ساز و آثار استراتژیک، همه توجه‌ها را به خود معطوف کرده است.

این دیدار که یک ماه پس از دیدار جهانگیری از دمشق و پس از امضای تفاهم‌نامه‌های گوناگون در دمشق صورت می‌گیرد، در حالی است که کشورهای عربی در نوبت بازگشت شرم‌سارانه به دمشق، مدعی هستند که برای به حاشیه راندن ایران از صحنه سوریه مناسبات دیپلماتیک با دمشق را از سر می‌گیرند. بر کسی پوشیده نیست که این شعار برای حذف ایران از سوریه، حداقل در یک سال گذشته، مهم‌ترین اولویت سیاست خارجی آمریکا و رژیم صهیونیستی است تا پس از شکست‌های مکرر در سوریه و ناامیدی از موفقیت تروریست‌های دست‌پرورده بتوانند، شرایط راهبردی را با خسارت کمتری در قبال تحولات سوریه و منطقه دنبال کنند. اساساً سیاست اصلی ترامپ و خواسته‌های ۱۲گانه و اعلامی پمپئو و یکی از دلایل تمرّد ترامپ از برجام، این است که ایران با پیروزی در سوریه به موازنه قدرت فزاینده‌ای دست یافته که منافع آمریکا و هم‌پیمانان دیکتاتور حامی تروریسم را به خطر می‌اندازد.

این دیدار در حالی بود که روندهای مبارزه با تروریسم تکفیری- وهابی در سوریه از نقاط عطف خود عبور کرده و شمارش معکوس نفس‌های تروریسم در سوریه آغاز شده، به طوری که حتی آمریکا ناچار به تدارک پروژه جدیدی برای توطئه در سوریه شده تا با نام ایجاد منطقه حائل و امن در شمال سوریه، اهرم چانه‌زنی یا تجزیه سوریه را کسب کند. این دیدار در زمانی است که ترکیه در بندبازی دیپلماتیک در پرونده سوریه، به دنبال چراغ سبز آمریکا و روسیه برای اشغال و حضور نظامی در شمال سوریه و استان ادلب است تا پشت سر اسکان آوارگان سوری، زخم تروریستی و استمرار ناامنی در این کشور را طولانی‌تر کند. این دیدار در حالی است که پیروزی بشار اسد و مقاومت و ایران، به رخدادی استراتژیک در منطقه مبدل شده و ثقل تحرکات قدرت‌های غربی و نظام‌های فاسد عربی، فقط بر مهار ایران و فشار به مقاومت در منطقه متمرکز شده است و این دیدار در حالی صورت گرفت که بشار اسد پیشنهاد ۲۰۰ میلیاردی پادشاه سعودی را برای بازسازی سوریه به شرط واگرایی از ایران رد کرد و پرسه‌زنی‌های دیپلمات‌های

بحران سوریه در عمق خود، حکمتی بزرگ داشت که بسیاری از نقاب‌های دروغین را کنار زد و بسیاری از سیاست‌ها و برنامه‌ها و توطئه‌ها را برملا و بسیاری از پیوندهای پنهان را همانند صهیونیسم، تروریسم و دیکتاتورهای عربی آشکار کرد، به نحوی که امروز غربی‌ها نمی‌توانند از این رسوایی‌ها و خسارت‌ها فرار کنند و در عین حال مدعی شعارهای فریبکارانه خود باشند و ترازویی برای دموکراسی، حقوق بشر، آزادی و مخالفت با دیکتاتوری و جنایت و تروریسم باشند

غربی که به شکل پنهان به دمشق سر می‌زنند تا با وعده‌های گوناگون، خسارت‌های خود در منطقه و سوریه را جبران و نفوذ حضور ایران در سوریه را کم‌رنگ کنند. این دیدار در حالی است که رژیم صهیونیستی با استیصال استراتژیک در مقابل یک موازنه قدرت جدید در سوریه روبه‌روست که قدرت اثرگذاری و مهار آن را ندارد؛ لذا دیدار صمیمانه، پدرانه، مفهوم‌ساز و پایه‌گذار در مرحله جدیدی از همکاری‌های استراتژیک بین ایران و سوریه، در لبخند پیروزی بشار اسد و رهبر معظم انقلاب، معنادار خواهد بود. محتوای دیدار با رهبر معظم انقلاب که بر نکات بسیار مهمی تأکید شد، یا دیدار با دکتر روحانی و تأکید بر ادامه و گسترش روابط راهبردی استمرار و حمایت از دولت و ملت سوریه و دیگر دیدارهای اعلام شده و نشده، مرکز اهتمام ناظران غربی، عربی و رژیم صهیونیستی است و تا چند روز پس از آن در این باره موشکافی می‌کنند.

نمایش پیروزی و اتحاد

در این نمایش اتحاد، پیروزی بر برنامه جنگ نیابتی و تروریستی آمریکا، رژیم صهیونیستی، غرب و کشورهای عربی را با ثبت «قهرمان عرب» برای بشار اسد که ایستادگی، مردانگی و مقاومت وی از نگاه رهبری، به مقاومت، قدرت و آبروی بیشتری در منطقه بخشید، در کنار تأکید و ترسیم افق همکاری‌های گسترده و راهبردی بین دو کشور را، دو سرفصل مهم در محتوای دیدار بشار اسد با رهبر معظم انقلاب اسلامی می‌توان برشمرد. در کنار این دو مفهوم اساسی، نکات بسیار حساس دیگری از زبان رهبر حکیم انقلاب مطرح شد که همانند گذشته محاسبات و برنامه‌های فتنه‌گران غربی و هم‌پیمانان آن را بر هم خواهد زد و به همه طرف‌های مرتبط پیام روشن ارسال می‌کند. تأکید رهبری بر مسئله منطقه حائل در شمال سوریه که پروژه جدید حامیان تروریسم به منظور امنیت‌سازی برای صهیونیست‌ها و جلوگیری از ثبات دائم در سوریه است، یکی از این نکات است. رهبر حکیم انقلاب، رمز و فرمول پیروزی در سوریه را، پیوند شخصیت مستحکم و مقاوم بشار اسد با ایران و مقاومت منطقه‌ای در مقابل توطئه‌های شناخته شده غربی- صهیونیستی دانستند و موفقیت بشار اسد و مردم سوریه را برای محور مقاومت، قدرت‌آفرین توصیف کردند. نکته بسیار مهم در محتوای این دیدار این است که نقطه عطف پیروزی‌ها در سوریه، پایه‌های یک جهش مناسباتی برای مرحله جدید در معادلات راهبردی منطقه است که با دیدار دو طرف اصلی و پیروزمند در سوریه، بر آن تأکید می‌شود. این امر بدیهی است که هرگونه پیروزی نظامی و امنیتی به تروریسم ابزاری غرب و حامیان آن، باید به دستاوردهای همه‌جانبه و در عرصه‌های گوناگون تبدیل شود تا دو ملت ایران و سوریه از حاصل پیروزی بهره‌مند شوند. کمترین بهره این پیروزی باید در عرصه‌های اقتصادی دوجانبه و بالاترین سطح این بهره‌مندی باید در پایه‌ریزی معادلات جدید، با ثبات و بازدارنده و اقتدارساز دنبال شود و این همان رویکرد و تحرکی است که با تأکید رهبر معظم انقلاب در سوریه در حال پیگیری است.

شکست یک گفتمان غلط

شاید یکی از دلایل دلزدگی و دلمردگی لیبرال‌های داخلی که از ابتدا در سمفونی استعماری نقش ایفا می‌کردند و قدرت درک ماهیت رخدادها را نداشتند و امروز نیز با بستن چشم خود بر پیروزی‌های متعدد و بزرگ در سوریه و منطقه، تمایلی برای تثبیت و تحکیم دستاوردهای پیروزی بر تروریسم در عرصه‌های اقتصادی، بازرگانی، اجتماعی، فرهنگی و امنیتی ندارند، این است که گفتمان و محاسبات غلط خود از تحولات سوریه و نتایج آن را در خطر می‌بینند. در حالی که دیپلماسی نهضتی نظام به بار نشسته و پیروزی، امنیت و اقتدار و ارتقای جایگاه و نفوذ منطقه‌ای و بهره‌مندی از موازنه قدرت جدید را مقدمه جهش‌های جدید قرار داده، تفکر لیبرال و فسادطلب، کارنامه‌ای برای ارائه ندارد و حتی دیگر بر «برجام تقریباً هیچ» مانور نمی‌کند.

این شکست گفتمانی و کارکردی، به جای عبرت‌آموزی، به رفتار کینه‌ورزانه و عقده‌گشایی در مواضع رسانه‌ای یا حتی بدتدبیری در ملاقات‌های بشار اسد نمایان شد که به اقدام غلط و غیرقابل دفاع وزیر خارجه، دکتر ظریف، منتهی و نوعی کارشکنی مشکوک برای سایه انداختن بر ابعاد مهم سفر بشار اسد به تهران ارزیابی شد. در هوشمندی برنامه‌ریزان سفر بشار اسد و رهبری سوریه، همین بس که بلافاصله دکتر ظریف به دمشق دعوت می‌شود تا روندهای گسترش مناسبات همه‌جانبه جدید دو کشور، مورد بحث و بررسی قرار گیرد. تعریف اولیه و مبنایی دیپلماسی این است که با تمام توان و هوشمندی، برای تأمین و گسترش منافع ملی هیچ فرصتی را از دست ندهد و برای جلوگیری از تهدیدات و برنامه‌های دشمن تلاش کند. در حالی که عراق و سوریه امنیت خود را مدیون حمایت‌های اساسی و بموقع ایران می‌دانند و بشار اسد برای تشکر و قدردانی از ایران به تهران سفر کرده و مرحله بازسازی کشورهای‌شان را فرصتی انحصاری برای ایران قرار داده‌اند که صدها میلیارد دلار فرصت اقتصادی پیش روی ایران است و ترامپ و دیگر شرکای اروپایی یا عربی آنها، از هیچ کوششی برای فشار به ایران فروگذار نمی‌کنند، پیگیری

پیام‌های روشن این دیدار و محتوای آن به دوست و دشمن رسیده است و به دوستان عزم و شعف جدید و به دشمنان، عصبانیت و شکست‌های جدید و راهبردی را منتقل می‌کند. این پیام‌ها هرگونه تردید را از بین برده و جایگاه محوری و تعیین‌کننده و شفاف ایران را تحکیم می‌بخشد تفاوت اینجاست که یک رهبر عربی، از زبان رهبر حکیم ایران اسلامی، قهرمان عرب در مقاومت و پایداری می‌شود و دیگر رهبران عرب از زبان ترامپ گاو شیرده می‌شوند

و پایه‌گذاری مرحله جدید مناسبات با آنها، شرط عقلانیت و سلامت دیپلماتیک خواهد بود.

دو شیوه رفتار در سیاست خارجی

یک پیام بسیار مهم و راهبردی از دیدار بشار اسد در تهران و ملاقات با رهبر معظم انقلاب این است که دو شیوه رفتار و مناسبات در سیاست خارجی و در سطح منطقه مطرح است که دو نتیجه و حاصل را از خود نشان داده است. شیوه اول همگرایی و اتحاد با ایران است که حاصل آن پیروزی، عزت و اقتدار در مقابل خطرناک‌ترین توطئه‌های غربی و صهیونیستی است. شیوه دوم، همگرایی، اتحاد و هم‌پیمانی با آمریکاست که نتیجه آشکار آن در تمامی تحولات منطقه‌ای، شکست، ذلت و ضعف و نابودی است. تقابل این دو شیوه به تغییر در موازنه قدرت منطقه‌ای منتهی شده و نیاز چندانی به استدلال و ارائه مصادیق ندارد. در سفر کوتاه امیر قطر به تهران و در مسیر پاویون تا هواپیما وی تأکید کرده بود که این مسئله مهم است که شما از هر کس حمایت کنید، شکست‌ناپذیر می‌شود. امروز نیز مصداق این اصالت و قدرت‌سازی، در تحولات عراق، سوریه، لبنان، یمن و فلسطین آشکار است. رهبر معظم انقلاب در اوایل بحران تروریستی در سوریه تأکید فرمودند: «نه بشار اسد می‌رود و نه سوریه ساقط می‌شود»، و این در حالی بود که حامیان تروریسم و جنگ نیابتی در رؤیای پیروزی‌های فوری در سوریه بودند و خود را به دروازه‌های دمشق رسانده بودند.

به همین دلیل، سردار قاسم سلیمانی، سفر بشار اسد به تهران را یک بمب خبری و یک رخداد راهبردی می‌داند که بشار اسد از سوی رهبر انقلاب، «قهرمان عرب» خطاب می‌شود و قهرمانی عرب بدون تکیه به ایران اسلامی میسر نبود و اینکه لبخند پیروزی بشار اسد در دیدار با رهبری، که «آغوش پدری» برای اوست، اشک خوشحالی سیدحسن نصرالله را موجب می‌شود. این دیدار و محتوا پیام‌های آن دامنه گسترده‌ای دارند و حتی در ادبیات و نتایج دیدار نتانیاهو با پوتین اثرگذار بوده و بر تمامی اجزای توطئه جدید آمریکا در سوریه و با نام منطقه حائل آثار فوری به جای می‌گذارد. اینکه در چنین شرایطی از زبان سردار سلیمانی بر ماهیت مشکوک برجام‌های دوم، سوم و چهارم تأکید می‌شود و آن را تلاش برای بازگرداندن تروریسم و حاکمیت و هژمونی آمریکا و رژیم صهیونیستی بر منطقه و نابودی خیزش‌های اسلامی و تلاش برای نجات افول صهیونیستی و شکست آمریکایی توصیف می‌کند که هفت هزار میلیارد دلار هزینه کرده‌اند، تأمل‌برانگیز است.

پیام‌های روشن یک دیدار

پیام‌های روشن این دیدار و محتوای آن به دوست و دشمن رسیده است و به دوستان عزم و شعف جدید و به دشمنان، عصبانیت و شکست‌های جدید و راهبردی را منتقل می‌کند. این پیام‌ها هرگونه تردید را از بین برده و بر محاسبات همگان اثر می‌گذارد و جایگاه محوری و تعیین‌کننده و شفاف ایران را تحکیم بیشتری می‌بخشد، تأکید رهبر حکیم انقلاب بر دیدار با بشار اسد به ضرورت ارتباط مذهبی و علمای ایران و سوریه و گسترش و تقویت آن، به مفهوم تعمیق ریشه‌های فرهنگی و اجتماعی و اندیشه مقاومت در مقابل استکبار و صهیونیسم و هم‌پیمانان دیکتاتور عرب آنهاست. این دقیقاً همان درخواستی است که بشار اسد هنگام خاکسپاری حافظ اسد از سیدحسن نصرالله داشته است تا مولودی مانند حزب‌الله در سوریه متولد شود و در مقابل رژیم صهیونیستی بایستد. اکنون این پدیده در سوریه به وجود آمده و نیازمند تعمیق و گسترش است.

نکته پایانی اینکه؛ یک رهبر عربی، از زبان رهبر حکیم ایران اسلامی، قهرمان عرب در مقاومت و پایداری می‌شود و دیگر رهبران عرب از زبان ترامپ و دیگر سران اروپایی، گاو شیرده می‌شوند که برای بقای خود باید جزیه بدهند.

بحران سوریه در عمق خود، حکمتی بزرگ داشت که بسیاری از نقاب‌های دروغین را کنار زد و بسیاری از سیاست‌ها و برنامه‌ها و توطئه‌ها را برملا و بسیاری از پیوندهای پنهان را همانند صهیونیسم، تروریسم و دیکتاتورهای عربی آشکار کرد، به نحوی که امروز غربی‌ها نمی‌توانند از این رسوایی‌ها و خسارت‌ها فرار کنند و در عین حال مدعی شعارهای فریبکارانه خود باشند و ترازویی برای دموکراسی، حقوق بشر، آزادی و مخالفت با دیکتاتوری و جنایت و تروریسم باشند. امروز غرب مظهر رذایل ضد بشری است که آخرین نمونه آن اینکه، فرانسه و انگلیس در کنار ترامپ از فروش سلاح به عربستان برای جنایت در یمن حمایت کرده و آلمان را برای تمدید تحریم دو هفته‌ای فروش سلاح سرزنش می‌کنند!

نیم‌نگاه

امضا پای حکم اخراج!

□ **محمدرضا بلوردی/** پاتریک شاناهان، سرپرست وزارت دفاع آمریکا (پنتاگون) چندی قبل و در یک سفر از پیش اعلام نشده وارد بغداد، پایتخت عراق شد و در گفت‌وگو با خبرنگاران اظهار داشت، هدف وی از این سفر، تأکید بر اهمیت حاکمیت عراق و بررسی آینده نیروهای آمریکایی در این کشور است. شاناهان که برای نخستین بار از زمان تصدی منصب کنونی خود راهی عراق شده، ضمن تأکید بر اینکه نیروهای آمریکایی با دعوت بغداد در این کشور حضور دارند، اظهار داشت: «به نفع ما است که توانایی‌های امنیتی عراق را بسازیم.»

سفر شاناهان به عراق در حالی صورت می‌گیرد که دونالد ترامپ در ماه‌های اخیر دو تصمیم مهم در زمینه سیاست خارجی ایالات متحده آمریکا گرفته است؛ نخست، اعلام خروج نیروهای آمریکایی از سوریه و دوم، گفت‌وگو با طالبان که ممکن است به خروج نیروهای آمریکایی از افغانستان نیز منجر شود.

ایالات متحده پس از تجاوز به عراق هنوز هم حدود ۲۵۰۰ نیروی نظامی در کشور دارد و ترامپ در سفری که در پایان سال میلادی سپری شده به عراق داشت، اعلام کرد قصدی برای خروج نیروهای کشورش از عراق ندارد؛ چرا که این نیروها برای تقویت حضور آمریکا در منطقه اهمیت زیادی دارند.

طرح این سخنان واکنش برهم صالح، رئیس‌جمهور عراق را درپی داشت که گفت کشورش نمی‌خواهد طرف یا محوری در منازعات منطقه‌ای باشد.

پس از آن هم عادل عبدالمهدی، نخست‌وزیر عراق بیان کرد، عراق به نیروهای آمریکایی اجازه نخواهد داد که از خاک این کشور علیه کشور دیگری اقدام کنند؛ چرا که حضور این نیروها در عراق صرفاً به منظور مبارزه با تروریسم بوده است.

درواقع اظهارات مقامات عراقی درباره حضور نیروهای آمریکایی در کشورشان به دلیل این است که آنها تمایل ندارند در منازعه‌ای که بین آمریکا و جمهوری اسلامی ایران در جریان است، بخشی از ماجرا باشند و تلاش می‌کنند به یک راه‌حل میانه دست یابند؛ راه‌حلی که شخصیت‌ها و جریان‌های سیاسی گوناگون عراقی از آن حمایت می‌کنند.

با این حال، در سفر کوتاه و اعلام نشده‌ای که به تازگی ترامپ به عراق داشت، با هیچ یک از مسئولان عراقی ملاقات نداشت و این روابط آشفته دوطرف را نشان می‌دهد. اکنون این پرسش مطرح می‌شود که اگر عراق تصمیم به خروج نیروهای آمریکایی بگیرد، ترامپ چه واکنشی خواهد داشت؟

در پاسخ باید گفت ترامپ در گذشته از اینکه نیروهای کشورش در سال ۲۰۱۱ عراق را ترک کرده بودند، انتقاد کرده و تأکید کرده بود آمریکا باید برای مدتی طولانی نیروهای خود را در این کشور حفظ می‌کرد.

اما به نظر می‌رسد در عمل چاره دیگری برای رئیس‌جمهور آمریکا وجود نداشته باشد و او همان کاری را انجام دهد که در سوریه کرده بود؛ یعنی با اعلام اینکه مأموریت مبارزه با داعش به پایان رسیده است، تصمیم به خروج نیروهای کشورش از عراق بگیرد.

این در حالی است که در مجلس عراق نیز نمایندگان در حال امضای طرحی هستند که در صورت تصویب، نیروهای آمریکایی را از این کشور اخراج می‌کنند؛ موضوعی که «محمد البلداوی» از نمایندگان مجلس عراق درباره آن می‌گوید: «کمیسیون حقوقی مجلس عراق پیش‌نویس طرحی را به کمیسیون امنیت و دفاع ارائه کرده است که بر مبنای آن دولت بغداد باید همه نیروهای خارجی، از جمله نیروهای آمریکایی را از این کشور اخراج کند. با توجه به اینکه حضور نظامیان آمریکایی در عراق افزایش یافته است و آنها در تلاشند تا خود را از سوریه به غرب و شمال غرب عراق برسانند و پایگاه‌های نظامی خود را در عراق افزایش دهند، فراکسیون‌های سیاسی عراق تصمیم گرفتند این طرح را به سرعت تصویب و نیروهای آمریکایی را از عراق خارج کنند.» طرحی که حالا تعداد امضاهایش به ۷۰ نفر رسیده است و هیچ بعید نیست به زودی شاهد باشیم که ایالات متحده یکی دیگر از پایگاه‌هایش را با امضای نمایندگان این کشور پای حکم اخراجش از عراق از دست بدهد.

حزب‌الله در فهرست تروریست‌ها

همزمان با تلاش‌های آمریکا برای تشدید فشار به حزب‌الله لبنان، «ساجد جاوید» وزیر کشور انگلیس هم اعلام کرد دولت این کشور کلیت حزب‌الله را در فهرست گروه‌های تروریستی قرار می‌دهد. جاوید در این باره گفت: «حزب‌الله به تلاش برای بی‌ثبات کردن وضعیت شکننده خاورمیانه ادامه می‌دهد و ما دیگر نمی‌توانیم میان شاخه نظامی آن که پیش از این غیر قانونی شده و حزب سیاسی آن، تمایز قائل شویم.

پنجره

نسخه غلط

□ **قاسم غفوری/** در طول چند دهه اخیر فلسطین از کانون‌های اصلی جهان اسلام بوده و در این میان پاکستان به عنوان کشوری اسلامی همواره با مطالبات مردمی مبنی بر حمایت از فلسطین و مقابله با رژیم صهیونیستی مواجه بوده است. این موضوع در حالی از سوی مقامات این کشور نیز دنبال شده که در اقدامی تأمل‌برانگیز، پرویز مشرف رئیس‌جمهور و حاکم نظامی سابق پاکستان با شرکت در یک نشست خبری در دبی گفت: «پاکستان برای مقابله با هند باید با اسرائیل رابطه برقرار کند.» این سخنان که با اعتراض‌های مردمی و جریان‌های سیاسی مواجه شد در حالی مطرح شده که ذکر نکاتی درباره آن لازم است.

بسیاری معتقدند این سخنان می‌تواند نشئت گرفته از رفتارهای انتخاباتی مشرف با هدف جلب نظر امارات و عربستان باشد، چنانکه وی در دبی این مسائل را مطرح کرده است؛ از این رو نباید به مردم و نظام پاکستان نسبت داده شود. این سخنان می‌تواند نتیجه سفر بن‌سلمان به پاکستان باشد، چنانکه وزیر خارجه پاکستان نیز همزمان به شرط تحقق حقوق فلسطینی‌ها، پذیرش رژیم صهیونیستی را اعلام کرده بود.

عربستان با فشار بر پاکستان به دنبال تحمیل سازشکاری به این کشور است. برخی نیز معتقدند سران عربستان برای ماندن در قدرت به دنبال جلب رضایت آمریکا هستند و سوق دادن پاکستان به ایجاد روابط با تل‌آویو در این چارچوب است. عربستان با سوق دادن پاکستان به تل‌آویو سعی در تضعیف جایگاه پاکستان در میان کشورهای اسلامی دارد. با تمام این تفاسیر باید در نظر داشت که مخالفت مردم پاکستان با عادی‌سازی روابط نکته‌ای مهم و اساسی است و می‌تواند به سرنگونی دولت منجر شود.

نکته دیگری که می‌تواند مورد توجه باشد این است که، مواضع مشرف نشان می‌دهد که حملات اخیر در کشمیر طراحی صهیونیست‌ها برای ایجاد شکاف میان هند و پاکستان برای سودجویی از هر دو کشور است. سیاست بحران‌سازی صهیونیست‌ها برای نفوذ در کشورها دارای سابقه است، چنانکه در سال ۲۰۰۸ حادثه هتل بمبئی را رقم زدند تا در دستگاه اطلاعاتی هند نفوذ کنند. هند با رویکرد به رژیم صهیونیستی شاید در حوزه‌های نظامی و اطلاعاتی دستاوردهایی داشته، اما پایگاه مردمی خود را از دست داده، چون مردم هند مخالف روابط با این رژیم هستند. مواضع صهیونیست‌ها مبنی بر نابودی توان هسته‌ای پاکستان سندی بر عدم دوستی این رژیم با اسلام‌آباد است. نسخه مشرف نمی‌تواند حلالی برای مشکلات پاکستان باشد و تنها تحقق‌بخش اهداف آمریکا، صهیونیست‌ها و ارتجاع عربی است که سلطه بر پاکستان را به عناوین مختلف دنبال می‌کنند.

با تمام این تفاسیر، بسیاری از ناظران سیاسی بر این امر تأکید دارند که راهکار پایان بحران هند و پاکستان مذاکره و اقدام برای حل اختلافات و نه رویکرد به رژیم صهیونیستی است؛ چرا که این رژیم نه درمان که خود اصل درد منطقه است. ایران آماده میانجی‌گری میان دو کشور برای حل بحران کشمیر است. همگرایی منطقه‌ای با محوریت ایران، پاکستان، افغانستان، هند، چین و دیگر کشورهای منطقه راهکار پایان بحران‌های منطقه است، به جای روابط با بیگانه‌ای که خود محور بحران‌های منطقه است.

چنانچه محمدجواد ظریف می‌گوید با اشاره به این درگیری‌ها گفته است: ما در ایران، جهان و منطقه در یک کشتی نشسته‌ایم نباید بین خود جنگ و دعوا داشته باشیم. گفت: نباید بین هند و پاکستان درگیری رخ دهد. باید بدانیم امنیت به قیمت ناامنی دیگران، پیشرفت به قیمت فقر دیگران توسعه به قیمت عقب‌ماندگی دیگران، نامطلوب و ناممکن است. بپذیریم در جهان کنونی به هم پیوسته ما یا همه به ساحل نجات می‌رسیم یا همه غرق می‌شویم. چه در غرق بحران محیط زیست، چه در غرق بحران فقر و یا ناامنی. به دنیا نشان دهیم که دوران هژمونی و سلطه‌گری سرآمده است. بدانند هفت تریلیون دلار هزینه کردند ولی شرایط‌شان از روز اول بدتر است ۷۰ تریلیون دلار و ۷۰۰ تریلیون دلار هم هزینه کنند تا زمانی نپذیرند بشریت یک آینده، مشکلات و راه حل‌های مشترک دارد، نمی‌توانند روی صلح و آرامش را ببینند. هیچکس نمی‌تواند.

فراسو

مروری بر نشست اروپا و اعراب در شرم الشیخ

اختلاف و تناقض

□ **رضا اشرفی/** هفته گذشته اتحادیه اروپا و برخی از کشورهای عربی به مدت دو روز، در شرم‌الشیخ مصر اجلاسی را برگزار کردند تا دغدغه‌های خود را بررسی کنند. در این نشست از مهم‌ترین موضوعاتی که درباره آن صحبت شد، «مهاجرت» و «امنیت» بود.

در واقع، این دو موضوع به همراه تأمین بسترهای اقتصادی و تقویت آن، دلایل اصلی اتحادیه اروپا برای شرکت در این اجلاس بود. پس از اینکه کشورهای غربی از جمله برخی از کشورهای اروپایی جریان عمیق بیداری اسلامی منطقه را به سمت بحران در سوریه و علیه مقاومت پیش بردند و در این مسیر برخی از اعراب نیز در همان راستا شروع به تقویت و صدور تروریست به کشورهای حوزه مقاومت کردند، به طبع بحث آوارگانی پیش آمد که بیش از همه دامن اروپایی‌ها را گرفت. این موضوع پدیده جدید مهاجران و پناه‌جویان را ایجاد کرد که نه تنها در مناسبات اجتماعی و فرهنگی اروپا تأثیر گذاشت؛ بلکه سیاست داخلی و روابط بین‌اتحادیه‌ای را به هم ریخت. به این دلیل بسیاری از این کشورها به طور مستقیم علیه یکدیگر اقدام کرده و خواهان آن بودند که نباید مهاجران را پذیرفت، یا به آنها اجازه عبور داد. این در حالی است که همین کشورها از بزرگ‌ترین عاملان شکل‌گیری این پدیده بودند، اما از آنجا که لیبرالیسم همواره و سعی دارد صلح و آرامش را در بین کشورهای خود حاکم کند، برایش اهمیت ندارد که چه چالش ویرانگری را برای دیگر کشورها ایجاد کند. از این منظر برای غرب به هیچ وجه مهم نیست که زنان و کودکان دیگر کشورها در خاورمیانه، آمریکای جنوبی، آفریقا یا هر جای دیگر با چه مشکلاتی روبه‌رو هستند؛ مشکلاتی که در حقیقت آمریکا و اروپا برای آنها ایجاد کرده‌اند.

البته، غربی‌ها تا پیش از این، اختلافات خانمان‌سوزی در میان خود داشتند و در طول قرن ۲۰ و حتی پیش از آن همواره با یکدیگر در حال جنگ و خونریزی بودند، اما پس از جنگ جهانی دوم تصمیم گرفتند کمی از آن فضا فاصله گرفته و به سمت ایجاد صلح و ایجاد آرامش برای شهروندان خود پیش بروند. غافل از اینکه ایجاد بحران در منطقه غرب آسیا یا هر منطقه دیگر جهان اولین ضربه را به خود آنها می‌زند.

ضربه بزرگ برای اتحادیه اروپا حتی سخت‌تر از چگونگی مواجهه با مهاجران بود و آن ضربه این بود که جامعه اروپا با مشاهده رخدادهای موجود در خود به همراه بحران اقتصادی شکل گرفته، به شدت به سمتی گرایش پیدا کرد که بی‌اعتمادی را وارد ذهن‌های شهروندان کرد. طی سال‌های گذشته راستگرایی افراطی که حتی دموکراسی غربی را به شدت زیر سؤال برده، به قدری در جامعه اروپایی رشد یافته است که همه دولت‌ها و سیاست‌های اروپایی را تهدید می‌کند. اکنون راستگرایان ضد اتحادیه اروپا در عمده مجالس سیاسی شرکت دارند و حتی در کشورهای کوچک و بزرگ و تأثیرگذار اتحادیه، قدرت را به دست گرفته‌اند که مهم‌ترین نمونه آن ایتالیا و اتریش است. اختلافات بنیادی در مسئله برگزیت که بوی تجزیه می‌دهد، تظاهرات چند ماهه در فرانسه که فقط با

اروپایی‌ها تازه متوجه شده‌اند که بحران‌های خاورمیانه به طور مستقیم بر روی آنها تأثیر گذاشته و حتی موجودیت اتحادیه و امنیت همه کشورهای اروپایی را با بحران جدی مواجه کرده است. به همین دلیل مجبور شده‌اند با اعراب دور یک میز بنشینند و درباره امنیت و مهاجرت سخن بگویند

خشونت و کشتار مواجه شده و... برآمده از سیاست‌های غلط اروپا به همراهی آمریکا در منطقه غرب آسیا و کشاندن این بحران به سمت خود است.

به همین منظور اروپایی‌ها تصمیم گرفتند برای اولین بار در نشست شرم‌الشیخ شرکت کنند. اروپایی‌ها تازه متوجه شده‌اند که بحران‌های خاورمیانه به طور مستقیم بر روی آنها تأثیر گذاشته و حتی موجودیت اتحادیه و امنیت همه کشورهای اروپایی را با بحران جدی مواجه کرده است. به همین دلیل مجبور شده‌اند با اعراب دور یک میز بنشینند و درباره امنیت و مهاجرت سخن بگویند.

اما در این میان کشورهای عربی هدف دیگری را دنبال می‌کنند، به ویژه عربستان سعودی و برخی دیگر از کشورها که فعلاً به ناچار دور هم جمع شده و با توجه به همه اختلافات سعی دارند ائتلاف خود را حفظ کنند. عربستان سعودی بیش از هر کشور دیگری در منطقه خواهان آن است که مجری و تمثال کوچک آمریکا در منطقه باشد. بنابراین وقتی واشنگتن در این منطقه ائتلاف می‌کند، عربستان هم همین اقدام را انجام می‌دهد. وقتی آمریکا نشست ورشو را طراحی می‌کند، عربستان هم اجلاس شرم‌الشیخ را در برنامه قرار می‌دهد، آمریکا در این حوزه تروریسم پرورش می‌دهد، عربستان هم به بزرگ‌ترین حامی تروریسم و صدور آن به هر کشوری که آمریکا در نظر دارد، تبدیل می‌شود.

حالا بحث این است که چون سران اروپا در ورشو شرکت نداشتند و نخواستند در این زمینه از ترامپ پیروی کنند، عربستان سعودی با وعده‌های نفتی و حمایت رژیم صهیونیستی آنها را در شرم‌الشیخ جمع کرد تا این موضوع را القا کند که ایران بزرگ‌ترین خطر منطقه و عامل اصلی بحران‌ها است. در حالی که سران اروپا به موضوع دیگری می‌اندیشیدند و آن تأمین امنیت خودشان است. ریاض با اشراف بر اینکه اگر از ابتدا ژست ضد ایرانی برای این نشست بگیرد، همچون ورشو کسی شرکت نخواهد کرد و اهداف نشست، پیش از اجرایی شدن به شکست خواهد انجامید، زمینه نشست را تنها امنیت و مبارزه با تروریسم اعلام کرد. با وجود این در پایان نشست، خواست اعلامیه‌ای سراسر ضد ایرانی را مصوب کند تا هدف پنهان خود را دست‌یافتنی کند که البته موفق به این کار نشد. حتی رئیس کمیسیون اتحایه اروپا از وضعیت حقوق بشر در کشورهای عربی انتقاد کرد که همین موضوع خشم ژنرال السیسی را برانگیخت.

با این اوصاف، نه تنها اختلاف‌نظر بنیادی در این نشست وجود داشت و اروپا به دنبال بازسازی امنیت خود بود، اما عربستان و برخی از اعراب با حمایت پشت پرده رژیم صهیونیستی به دنبال باز کردن پرونده شکست خورده نشست ورشو بودند؛ بلکه فلسفه وجودی این نشست هم با چالش اساسی مواجه شود؛ زیرا مبارزه با تروریسم به معنای مبارزه به عربستان سعودی در جایگاه مادر تروریست‌های منطقه و فرامنطقه است. در واقع، عربستان نشستی علیه خود ترتیب داده بود که اروپا از آن برداشت دیگری داشت.

روزنه

نگاهی به یارگیری عربستان و امارات در پروژه ضد ایرانی

چرخش به سمت پاکستان

□ **محمدرضا فرهادی/** پس از حادثه خاش و شهادت تعدادی از پاسداران مدافع امنیت، جدال لفظی بین مسئولان نظامی و سیاسی ایران با کشورهای امارات و عربستان مبنی بر حمایت از تروریست‌ها صورت گرفت؛ تروریست‌هایی که با حمایت‌های مالی سرویس‌های اطلاعاتی عربستان و امارات و با حمایت‌های نظامی آمریکا و برخی کشورهای دیگر اقدامات ایذایی در داخل کشور انجام می‌دهند. آنچه در این سطور درباره آن بحث خواهد شد؛ پرداختن به این موضوع است که دلایل عربستان و امارات برای نزدیکی به پاکستان چیست؟ پاکستان در راهبرد نظامی-اطلاعاتی امارات و عربستان چه جایگاهی دارد؟

۱-امارات متحده عربی و عربستان سعودی به دنبال آن هستند که در معادلات منطقه‌ای خود بازیگران منطقه‌ای جدیدی را علیه ایران وارد کارزار کنند. در این میان، کشوری همچون پاکستان که مهد تروریست‌ها و یکی از مراکز آموزش تکفیری‌ها بوده و از سوی دیگر مشکلات اقتصادی فراوانی دارد، بهترین گزینه در نظر عربستان و امارات است. از سوی دیگر، پاکستان به علت همسایگی با ایران از منظر ژئوپلیتیکی نیز جایگاه خاصی دارد.

رویکرد عمران خان، نخست‌وزیر پاکستان که مبتنی بر عملگرایی است، بیش از پیش به عربستان سعودی گرایش دارد؛ به گونه‌ای که وی اولین سفر خارجی خود را به ریاض انجام داد. در جریان سفر اخیر بن‌سلمان به پاکستان نیز، عمران خان، کشورش را «کشور دومِ بن‌سلمان» خواند. بن‌سلمان با سرمایه‌گذاری ۲۰ میلیارد دلاری و کمک‌های بلاعوض و وام‌های کلان، پاکستان را به سوی خود سوق داده است. اسلام‌آباد هم به دلیل بدهی‌های خارجی و کسری تجاری و فروش تسلیحات، چاره پیشرفت کشورش را در ارتباط قوی‌تر با ریاض می‌بیند. همچنین عربستان سعودی به سبب تأثیرگذاری اعتقادی و سیاسی سرمایه‌گذاری وسیعی در پاکستان صورت داده است. با توجه به وجود برخی گرایش‌های نزدیک به وهابیت در پاکستان، ریاض به ترویج وهابی‌گری و تأسیس مدارس مذهبی در پاکستان همت گماشته است تا از این طریق نفوذ معنوی خود را در مقابل نفوذ معنوی ایران حفظ کند.

عربستان همچنین به تأسیس برخی گروه‌های شبه نظامی و تروریست، همچون سپاه محمد و لشکر جهنگوی مبادرت ورزید و همچنان به حمایت‌های مالی و تسلیحاتی از این گروه‌ها ادامه می‌دهد. هدف عربستان تشویق این گروه‌ها برای حملات تروریستی در مناطق شیعه‌نشین پاکستان و همچنین ایجاد ناامنی در مرزهای ایران و ورود به ایران برای انجام اعمال تروریستی است. نمونه بارز این عمل، حمایت عربستان از گروه عبدالمالک ریگی و جیش‌الظلم است.

۱- برخی معتقدند پاکستان در مبارزه با تروریست‌ها بیشتر نگاه اقتصادی دارد. بندر چابهار در ایران، گوادر در پاکستان، بندر دبی در امارات، تنگه باب‌المندب و ساحل آفریقا، از بنادر مهم خاورمیانه هستند. چابهار رقیب اصلی بندر گوادر پاکستان است. اسلام‌آباد برای رقابت با هندوستان، دشمن دیرینه خود، به فکر توسعه گوادر از طریق چین و قطر است. چین، گوادر را دروازه دریایی جاده ابریشم و دوحه، آن را برای دور زدن بندر دوبی، ضروری می‌داند. همزمان با عملیات انتحاری «جیش‌الظلم» در سیستان، شاهدِ عملیات تروریستی در «کشمیرِ هندوستان» از سوی «سپاه محمد»، علیه نیروهای مرزبانی و نظامی این کشور بودیم که به کشته شدن ۴۴ نفر منجر شد؛ از این رو نزدیکی هندوستان به ایران به دلیل توسعه چابهار را، باید عامل مهم دیگر در نزدیکی پاکستان و امارات به یکدیگر بدانیم.

پاکستان یکی از کریدورهای مهم ایران برای دستیابی به آسیای مرکزی است. منافع اقتصادی گسترده برای ایران از طریق پاکستان به ویژه درِ زمینه انرژی و متقابلاً منافع پاکستان برای دو کشور اهمیت فراوانی دارد. برای نمونه، خط لوله انتقال گاز ایران به پاکستان موسوم به خط لوله آی‌پی، گاز میادین پارس جنوبی را به پاکستان و پس از آن به هند می‌رساند

۲- پاکستان یکی از کریدورهای مهم ایران برای دستیابی به آسیای مرکزی است. منافع اقتصادی گسترده برای ایران از طریق پاکستان به ویژه در زمینه انرژی و متقابلاً منافع پاکستان برای دو کشور اهمیت فراوانی دارد. برای نمونه، خط لوله انتقال گاز ایران به پاکستان موسوم به خط لوله آی‌پی، گاز میادین پارس جنوبی را به پاکستان و پس از آن به هند می‌رساند. توافق بر سر این خط لوله ابتدا در سال ۲۰۰۸ میان این سه کشور امضا شد. البته پیش از آن در سال ۱۹۹۸ قرارداد گازی بین تهران و اسلام‌آباد به امضا رسید که براساس آن، گاز پارس جنوبی به بندر کراچی در پاکستان منتقل می‌شد. ایران در سال ۱۹۹۹ به این فکر افتاد که با توسعه این خط لوله بتواند گاز مورد نیاز هند را تأمین کند که در نهایت در سال ۲۰۰۸ این توافق سه‌جانبه امضا شد.

پروژه خط لوله ۷٫۵ میلیارد دلاری انتقال گاز ایران به پاکستان و هند امکان صادرات روزانه ۲۱٫۵ میلیون مترمکعب گاز(۷۵۰ میلیون فوت مکعب گاز) ایران به پاکستان را فراهم می‌کرد. از ابتدای گفت‌وگوها برای احداث این خط لوله، آمریکا مخالفت خود را با آن اعلام کرد و حتی خط لوله «تاپی» (خط لوله ترکمنستان، افغانستان، پاکستان و هند) را برای رقابت با این خط لوله عَلَم کرد. در نتیجه تلاش عربستان و امارات برای ایجاد تنش در روابط دو کشور از نظر اقتصادی نیز حائز اهمیت است.

۳- پاکستان یکی از کشورهای دارای سلاح هسته‌ای در جهان است. نزدیکی عربستان و امارات به پاکستان بنابر یکی از عوامل دیگر بُعد نظامی به خود می‌گیرد. از سوی دیگر، عربستان قصد دارد توانمندی‌های هسته‌ای خود را افزایش دهد و اسلام‌آباد به منزله دارنده بمب اتم نقش مهمی را ایفا خواهد کرد. همچنان که ماه گذشته روزنامه واشنگتن‌پُست، با استناد به تصاویر ماهواره‌ای از وجود کارخانه تولید موشک‌های بالستیک، در منطقه «الوطح» واقع در جنوب غربی ریاض خبر داد. واشنگتن‌پست مدعی شد، راه‌اندازی این کارخانه می‌تواند میل سعودی‌ها برای دستیابی به تسلیحات اتمی را نشان دهد.

ارزیابی نهایی

در مجموع باید گفت، تلفیقی از عوامل نظامی-امنیتی-اقتصادی به نزدیک شدن گرایش‌های سیاسی- نظامی سه کشور با یکدیگر منجر شده که نقش‌آفرینی ایران در برخی زمینه‌ها، همچون سیاسی و امنیتی به ویژه در مذاکرات صلح افغانستان و همکاری‌های امنیتی در مجموعه‌ای امنیتی در سطح منطقه به اتفاقات اخیر منجر شده است. از سوی دیگر، در نشست اخیر ورشو آشکارا مشاهده شد، برخی اعراب مرتجع منطقه روابط خود را با رژیم صهیونیستی علنی کردند و جبهه چندگانه‌ای را علیه ایران با ائتلاف‌های منطقه‌ای و مرزی ایجاد کرده‌اند.

رخداد

پشت پرده انتخاب نخستین سفیر زن در عربستان

□ **محمدرضا مرادی/** ملک سلمان، پادشاه عربستان با صدور فرمانی دو تغییر اساسی در دربار پادشاهی این کشور ایجاد کرد. وی در این دستور خالدبن‌سلمان، برادر کوچک محمدبن‌سلمان را از پست سفیر این کشور در عربستان برکنار و وی را به سمت معاون وزیر دفاع این کشور منصوب کرد. پادشاه عربستان همچنین در فرمان جدید شاهزاده ریما، دختر بندربن‌سلطان را به جای خالد، سفیر این کشور در آمریکا برگزید. انتخاب اولین سفیر زن در عربستان بسیار مهم است؛ اما چرا ریما بنت بندر برای این سِمت انتخاب شد؟

برای پاسخ به این پرسش باید به شرایط بن‌سلمان توجه داشت. در وضعیت کنونی، محمدبن‌سلمان تلاش زیادی می‌کند تا چهره ترسیم شده از وی در رسانه‌های غربی ترمیم شود. بن‌سلمان پیش از قتل خاشقجی با سفر دوره‌ای به اروپا که بسیار هم طولانی بود و در آمریکا یک ماه به سر برد، سعی کرد خود را معمار عربستان نوین و شاهزاده‌ای اصلاح‌طلب معرفی کند؛ اما قتل خاشقجی همه این برنامه‌ها را به هم ریخت و سبب شد رسانه‌های غربی اقدامات بن‌سلمان را زیر ذره‌بین قرار داده و وی را عامل اصلی جنایت در یمن و همچنین قتل خاشقجی معرفی کنند. بسیاری از نمایندگان آمریکا حتی خواستار عزل وی از ولی‌عهد شدند. در این شرایط، بن‌سلمان برای ترمیم این چهره دست به اقداماتی زده است. از یک سو، وی با سفر به هند، پاکستان و چین سعی داشت خود را از انزوای کنونی نجات دهد و از سوی دیگر با انتصاب اولین سفیر زن در عربستان به نوعی خود را چهره‌ای حامی حقوق زنان و خواستار اصلاحات نشان دهد. شبکه «الجزیره» در این باره تأکید کرده است، در نبرد عکس‌ها و تبلیغات عمومی، محمدبن‌سلمان تلاش می‌کند با معرفی یک دختر به منزله سفیر عربستان در واشنگتن، به آمریکایی‌ها بگوید که همچنان به دنبال اصلاحات است. بن‌سلمان تصور می‌کند معرفی یک دختر به عنوان سفیر سعودی، به او برای تبلیغات در این باره کمک خواهد کرد. درباره تعیین شاهدخت ریما، دختر بندربن‌سلطان ناظران معتقدند، این به منزله ترفیع او محسوب می‌شود و تلاشی است برای سرپوش گذاشتن به ظلمی که در حق زنان شده است. برخی دیگر از کارشناسان معتقدند، این انتصاب پاداشی از سوی بن‌سلمان به بندربن‌سلطان به دلیل حمایتی بوده که از وی مقابل مخالفانش داشته و از پادشاهی وی حمایت کرده و بن‌سلمان با این اقدام و انتصاب دختر بندر قصد داشته است از وی قدردانی کرده باشد.

از سوی دیگر، محمدبن‌سلمان مجبور شد سفیر عربستان در واشنگتن را تغییر دهد؛ زیرا او به برادر خود خالدبن‌سلمان به مثابه یک فرد قابل اعتماد برای تأثیرگذاری بر سیاست آمریکا در واشنگتن نیاز داشت؛ اما پس از ماجرای قتل جمال خاشقجی دیگر خالدبن‌سلمان نمی‌تواند این هدف را برای او محقق کند. آنچه در مرزهای جنوبی عربستان رخ می‌دهد، سبب شده است محمدبن‌سلمان به افراد نزدیک به خود در نیروهای مسلح سعودی نیاز داشته باشد و به همین علت، برادرش را به عنوان معاون وزیر دفاع منصوب کرد. انتصاب خالدبن‌سلمان به سمت معاون وزیر دفاع نیز نشان می‌دهد، زمینه برای ارتقای مقام سیاسی خالد در حال آماده شدن است. در واقع، این اقدام به معنای این است که با پادشاه شدن محمدبن‌سلمان، خالد نیز به عنوان ولی‌عهد انتخاب خواهد شد.

در کل به نظر می‌رسد، اقدامات محمدبن‌سلمان در وضعیت کنونی را باید از زاویه تلاش وی برای رهایی از بن‌بست خودساخته تفسیر کرد. بن‌سلمان که در سال‌های نخست خود در سلسله‌مراتب قدرت کنشگرانه عمل می‌کرد، اکنون مجبور است برای رهایی از پیامدهای اشتباهات استراتژیک خود به اقدامات واکنشی روی آورد. افزون بر این، موفق نشدن عربستان در جنگ یمن نیز موجب شده است وی برای مشی نظامی‌گری خود خالدبن‌سلمان را از سفارت عربستان در آمریکا به پست معاونت وزارت دفاع انتقال دهد.

کندوکاو

اعتماد اروپا به ایران بسیار نابجا است

خبرگزاری فارس: معاون وزیر خزانه‌داری آمریکا در امور تروریسم و اطلاعات مالی در یادداشتی «اعتماد اروپا به وعده‌های ایران» را «بسیار نابجا» خوانده است. سیگال مندلکر تأکید می‌کند: «در مقام معاون وزیر خزانه‌داری در امور تروریسم در وزارت خزانه‌داری آمریکا می‌توانم بگویم چنانچه سازوکار مورد نظر با بانک مرکزی ایران یا دیگر عناصر حکومت ایران معامله‌ای داشته باشد، چنین چیزی (پیروزی از قوانین ضد پولشویی و قوانین تحریم‌ها) امکان‌پذیر نیست.» مندلکر ادعا کرده است: «ایجاد ابزاری با هدف ایجاد منابع جدید درآمدی برای ایران برای اتحادیه اروپا کار دشواری بوده است. همزمان با اکراه بانک‌ها و شرکت‌های بین‌المللی از انجام مبادلاتی که ناقض تحریم‌های آمریکا است، تک‌تک کشورها از میزبانی چنین ساختاری امتناع ورزیدند.»

واکنش جان بولتون به بیانیه جدید FATF

خبرگزاری ایسنا: جان بولتون، مشاور امنیت ملی آمریکا در پیامی توئیتری در اظهاراتی خصمانه بر لزوم مقابله روسیه با ایران برای «ایجاد ثبات در منطقه و مبارزه با تروریسم» تأکید کرد و در پیامی دیگر به بیانیه جدید FATF درباره ایران واکنش نشان داد. جان بولتون، مشاور امنیت ملی آمریکا در پیام توئیتری نوشت: «زمان تقریباً به پایان آمده است. گروه ویژه اقدام مالی پس از دو سال و بدون هیچ پیشرفتی موافقت کرد تا در صورت پایبند نبودن ایران به اقدامات ضد تأمین مالی تروریسم و الزامات پول‌شویی، اولین اقدام مالی مقابله‌ای بزرگ را در ماه ژوئن دوباره اعمال کند. من این اقدام را تبریک می‌گویم.»

اتهام‌های بی اساس کوشنر علیه ایران

خبرگزاری ایرنا: جرد کوشنر، مشاور و داماد رئیس‌جمهور آمریکا در مصاحبه‌ای مدعی شد، ایران عامل بی‌ثباتی خاورمیانه است و مداخله‌های ایران با هدف شعله‌ور کردن منطقه است. مشاور رئیس‌جمهور آمریکا مدعی شد، ایران حامی تروریسم و بزرگ‌ترین منبع بی‌ثبات کردن منطقه بوده و از طریق گروه‌ها و نظامیان وابسته به خود شرایطی را ایجاد می‌کند که به افزایش تعداد پناه‌جویان و از بین رفتن فرصت‌های اقتصادی منجر می‌شود.

توهین به حاکمیت ایران!

خبرگزاری فارس: «استفان لندمن» نظریه‌پرداز آمریکایی معتقد است، INSTEX و FATF جایگزین‌های غیر قابل قبول هستند و در واقع این دو پیشنهاد توهین به حاکمیت و مردم ایران است. این نظریه‌پرداز آمریکایی درباره کانال مالی موسوم به «اینستکس» و پیوند خوردن آن به عضویت ایران در FATF گفت: «به تازگی سه کشور اروپایی انگلیس، فرانسه و آلمان سازوکاری جدید برای تسهیل تجارت با ایران اعلام کردند؛ کانالی با اهداف خاص (SPV) که نام آن ابزار حمایت از تبادلات تجاری (INSTEX) است.»

ادعای پمپئو علیه ایران

خبرگزاری مهر: مایک پمپئو، وزیر خارجه آمریکا ضمن استقبال از اقدام جدید لندن علیه حزب‌الله لبنان، به تداوم مواجهه با ایران اشاره کرد و در ادامه لفاظی خود نوشت: «این گروه تروریستی تحت حمایت ایران، مسئول مرگ آمریکایی‌هاست و با تداوم توطئه، حمله در خاورمیانه، اروپا و دیگر نقاط جهان را ادامه می‌دهد.» وزیر خارجه آمریکا در خاتمه توئیت خود نوشت: «اتحاد بین‌المللی در مواجهه با رژیم ایران افزایش می‌یابد.»

هزینه‌های کاهش ارزش پول ملی

دکتر محسن رضایی در اینستاگرام خود نوشت: کاهش ارزش پول ملی، کم‌هزینه‌تر از کاهش هویت و اعتبار ملی نیست. سیاست نظام که به دولت‌ها ابلاغ شده، حفظ ارزش پول ملی است؛ ولی دولت‌ها برای بیلان ظاهری عمل به شعارهای خود، از ارزش پول ملی می‌کاهند. ناکارآمدی و ثروت فروشی سبب شد ارزش پول ملی کم و دلار گران شود. در نتیجه، قاچاق افزایش و قدرت خرید مردم کاهش یافت.

شاخص

هماهنگی و نظارت دو حلقه مفقوده

□ **روح‌الله صنعتکار/** اگر کسی بخواهد پیش‌بینی دقیقی از نرخ دلار در ماه‌ها و سال‌های آینده داشته باشد، باید به یک چارچوب تحلیلی در اقتصاد برسد. در اقتصاد ایران آنچه در «عرضه دلار» مؤثر است، عبارتند از:

۱ـ فروش نفت و گاز، حجم بالایی از عرضه ارز است که بیشترین بخش آن صرف واردات کالاهای اساسی می‌شود.

۲ـ صادرات غیر نفتی؛ در این بخش همه کالاهایی که صادر می‌شود اعم از فرش، خشکبار و...، برای کشور ارزآوری دارد؛ ولی حجم غالب این بخش از آن صادرات پتروشیمی‌هاست.

۳ـ توریسم و دلارهایی که در دست مردم قرار دارد.

باید به این نکته اشاره کرد که ارز معاملاتی که واردکنندگان تقاضا می‌کنند و شامل واردات کالاهای اساسی، کالاهای سرمایه‌ای و کالاهای لوکس می‌شود، در حال حاضر هنوز در سامانه نیما فعال است. در شرایط فعلی، قیمتی که اکنون در بازار به وجود آمده حاصل انتظارات مردم و بازار از نرخ ارز است؛ زیرا نرخ سودی که با فشارهای گوناگون بر مقامات پولی در بانک‌ها کاهش یافته، سبب شده است مردم به سمت بازارهای دارایی دیگری به جز نظام بانکی بروند. در عین حال نیز نرخ ارز در این دوران پنج ساله به نحوی پیش رفته که این انتظارات را شکل داده است که بالاخره نرخ ارز افزایش می‌یابد.

اگر امروز را نگاه کنیم، مشخص است بحمدالله با مصوبات جلسه سران قوا و مدیریت بانک مرکزی و با مدیریت انتظارات از سوی بانک مرکزی و ثبات در نرخ می‌توان بازار را آرام کرد؛ اما عدد مشخصی را نمی‌توان به عنوان حباب ارز اعلام کرد. این در شرایطی است که ذخایر بانک مرکزی می‌تواند بازار را کنترل کرده و قیمت را به پایین‌تر از این سطوح برساند و این توانایی کاملاً مشهود است.

به هر حال به نظر می‌رسد، بانک مرکزی خود اجازه نمی‌دهد که نرخ خارج از محدوده مدنظرش نوسان کند؛ به نحوی که هرگاه قیمت میل به بالا رفتن از بیشینه این محدوده دارد، وارد بازار شده و تزریق انجام می‌دهد و هر زمان که نرخ کمتر از کمینه قیمتی در نظر گرفته شده، باز هم دخالت بازارساز را شاهد هستیم.

بانک مرکزی تلاش برای حفظ محدوده قیمتی را در دستور کار قرار داده است؛ اما به هر حال این حرکت باید آهسته و پیوسته در بازار انجام شود تا بتواند برای کنترل نرخ، مؤثر واقع شود. ولی در روزهای پایانی سال نباید پس از یک دوره ثبات نسبی قیمت ارز بار دیگر چند روزی شاهد نوسان قیمتی دلار باشیم. عبدالناصر همتی، در یادداشت اینستاگرامی دلایل رشد نرخ ارز در چند روز نوسانی را تشریح کرد و نوشت:

«در چند روز گذشته بازار ارز شاهد نوسانات همراه با رشد نرخ ارز بود. در حالی که از چندی پیش با مجوز صادره به آن بخش از صادرکنندگانی که درخصوص نحوه بازگرداندن ارز خود به چرخه اقتصاد عملکرد خوبی داشته‌اند، قاعدتاً باید شاهد عرضه بیشتر ارز و کاهش نرخ آن می‌بودیم.

چرا این‌گونه شد؟ یک دلیل بر می‌گردد به مصوبه آزادی ورود ده‌ها قلم کالا از طریق مرزنشینان و ملوانان.» رئیس شورای پول و اعتبار در ادامه تأکید کرد: «در شرایط تحریم و محدودیت‌های ارزی، این دسته از تصمیمات، واردات اجناس غیر ضرور در موقعیت زمانی تحریم را افزایش داده و قطعاً موجب افزایش تقاضای ارز در سلیمانیه، دوبی، هرات... و متعاقباً در بازار ایران شده است.»

در پایان ایشان از هیئت وزیران با فوریت تجدید نظر در این مصوبه را می‌خواهد و می‌گوید باید روش دیگری برای این کار یافت! با در نظر گرفتن صحت این تحلیل رئیس کل بانک مرکزی که کارنامه نسبتاً موفقی هم در چند ماه اخیر داشته است، به راستی چرا باید ناهماهنگی بین مصوبات و سیاست‌گذاری‌ها سبب نوسان ارز شود که ما فعلاً به شدت نیز به ثبات آن نیاز داریم و همچنین موجب شود رئیس بانک مرکزی که خود عضو جلسات کابینه است، به صورت علنی این ناهمگونی‌ها را آشکار کند.

مشکلات اتفاق افتاده در این ده روز مانند مسئله شیلات جنوب و ماهی‌گیری چینی‌ها و عزل رئیس آن از سوی وزیر و نیز نامه بیست‌وشش امضایی نمایندگان مجلس به رئیس‌جمهور درباره تخلفات رئیس سازمان خصوصی‌سازی و مسئله فوق همه و همه گویای این نکته است که افزون بر مبارزه با فساد، ما به هماهنگی و نظارت شدید بر سربازان و ژنرال‌های اقتصادی کشور در حذف ناهمگونی‌ها و همچنین تخلفات نیاز داریم.

در گفت‌وگو با یک کارشناس اقتصادی بررسی شد

تأثیر FATF بر نرخ ارز

مجید شاکری کارشناس اقتصادی ضمن تشریح تأثیر پرونده FATF بر نرخ ارز در گفت‌وگو با خبرگزاری مهر گفت: «پیوند زدن این دو موضوع به هم یک خطای آشکار جناحی و ملی است. اکنون با توجه به سازوکار اجماع و حضور رژیم صهیونیستی و آمریکا، شورای همکاری خلیج‌فارس و آرژانتین در داخل پلنری، سناریویی تحت این عنوان که ایران از بیانیه یا حتی از وضعیت تعلیق خارج شود و به یک عضو عادی در بیانیه تبدیل شود، روی میز نیست.»

این کارشناس اقتصادی افزود: «دو حالتی که در مقابل ما قرار دارد این است که ما یا در وضعیت تعلیق باقی بمانیم، یا به وضعیت اقدامات متقابل بازگردیم.»

وی تصریح کرد: «این فرض از سوی برخی مطرح می‌شود که اگر ایران به وضعیت اقدامات متقابل(کانترمژر) بازگردد، یک کاهش جدی در دسترسی‌های ما به ارز به خصوص در بازار حواله رخ خواهد داد.»

وی توضیح داد: «سه دلیل برای این موضوع وجود دارد؛ اول اینکه، از همان بیانیه بوسان تا این بیانیه اکتبر، اشاره شده که اگر کسی با ایران کار می‌کند، باید مباحث مطرح شده در توصیه ۱۹ را رعایت کند. در واقع با وجود اینکه ما به لحاظ عنوانی از لیست سیاه خارج شده‌ایم، اما بسیاری از محتوای «وضعیت اقدامات متقابل» عملاً بر ما اعمال می‌شود.»

این تحلیلگر اقتصادی افزود: «نکته دوم این است که در همه بیانیه‌ها مجدداً تأکید شده است که اگر با ایران کار می‌شود، باید «شناخت همه‌جانبه مشتریان در هر تراکنش مالی» انجام شود؛ که خودبه‌خود در وضعیت تحریمی که ما قرار داریم و با توجه به جنس اقتصاد ما و نگرانی‌ها و زمانبری که تحریمی بودن ما برای کسی که می‌خواهد شناخت همه‌جانبه ذی‌نفعان را انجام دهد، ایجاد می‌کند، آن هم با توجه به تغییر استاندارد FATF، باعث می‌شود یا همکاری صورت نگیرد، یا اگر بنا باشد کسی رعایت کند، خود لفظ عمل انجام‌شدنی نیست.»

وی ادامه داد: «نکته سوم این است که اگر ما بخواهیم «به واقع» اجزای اکشن پلن را اجرا کنیم، بسیاری از مزایایی که امروز در چارچوب آن، دسترسی‌های‌مان را در شرایط تحریمی بسیار سخت باز نگه داشته‌ایم، از بین می‌رود و اطلاعاتی که حتی در رده صرافی‌ها وجود دارد، دچار مشکلات خواهد شد؛ در واقع با هر توجیهی که نگاه کنیم فارغ از اینکه ما چه کاری انجام می‌دهیم، اگر بنا باشد ما اکشن پلن را اجرایی کنیم، شدنی نیست.»

وی افزود: «در مقابل موضوع وضعیت اقدامات متقابل، عملاً ضمانت اجرایی به آن معنا وجود ندارد. درست است که ریسک پولشویی بالاتر می‌رود، اما این موضوع در مقابل ابزار فشار و ضمانت اجرایی که طرف آمریکایی برای تحریم‌های خود دارد اصلاً چیزی نیست. درواقع، طرف آمریکایی یک ابزار مرکزی قدرتمند دارد که ابزار قطع دسترسی از چرخه دلار است و FATF چنین ابزاری را ندارد.»

شاکری گفت: «اگر کسی تصمیم بگیرد با ایران کار کند، آنچه بیش از هر چیزی بر انگیزه‌های این شخص اثر می‌گذارد، تحریم‌های آمریکا است، نه موضوع FATF وی افزود: اگر ما تحریم نبودیم قطعاً موضوع FATF و وضعیت اقدامات متقابل بسیار مهم محسوب می‌شد؛ اما در شرایط تحریمی این پرونده اهمیت چندانی ندارد.»

این تحلیلگر اقتصادی گفت: «شاید گفته شود چرا در این شرایط کشورهای همراه با ما همچون چین و

اگر کسی تصمیم بگیرد با ایران کار کند، آنچه بیش از هر چیزی بر انگیزه‌های این شخص اثر می‌گذارد، تحریم‌های آمریکا است، نه موضوع FATF . اگر ما تحریم نبودیم قطعاً موضوع FATF و وضعیت اقدامات متقابل بسیار مهم محسوب می‌شد؛ اما در شرایط تحریمی این پرونده اهمیت چندانی ندارد

روسیه اعلام کرده‌اند در صورت بازگشت ایران به وضعیت اقدامات متقابل، با ما کار نخواهند کرد و چرا اروپایی‌ها روی INSTEX و SPV تأکید می‌کنند؟ باید گفت که پیش از این سیاستمداران ایرانی به صراحت می‌گفتند که اگر پرونده FATF حل نشود، دیگر INSTEX کار نمی‌کند، اما با توضیحاتی که داده شد، عملاً این ادعا پس گرفته شد. اما درباره چین، باید مسئله‌ای را مطرح کنم؛ ما در دوره قبلی تحریم‌ها، هم تحریم شورای امنیت، هم تحریم اروپا و هم تحریم آمریکا بودیم و در وضعیت اقدامات متقابل FATF قرار داشتیم، اما با چینی‌ها کار می‌کردیم.»

وی افزود: «حتی امروز هم همه ابزارهای چینی‌ها برای ادامه دادن شرایط‌شان متناسب با نیازهای ایران وجود دارد؛ چینی‌ها یک لایه‌بندی نژادی دارند که مبادلات یوانی می‌تواند در مقابل خطراتی که امکان ایجادشان وجود دارد، مقاومت کند.»

موضوع FATF برای چینی‌ها یک بهانه است، این جمله را چینی‌ها به صراحت در زمستان سال ۹۵ گفتند که موضوع ما با ایران، به رفتار ایران پس از برجام و بی‌احترامی‌هایی که به رئیس‌جمهور چین در تهران شد و قراردادهایی که در حوزه نفت و قطار نادیده گرفته شد، برمی‌گردد.

وی تصریح کرد: «البته من نمی‌گویم که چین خوب بود؛ قطعاً آنها هم به دنبال منافع خود بودند، اما به یقین ما یک فرصت استثنایی برای چندجانبه‌گرایی و برای کار با همه جهان اعم از چین، اروپا، آمریکا، روسیه و هند را بعد از برجام با پس زدن پیشنهادهای چین، از دست دادیم و آنها به صورت منطقی می‌گویند که چرا ما باید مجدداً ریسک مسائل تحریمی با ایران را، آن هم در شرایط جنگ تجاری بپذیریم.»

این کارشناس اقتصادی اظهار داشت: «بنابراین اگر فرض کنیم که ما به «وضعیت اقدامات متقابل» بازگردیم، اما بتوانیم به یک برنامه جدید برای همکاری با چین برسیم، بازگشت به آن وضعیت مهم نیست.»

شاکری با اشاره به روسیه در این باره، افزود: «در مورد روسیه این موضوع قابل قبول‌تر است؛ زیرا وضعیت تحریم روسیه فرق کرده است و همین‌طوری در ریسک پولشویی هستند؛ ازاین‌رو می‌گویند ما ریسک‌مان را بالا نمی‌بریم.»

وی اظهار داشت: «اگر واقعاً هیچ فرقی ندارد که در شرایط تحریمی، به وضعیت اقدامات متقابل بازگردیم یا خیر و با پذیرش این موضوع که هیچ ربط فنی بین موضوع FATF و میزان عرضه ارز در وضعیت موجود با وضعیت اقدام متقابل وجود ندارد؛ پس چرا تا این حد به FATF به عنوان یک عامل مسلط بر قیمت ارز نگاه می‌شود؟»

این کارشناس اقتصادی توضیح داد: «موضوع اولی که وجود دارد این است که ما مدتی است پرونده‌های سیاست خارجی را با سیاست داخلی گره زده‌ایم و مسائل منافع ملی را در حد منافع جناحی پایین آورده‌ایم. در این راستا به عنوان یک سیاست، یکی از طرف‌ها تصمیم گرفته که این مسئله را به قیمت ارز پیوند بزند و موفق هم شده است. اما این موضوع وطن‌خواهانه نیست و دود این خطای راهبردی به چشم همه ایرانیان در قالب کاهش بلاوجه ارزش پول ملی می‌رود.»

شاکری تصریح کرد: «نکته دیگر این است که وقتی پرونده‌ای با این پیچیدگی در داخل فضای افکار عمومی رها می‌شود و هیچ سیاست رسانه‌ای برای آن وجود ندارد، زمینه برای سوءاستفاده فراهم می‌شود و اطلاعات در این موضوع با تصور اینکه مهم است، به مشتاقان نیازمند برای پیش‌بینی آینده فروخته می‌شود.»

وی تأکید کرد: «در واقع پیوند زدن FATF به قیمت دلار خطای آشکار جناحی و ملی است. باید یاد بگیریم که پرونده‌های ملی به مسائل جناحی ارتباط ندارد.»

آن‌روی‌سکه

دولت مقصر تورم افسارگسیخته کشور است

شهاب نادری، عضو کمیسیون اقتصادی مجلس از ضعف تیم مدیریتی و اقتصادی دولت سخن گفت و اظهار داشت: «در تورم افسارگسیخته‌ای که در کشور ایجاد شده، دولت مقصر است؛ زیرا قطعاً توان مهار آن را داشت، اما موفق نبود و نمونه آن را متأسفانه در وضعیت گوشت که بخشی از سفره مردم است، می‌بینیم.» این نماینده مجلس از لزوم اجرای اقتصاد مقاومتی گفت و اظهار داشت: «می‌توانستیم این وضعیت را با استفاده از اقتصاد مقاومتی مهار کنیم. البته با وجود همه مشکلات اقتصادی، مردم صبور ایران تا امروز صبوری کردند و متانت به خرج دادند؛ اما به هر حال برای مردم قابل قبول نیست.» وی به موضوع افزایش حقوق‌ها در سال آینده اشاره کرد و بیان داشت: «دولت اعلام کرد افزایش حقوق‌ها ۲۰ درصد است، اما حقیقت آن است که با شرایط امروز ۲۰ درصد منطقی نیست؛ زیرا شرایط امروز برای زندگی سخت است و قطعاً مسبب این شرایط خود دولت است.»

کباب کوبیده زیر ۱۵ هزار تومان کباب نیست

علی‌اصغر میرابراهیمی، رئیس اتحادیه رستوران‌داران تهران گفت: «متأسفانه در ماه‌های اخیر قیمت مواد اولیه افزایش چشمگیری داشته و همین امر افزون بر کاهش مشتریان رستوران‌ها، سبب مشکلاتی برای همکاران ما شده است.» وی با تأکید بر افزایش قیمت تمام شده غذا برای رستوران‌داران در ماه‌های اخیر، در پاسخ به این پرسش که آیا فروش چلوکباب و چلوجوجه با قیمت‌های ۸ تا ۱۰ هزار تومان، کیفیت دارد یا خیر، گفت: «من هم با شنیدن این موارد تعجب می‌کنم، چرا که این قیمت‌ها با عقل و منطق جور درنمی‌آید؛ وقتی جوجه کیلویی ۳۰ هزار تومان است، راسته گوسفندی کیلویی ۱۲۰ هزار تومان یا مغز راسته کیلویی ۱۸۰ هزار تومان، چطور چنین قیمت‌هایی امکان دارد؟ مثلاً گوشت مورد نیاز برای طبخ کباب کوبیده کیلویی ۷۴ هزار تومان است؛ خب برای کباب ۲۰۰ گرمی، تنها باید ۱۵ هزار تومان گوشت مصرف شود؛ پس کباب کوبیده‌ای که با قیمت‌هایی پایین‌تر از این رقم عرضه می‌شود، کیفیت لازم را ندارد.»

افت بیش از ۵۰ درصدی ساخت‌وساز در کشور

در حال حاضر، در کشور با وجود تقاضا در بازار و ظرفیت تولید، ساخت‌وساز مسکن مطابق با ظرفیت موجود محقق نشده است و تولید آن از سالیانه ۸۰۰ هزار واحد در سال ۱۳۹۱ به حدود ۳۵۰ هزار واحد در سال ۱۳۹۶ رسیده است؛ به این معنا که حدود ۵۶ درصد در ساخت‌وساز کاهش اتفاق افتاده است. گفتنی است، زمین ۷۰ درصد از قیمت کل مسکن را تشکیل می‌دهد و عامل اصلی در تعیین قیمت این کالای حیاتی است. وزارت راه و شهرسازی می‌تواند با واگذاری زمین به انبوه‌سازان از طریق قرارداد پیمانکاری و نه مالکیتی، زمینه کاهش قیمت مسکن و خانه‌دار شدن اقشار ضعیف را با هزینه کمتر فراهم کند.

دلیل گرانی دلار در روزهای اخیر

محمدرضا سبز علیپور، رئیس مرکز تجارت جهانی ایران درباره دلایل افزایش نرخ دلار گفت: «با کمال تأسف باید بگویم که از سال‌ها پیش، یکی از اصلی‌ترین عوامل و دلایلی که موجب شده تا نرخ ارز با افزایش مواجه شود، تحریک و دستکاری دولت‌ها است، به طوری که دولت‌ها عامدانه می‌خواهند نرخ ارز با افزایش مواجه شود! کمبود منابع مالی، کسری بودجه و از سویی بالا بردن نرخ دلار در لایحه «بودجه ۹۸» نیز در افزایش نرخ دلار و دیگر ارزهای معتبر خارجی مؤثر بوده است. آنقدر که دولت در برهم زدن نظم بازار و افزایش قیمت‌ها نقش داشته، تحریم‌های خارجی تأثیرگذار نبوده است.»

تکاپو

احمد پورفتحی تولیدکننده کفش چرم ایرانی

بی‌توجهی به صنعتی که قابلیت اشتغالزایی بالایی دارد

□ **اکبر کریمی/** کفش یکی از محصولات مصرفی است که قطب تولیدی آن در استان آذربایجان شرقی است. هر چند از دیرباز کفش چرم تبریز شهره بوده و جایگاه بالایی نزد مصرف‌کنندگان داخلی داشته است، اما طی یک دهه اخیر با توجه به نگاه جدید تولیدکنندگان این صنعت به الگوها و طرح‌های جدید و پاسخگویی مناسب به نیاز و ذائقه مشتری، چرخ این صنعت در تبریز مجدداً رونق گرفته و رو به بهبود گذاشته است. امروز به جرئت می‌توان گفت که تمامی نیاز داخل کشور در بخش کفش، از این صنعت بومی قابل تأمین است.

در این گزارش، برای جویا شدن از وضعیت این شغل و مزایای آن در استان آذربایجان شرقی و مشکلات پیش روی صنعت کفش کشور به سراغ یکی از تولیدکنندگان جوان و باسابقه تبریزی رفتیم.

از ۱۰ سالگی کار می‌کنم

«احمد پورفتحی» ۳۴ سال سن دارد و کفش‌دوزی را از پدر آموخته است. احمد می‌گوید، بیش از ۸۰ درصد فعالان حوزه کفش در تبریز، این حرفه را به صورت تجربی فراگرفته‌اند. او نیز از ۱۰ سالگی، شاگردی در این حرفه را در کارگاه پدر شروع کرد و با کسب مهارت در تمامی مراحل تولید کفش، از نوجوانی به صورت حرفه‌ای به این صنعت رو آورد. احمد حدود ۱۰ سال است که خودش در تبریز کارگاه تولیدی کفش مردانه دارد؛ کفش‌هایی که از چرم طبیعی گاو تهیه می‌شوند و استحکام و دوام آنها در کشور زبانزد است.

کارگاه تولیدی او یک سالن ۱۲۰ متری است که در آن هفت نیروی کار به صورت مستقیم مشغول به فعالیت هستند. روزانه ۵۰ جفت کفش مردانه با تلاش کارگران این کارگاه تولید و با نام تجاری «نارون چرمینه» به بازار کفش کشور تزریق می‌شود.

احمد از مراحل مختلف طراحی، برش چرم، پستهاسازی، پیش‌کاری، قالب‌دهی و گرمادهی، زیره‌چسبانی و پرداخت نهایی گفت که در یک پروسه ۲۰ ساعته انجام می‌شود تا محصول نهایی تولید شود.

این کارگاه در سال جاری در ۱۴ طرح مختلف کفش مردانه تولید می‌کند و هر ساله به تنوع طرح‌های خود افزوده و سعی دارد با رصد طرح‌های داخلی و خارجی به روز و تولید بازارپسند، از چرخه رقابت عقب نماند.

سرمایه‌نداشتند، تعطیل شدند!

با توان و نیروی کاری موجود در کارگاه پورفتحی و وجود بازار مناسب داخلی برای محصول تولیدی آنها، شاید عجیب باشد که بدانید این کارگاه با کمتر از نیمی از توان اصلی خود کار می‌کند. از این تولیدکننده جوان علت را که جویا شدم، گفت: «به دلیل گران شدن مواد اولیه، مانند چرم، چسب، زیره و... فروشندگان مانند گذشته این مواد را قسطی و مدت‌دار به ما نمی‌فروشند و ما مجبوریم آنها را به صورت نقدی بخریم و چون سرمایه کافی نداریم، مجبوریم به اندازه دارایی‌مان مواد بخریم و کار کنیم.» او علت تعطیلی برخی کارگاه‌های کوچک طی ماه‌های اخیر را نیز همین نبود سرمایه کافی برای خرید مواد اولیه عنوان می‌کند.

احمد همچنین از بی‌توجهی دولت به کارگاه‌های تولیدی مواد اولیه صنعت کفش نیز گفت، اینکه زمانی در کشور ما نخ کفش در داخل تولید و حتی به کشورهای دیگری مانند ترکیه نیز صادر می‌شد، اما اکنون وضعیت معکوسی را شاهد هستیم و این محصول بیشتر از ترکیه وارد می‌شود. در برخی مواد اولیه دیگر نیز وضع مشابهی داریم.

در بیان وضعیت کلی از صنعت کفش کشور می‌توان گفت، این صنعت نسبت به دهه‌های اخیر وضع خوبی پیدا کرده است، اما برای رونق و توسعه این صنعت که جزو ظرفیت‌های بالفعل کشور در حوزه اقتصادی محسوب می‌شود و صنعتی است که قابلیت اشتغالزایی بسیار بالایی دارد، به برنامه‌ریزی بلندمدت نیاز است

کفش تبریز صادر می‌شود

او با این حال از بهبود صنعت کفش از دولت نهم به بعد گفت و اینکه با حمایت از تولید داخل، واردات کفش چینی تقریباً به صفر رسید و توجهی که در داخل به ذائقه مشتری و اعمال پیشرفت‌های روز صنعت کفش که در مراحل تولید و تهیه محصول شد، این حرفه بیش از پیش رونق گرفت و امروز کفش تبریز به کشورهای اطراف مانند عراق، افغانستان، ترکیه و حتی روسیه نیز صادر می‌شود و این قابلیت به درصد بسیار بالایی وجود دارد، اما بالفعل شدن آن نیازمند حمایت و برنامه‌ریزی توسعه محور دولتی است.

می‌توانیم واسطه‌ها را از بین ببریم

پورفتحی تا سه سال پیش تولیدات خود را به واسطه‌گران و بنکداران تبریزی می‌فروخت، اما اکنون با فروشندگان کفش در استان‌های کرمانشاه، مازندران، فارس و... ارتباط گرفته و بیشتر محصول تولیدی‌اش را به طور مستقیم به آنها ارسال می‌کند.

احمد از تفاوت دو برابری قیمت محصول تولیدی کارگاهش با قیمت ویترین مغازه‌ها نیز گفت. او و همسرش به دلیل همین تفاوت قیمت بالا، از سال گذشته با بهره‌گیری از ظرفیت‌های رایگان فضای مجازی، محصول خود را در این فضا تبلیغ می‌کنند و کفش چرم گاوی را با قیمت تمام شده کارگاهی که متوسط ۱۰۰ هزار تومان است، می‌فروشند و پس از تحویل پستی محصول، مبلغ را دریافت می‌کنند. آنها تاکنون توانسته‌اند بخشی هر چند جزئی از تولیدشان را از این طریق به فروش برسانند و امیدوارند با جلب اعتماد مردم، فروش‌شان را افزایش دهند.

در سال جاری به دلیل افت شدید ارزش پولی کشور، مشکلات عدیده‌ای گریبانگیر تولیدکنندگان کفش و دیگر بخش‌های تولیدی کشور شد، اما در بیان وضعیت کلی از صنعت کفش کشور می‌توان گفت، این صنعت نسبت به دهه‌های اخیر وضع خوبی پیدا کرده است، اما برای رونق و توسعه این صنعت که جزو ظرفیت‌های بالفعل کشور در حوزه اقتصادی محسوب می‌شود و صنعتی است که قابلیت اشتغالزایی بسیار بالایی دارد، به برنامه‌ریزی بلندمدت نیاز است. انجام اقدامات علمی و آموزشی از قبیل؛ طراحی و تصویب رشته‌های دانشگاهی مرتبط با بخش‌های مختلف این حرفه و آموزش تولیدکنندگان تجربی به استفاده از طرح‌های جدید و بهره‌گیری از فناوری‌های نوین، از جمله کارهایی است که می‌تواند به رونق و توسعه صنعت کفش کشور بینجامد.

برای تهیه گزارش از فعالیت‌های اقتصاد مقاومتی در استان خود با شماره تلفن ۰۹۱۹۳۴۷۲۹۸۱ تماس بگیرید.

کلیدواژه

ابرتورم

ابرتورم در اقتصاد زمانی اتفاق می‌افتد که یک کشور نرخ تورم بسیار بالا و معمولاً پرشتابی را تجربه می‌کند و به سرعت ارزش واقعی ارز داخلی از بین رفته که سبب می‌شود افراد جامعه دارایی‌های‌شان را از پول محلی به حداقل برسانند و به طور معمول به سمت نگهداری ارزهای خارجی پایدار تغییر مسیر می‌دهند. در چنین شرایطی سطح عمومی قیمت‌ها در یک اقتصاد به سرعت افزایش پیدا می‌کند و به منزله یک ارز رسمی ارزش واقعی خود را از دست می‌دهد. درباره ارزهای خارجی ارزش اقلام اقتصادی نسبتاً با ثبات مانده است. ابر تورم‌ها معمولاً هنگامی به وجود می‌آید که دولت‌های پایدار بزرگ در زمان کسری بودجه اولین کاری که برای تأمین مالی انجام می‌دهند، خلق پول است. به این ترتیب، ابر تورم بیشتر با جنگ و آشوب همراه است و پس از آن تحولات سیاسی و اجتماعی و بحران‌های دیگری به وجود می‌آید که کار دولت را برای گرفتن مالیات از افراد جامعه سخت می‌کند. کاهش شدید درآمد مالیات واقعی همراه با نیاز شدید حفظ وضع موجود و ناتوانی یا عدم تمایل قرض گرفتن دولت می‌تواند کشور را به ابر تورم هدایت کند. پس به تورم غیرقابل کنترل ابرتورم گفته می‌شود. شرایط ابرتورمی شرایطی است که در آن قیمت‌ها بسیار سریع افزایش می‌یابند و واحد پول به سرعت ارزش خود را از دست می‌دهد. آخرین نرخی که برای تورم در ایران اعلام شده است، بالغ بر ۳۹ درصد است. اگرچه هنوز فاصله زیادی با بروز پدیده ابرتورم و عوارض خاص آن داریم؛ اما همین نرخ نیز برای ایجاد اختلال در روند تولید، سیاست‌گذاری‌ها، توزیع درآمد و... کفایت می‌کند.

انتشار و حضور چک‌های پانصد هزار ریالی که قابلیت مبادله و گردشی مانند اسکناس دارند، نشانه‌هایی است از تورمی که هم‌اکنون بر پیکر اقتصاد ایران سنگینی می‌کند و امروزه استفاده از چک‌ها بیش از حد رایج و معمولی شده است. می‌دانیم در کشورهایی که تورم سنگین را تجربه می‌کنند، بانک‌های مرکزی اغلب واحدهای پولی درشت‌تر منتشر می‌کنند؛ چرا که واحدهای پولی کوچک‌تر بی‌ارزش شده‌اند و با چنین واحدهایی انجام مبادلات نقدی به سختی و دشواری صورت می‌پذیرد. از این رو انتشار واحدهای پولی با ارقام بالاتر در اَشکال گوناگون رواج می‌یابد؛ اما اینها همه نشانه‌های ناگزیر یک بیماری ساختاری است که درمان و علاج آن محتاج توجه به عوامل بروز این بیماری و نگرشی ساختاری به پدیده تورم در اقتصاد ایران است.

در چنین موقعیتی که رکود در بخش‌های گوناگون اقتصادی چیره می‌شود و فرصت سرمایه‌گذاری و سودآوری محدود است و از طرف دیگر تورم نیز در کشور وجود دارد، شکل‌گیری امواج سوداگری مالی می‌تواند بر ابعاد تورم دامن بزند.

این پول‌های سوداگرانه روزی به بازار مسکن هجوم می‌برد، روز دیگری به بازار ارز و زمانی دیگر به بورس می‌رود. تردیدی نیست که بخش مهمی از افزایش غیرمتعارف بهای مسکن در سال گذشته ناشی از همین هجوم سوداگرانه بود.

برای پایان ابر تورم، نه تنها به اصلاحات پولی، بلکه به تغییرات مالی نیاز است؛ یعنی دو اقدام اساسی را باید انجام داد، اولین مورد، تعهد به توقف رشد سریع اسکناس است و مورد دوم تعهد به متعادل کردن بودجه دولت است که این تعهد دوم برای موفقیت اصلاحات نیاز است. اگر دولت به متعادل کردن بودجه متعهد شود، مردم می‌توانند باور کنند که در آینده نزدیک، رشد پول دوباره افزایش پیدا نخواهد کرد و امیدواری به مهار ابرتورم افزایش می‌یابد.

تعریف برخی از نشاط ظلم به دانش‌آموزان است

علیرضا کاظمی، معاون پرورشی و فرهنگی وزیر آموزش و پرورش با تأکید بر اینکه ما به دنبال ایجاد نشاط و شادی در مدارس هستیم، با انتقاد از برخی جهت‌گیری‌ها که شـــادی را در اجرای موســـیقی در مدارس خلاصه می‌کنند، گفت: ایجاد یک فضای معنوی در مدرســـه و توسعه تشکل‌ها را فعالیت‌های نشاط‌آور می‌دانیم، چرا به دانش‌آموزان ظلم می‌کنیم و فعالیت‌های نشاط‌آور را به موسیقی و آهنگ محدود می‌کنیم. ما چنین نگاهی نداریم.

پژواک

اصطلاحات مجازی-۲
توئیت و ریتوئیت

□ **محمدصالح نادری/** یکی از شـــبکه‌های مجازی پرکاربر در جهان توئیتر است. این شبکه از نظر تعداد کاربران با حدود ۳۰۰ میلیون کاربر بین رتبه ۱۰ تا ۱۵ قرار دارد، در حالـــی که فیس‌بـــوک با تعداد کاربر حدود دو میلیارد در رتبه اول است. توئیتر از جمله فضاهایی است که کاربران در آن بیشـــتر به دنبال اشتراک اطلاعات و دریافت اخبارها هستند و به مانند اینستاگرام، تنها جنبه سرگرمی و وقت‌گذرانی ندارد. اطلاعات و اخبار موجود در توئیتر، چه درست و چه نادرست را بیشتر افراد معمولی به اشتراک می‌گذارند، هر چنـــد منابع خبری موثق مانند خبرگزاری‌ها برای انعکاس خبرهای خود در این شبکه مجازی صفحاتی دارند. در بین آمارهای توئیتر نکته جالب میزان کاربران آن بر اســـاس جمعیت کشـــور است. در این آمار پس از آمریکا، ژاپن و انگلســـتان؛ عربستان سعودی با نزدیک به ۱۲ میلیون کاربر فعال قرار دارد که در مقایسه با جمعیت ۳۰ میلیونی آن شاید بتوان گفت، توئیتر بیشترین نفوذ را در بین کاربران یک کشور، در عربستان دارد. همین امر سبب ایجاد یک ارتش مجازی از سعودی‌ها در توئیتر شده اســـت که در بسیاری از جهت‌دهی‌هـــا تأثیرگذارند. آمار دقیقی از کاربران ایرانی توئیتر وجود ندارد، اما می‌توان گفت با توجه به مشـــاهدات، نزدیک به یک میلیون کاربر ایرانی در توئیتر حضور دارند.

توئیت

پایه اصلی کار در توئیتر انتشار اخبار و اطلاعات است، برای این کار کاربران مطالب و اطلاعات خود را توئیت می‌کنند؛ یعنی مطالب خود را نوشته، به اختیار خود داده‌هایی دیگـــر مانند فیلم یا عکس را به آن اضافه کـــرده و منتشـــر می‌کنند. مبنـــای توئیتر متن اســـت؛ یعنی برخلاف اینســـتاگرام که باید حتماً عکسی منتشـــر کنید، اینجا شما باید حتماً متنی منتشر کنید. توئیتر در لغت به معنای صدایی است که پرندگان برای ارتباط با یکدیگر رد و بدل می‌کنند. اکنون ۵۰۰ میلیون توئیت در هر روز نوشته می‌شود و بیش از دو میلیارد جست‌وجو در آن انجام می‌شود. تعداد کاربران برخط روزانه این شبکه ۱۰۰ میلیون نفر است. ابتدا در توئیتر فقط ظرفیت نوشتن و انتشار ۱۴۰ حرف بود، اما در ســـال ۲۰۱۷ تعداد حرف‌های قابـــل اســـتفاده در توئیتر به ۲۸۰ حرف افزایـــش یافت. اولین توئیت را در توئیتـــر در ۲۲ مارس ۲۰۰۶ در ســـاعت ۱۲ و ۲۰ دقیقـــه ظهر جک دورسی، مؤسس توئیتر زد. او در توئیت خود به راه‌اندازی توئیتر اشاره کرده بود.

ریت

برای دیده شدن مطالب منتشر شده باید بازنشر داده شوند. زمانی کـــه یک کاربـــر، خبر، رخـــداد یا اطلاعاتی را به اشـــتراک می‌گذارد، کاربـــران دیگر در صـــورت تمایل می‌توانند آن را بازنشر و مخاطبان خـــود را از آن خبر مطلع کنند. در ایـــن حالت کمتر از چند ســـاعت خبری را که یک نفر می‌دانســـته، تعداد بســـیاری از افراد از آن مطلع می‌شوند و بر اساس یک چارچوب درختی به سرعت به تعداد این افراد اضافه می‌شود. به بازنشر کردن در توئیتر، ریتوئیت یا به طور خلاصه ریت می‌گویند.

در میان مطالبی که بیشترین ریت را در توئیتـــر دارند، رتبه اول مربوط به یک میلیاردر اســـت که ادعا کـــرده بود به ۱۰۰ ریت‌کننده توئیت خود نفری یک میلیون دلار خواهد داد و توئیت او تا این لحظه نزدیک به پنج میلیون ریت داشته اســـت. اما در میان مطالب خبری که ریت شده‌اند، می‌توان به توئیت باراک اوباما اشاره کرد که در پایان ریاســـت‌جمهوری خـــود از مردم آمریکا تشکر کرده بود. این توئیت نزدیک به یک میلیون ریت داشته اســـت، یا توئیت هیلاری کلینتون در اعلام شکست خود در انتخابات ریاست‌جمهوری نیم میلیون ریت را شامل شد.

در شـــماره‌های آینـــده بـــه اصطلاحات بیشتری درباره توئیتر خواهیم پرداخت.

کنکاش

بازنگاهی به وظیفه اجتماعی ما در حمایت از تولید ملی
بازار را با خرید ایرانی جان ببخشیم

□ **شهناز سلطانی/** خرید کیف و کفش و پوشاک وطنی و البته با کیفیت، این روزها کار پر ارزشی اســـت که یک تیر و چند نشان به حســـاب می‌آید. کمک به اقتصاد کشـــور، جلوگیری از بیکار شـــدن کارگر ایرانی و تنگ شدن عرصه بر خانواده آنها، پیشگیری از گسترش فقر و پیامدهـــای اجتماعی آن و... فقط بخشـــی از این نشان‌هاســـت. چشـــم امید تولیدکنندگان ایرانی در روزهای پایانی سال بیش از هر زمان دیگری به خریداران و مشتریان خودی است تا از راه برسند و انتخاب کنند و دســـت به جیب شـــوند تا صدای خوش چرخ تولید بلندتر به گوش برسد.

یک ماه مساوی یازده ماه

«فروش اسفند ماه ما به اندازه یازده ماه دیگر سال است.» این جمله فروشنده‌ها و مغازه‌دارهایی است که این روزهـــا کاش سرشـــان آنقدر شلوغ باشـــد که وقت سر خاراندن هم نداشته باشند. تولیدکنندگانی که بازار شب عید پوشاک و کیف و کفش و خلاصه ملزومات عید نوروز به مرحمت آنها مدیریت می‌شـــود؛ اما این روزها کمی گرد خستگی و ناامیدی به چهره‌شان نشسته است. وضعیت نابسامان اقتصادی دقیقاً کار آنها را نشانه گرفته است. یادش بخیر روزهای آخر سالی که جای سوزن انداختـــن در بازارها نبود؛ ولی روی دیگر سکه کار خودش را کرده و بازار کمی پویاتر است، به هر حال همه امیدوارنـــد این گرد و غبار از چهره تولید گرفته شود و دوباره روز از نو و روزی از نو. چرخ‌های تولید بچرخند و بچرخند و بچرخند و هیچ وقت از حرکت بازنایســـتند که اگر خدای ناکرده این‌گونه شـــود، کار سخت و دشوار می‌شود. زنجیره‌های به هم پیوســـته تولید از هم رها می‌شوند و به تنهایی کاری از پیش نمی‌برند.

سفره بزرگی که کوچک شده

در یکـــی از خیابان‌های فرعی خیابان پـــر رفت‌وآمـــد جمهوری اســـلامی تهران یک مغازه کوچک کیف و کفـــش چـــرم خودنمایی می‌کند. تا پشت ویترین می‌ایستیم فروشـــنده ســـریع از مغازه بیرون می‌آید و ما را به داخل مغازه دعوت می‌کند تـــا بقیه کیف و کفش‌های داخل مغـــازه را هم ببینیم. صدای خوش و آهنگین چکش پیرمرد از گوشه مغازه به گوش می‌رسد. آرزو می‌کنـــد هرگز این صـــدا خاموش نشود. مغازه‌دار مرد میانسالی است کـــه کمی هم گرد پیری یا شـــاید هم ســـختی و بی‌رونقـــی کار روی موهایش نشسته اســـت. دل پری دارد، همانند خیلی از فروشندگان و تولیدکنندگان دیگر. از روزهایی می‌گوید که ایـــن مغازه ۱۷ کارگر داشـــت، ولی حالا ســـفره بزرگ و پرنعمت‌شان کوچک شده و فقط به دو نفر رسیده! می‌گوید: «تازه پنجاه سالگی (بخوانید نیمه یک قرن) این مغازه را پشت سر گذاشته‌ایم. هر بار که عذر کارگری را خواستیم، شبیه این بود که خودمان را خانه‌نشـــین کردیم. تلخ اســـت و دردناک و هر روز به کارگرهایم فکر می‌کنم که بعد سال‌ها که ماهر شده بودند، رفته‌اند حالا در این روزگار ســـخت زندگی چطـــور نان زن و بچه‌های‌شـــان را درمی‌آورند، شنیده‌ام یکی از آنها در همین بازار جمهوری دست‌فروشی می‌کند.»

مسئولیت اجتماعی ما

این قصه‌ای که شنیدید، قصه پر غصه این ســـال‌های اخیر بعضی از تولیدکنندگان هموطن ماســـت که بـــا روزهای پر رونق کارشـــان فاصله گرفته‌اند و مدام نگرانند که وضعیت‌شان از این هم بدتر شود.

هر یـــک از مـــا در جامعه در قبـــال یکدیگر و جامعـــه‌ای که در آن زندگـــی می‌کنیـــم، وظایف و مسئولیت‌هایی داریم و نمی‌توانیم نسبت به یکدیگر بی‌تفاوت باشیم و اگر خودمان را نسبت به مسائل پیش آمده دیگران بی‌اهمیت نشان دهیم، پیامدهای ناشی از آن چه بخواهیم و چه نخواهیم ما را متأثر می‌کند. این خاصیت زندگی اجتماعی است. در

خرید کیف و کفش و پوشاک وطنی و البته با کیفیت، این روزها کار پر ارزشـــی است که یک تیر و چند نشان به حساب می‌آید. کمک به اقتصاد کشور، جلوگیری از بیکار شـــدن کارگر ایرانی و تنگ شـــدن عرصه بر خانواده آنها، پیشگیری از گسترش فقر و پیامدهای اجتماعی آن و... فقط بخشی از این نشان‌هاست

وضعیت فعلی جامعه هم هر یک از ما به تنهایی می‌توانیم گره‌های کوچک را باز کنیم تا گره‌های بزرگ از هم گشوده شـــوند. مهم‌ترین کاری که می‌توانیم بکنیم، خرید کالای ایرانی است که به دست هموطن خودمان به ثمر نشسته است. این کار ما یعنی حمایت خوب و بسیار خوب. آن را دست کم نگیریم و نگوییم با خرید من به تنهایی چه گره‌ای باز می‌شود. اگر همه کنار هم قرار بگیرد قدم‌های بلندی برداشته می‌شود و روزهای امید دوباره رخ نشان می‌دهد.

کیف و کفش ایرانی حرف ندارد

کیف و کفش ایرانی از آن دسته کالاهایی است که روزگاری نه تنها نیاز مردمان همین سرزمین مادری را پاســـخ می‌داد که رضایت‌شان را هم جلب می‌کرد. کالای با کیفیت همیشه حرفی برای گفتن دارد. چه بهتر که این کالای با کیفیت ایرانی باشد. اگر قصد خرید کیف و کفش دارید، از کالاهای خارجی که اغلب چینی و و بی‌کیفیت هستند، چشم بپوشید و سراغ نوع ایرانی‌اش بروید. با افتخار خرید کنید و با افتخار آن را بپوشید و تبلیغ کنید که سهمی در بیکار نشـــدن کارگـــر هموطن داشته‌اید.

پوشاک ایرانی مطابق سلیقه ما

پوشـــاک ایرانی هـــم در نوع خودش حرفی بـــرای گفتن دارد؛ پوشـــاکی کـــه حتماً با ســـلیقه ما جورتر است. متأسفانه، در سال‌های گذشته دروازه‌های مرزها آنقدر به روی کالاهـــای خارجی و اغلب کم کیفیت باز شـــده است که فراوانی آنها و در دسترس بودن آنها کار را شـــاید کمی دشوار کرده باشد، کار پیدا کردن جنس مرغوب و البته با قیمت مناســـب ایرانی را. اما اگر به اثرگذاری خودمان در حمایت آگاه باشیم، حتماً وقت و انرژی بیشتری صرف یافتن کالای مورد نظرمان از نوع ایرانی‌اش می‌کنیم.

درک متقابل فروشنده و خریدار

داشـــتن درک متقابـــل در وضعیت فعلی اقتصاد جامعه موضوع مهمی اســـت که نمی‌توانیم آن را نادیده بگیریم. به این معنا که اگر از خریداران انتظار داریم کالای ایرانی بخرنـــد، از تولیدکنندگان هم این انتظار متقابل مـــی‌رود که آنها هم حامی مشـــتریان خود باشند. این حمایت می‌تواند از عرضه مستقیم و بی‌واســـطه باشد تا تخفیف و کم کردن قیمت‌ها تـــا با قدرت خرید مردم سازگارتر باشد.

حق انتخاب با ماست

درســـت اســـت که صفرهای حساب بانکی‌مان آب رفته و کیف پول‌مـــان لاغرتـــر شـــده و کارت بانکی‌مـــان هم کم‌پول‌تـــر! اما اگر در ایـــن روزهای باقی‌مانده ســـال قصد خرید کردیـــد، حتماً با تأمل و فکر بیشتری دســـت به انتخاب بزنید. انتخاب بین کالای ایرانی یا خارجی، انتخـــاب بین رونق تولید داخل یا رونق تولید شـــرکت‌های بزرگ اقتصادی، انتخاب بین کوچک شدن سفره کارگر ایرانی یا کوچک نشدن آن، انتخاب بین بیکار شدن کارگر ایرانی یا نشدن آن... . خلاصه انتخاب ما مهم است و تصمیمی که می‌گیریم مهم‌تر. صحبت از یک روز و دو روز باقی مانده تا عید نیســـت، صحبت از سال‌های بعد است.

روزگاری که بر وفق مراد بود

کمی تصور کنید کارگری که روزگاری کار بـــر وفق مرادش بود. بیمه تأمیـــن رفاه خانـــواده‌اش را داشـــت و امیدوار به بازنشستگی و داشتن حقوق در آینده بود. تأمین هزینه‌هـــای زندگـــی‌اش را خوب مدیریت می‌کرد. فرزندش با خیال آسوده به دانشگاه می‌رفت. (هر چند نگران یافتن شـــغل پس از دانشگاه بود) هر ســـال خانواده‌اش با ذوق و شـــوق در تدارک عید نوروز بودند، اما حالا آن کارگر از کار بیکار شده و همه مناســـبات زندگی‌اش به هم خورده و حساب و کتاب زندگی از دســـتش در رفته، خودتان بخوانید حدیث مفصل از این کوتاه... و البته بخوانید وظیفه اجتماعی و انسانی ما را در این وضع دشوار و سخت.

ژرفا

بچه‌ها منتظر بهارند

□ **صحرا محمدی/** هرچه به روزهای پایانی ســـال نزدیک‌تر می‌شویم، تب و تاب مردم بیشـــتر می‌شـــود. از خانه‌تکانی گرفته تا خریدهای شب عید و مهیا شدن برای سفرهای نوروزی و... . به عبارتی با آغاز شمارش معکوس برای پایان سال پیگیری کارهای عقب‌افتاده و انجام کارهای نیمه‌تمام و... یادمان می‌افتد و ناخواسته یک شلوغی و ازدحام و ترافیک سنگینی را رقم می‌زنیم که برای تحمل آنها همه دچار زحمت می‌شویم.

در این روزهای پایانی ســـال صحبت از گرانی کالاها و دشـــواری‌های خرید فراوان اســـت و این حرف‌ها تمامی نـــدارد؛ اما گاهی یادمان می‌رود دور و برمان بچه‌ها هســـتند که نه قدرت تحلیل اقتصادی دارند و نه از دخل و خرج خانواده ســـر در می‌آورند و نه از قیمت دلار و ســـکه و طلا و بازار مسکن و اجاره و...؛ اما بحث‌های ما بر سر مسائل اقتصادی آنها را دچار استرس و نگرانی می‌کند. بچه‌ها از نگرانی‌های والدین نگران‌تر می‌شـــوند و از ناراحتی آنها ناراحت‌تر. پس مراقب گفته‌های خودمان و شنیده‌های آنها باشیم که مبادا دچار مشکل شوند.

هر چه به روزهای بهار نزدیک‌تر می‌شویم، برای دور کردن بچه‌ها از این فضای پر تنش بهانه‌های زیادی پیدا می‌شود. کافی است کمی چشم بگردانیم و خوب نگاه کنیم. برای نمونه، بچه‌ها را بیرون ببریم و درخت‌های شـــکوفه‌زده خیابان و پارک را نشان‌شان داده و نوید بهار و آمدن عید را به آنها بدهیم. خودمان از این نو شدن به وجد بیاییم و بچه‌ها را هم به وجد بیاوریم.

بـــرای بچه‌ها یک گلدان کوچک با گل‌های بهاری بخریم و از آنها بخواهیم مراقبش باشند. با این کار بچه‌ها احساس مسئولیت را هم فرا می‌گیرند و چشم انتظار بهار می‌مانند.

به آنها یادآوری کنیم که می‌توانند برای خانواده‌شـــان به مثابه عیدی یک نقاشی یا کاردستی ساده درست کنند. این کار در آنها حس توانمند بودن ایجاد می‌کند. که بســـیار خوشایند اســـت. از چیزی که بچه‌ها درست می‌کنند و به ما هدیه می‌دهند سر ذوق بیاییم و عمیقاً آنها را تحسین کنیم.

برای خریدن ماهی و ســـبزه و بســـاط سفره هفت ســـین حتماً بچه‌ها را با خودمان همراه کنیم. به آنها حق انتخاب بدهیم. اصلاً انتخاب این چیزهای ساده، اما خاطره‌انگیز را تا جایی که ممکن اســـت به آنها واگذار کنیم و اجازه بدهیم با این انتخاب‌ها خاطره این روزها در ذهن‌شان بهتر ثبت شود.

اگر برای‌تان مقدور است در روزهای پایانی سال که شور و حال فرارسیدن سال جدید بیشتر است، حتماً بچه‌ها را به بازار ببرید. جایی که شور زندگی بیشتر جریان دارد. در این وقت از ســـال در بازارها خریدار و فروشنده فارغ از حساب و کتاب این سال سخت اقتصادی سرشان گرم است و مشغولند و این جریان خوش شما را هم با خود می‌برد.

روزهای آخر ســـال معمولاً انبوهی از کارهای نکـــرده و نیمه‌تمام در خانه اســـت. بچه‌ها را دست کم نگیریم و از آنها کمک بخواهیم. آنها در حد خودشان حتماً می‌توانند کمی به ما بکنند، به شـــرط آنکه ما وسواس به خرج ندهیم و از کارهای‌شـــان مدام ایراد نگیریم. به اندازه توانایی و سن‌شان باید از آنها انتظار و توقع داشته باشیم، نه به اندازه خواسته خودمان.

خلاصه این روزهای پایانی اسفند و روزهای انتظار آمدن بهار را به فال نیک بگیریم و مدام از شـــلوغی‌های آن گله نکنیم و گرانی‌ها و وضع نابسامان دخل و خرج را به پای بهار ننویســـیم. فرصت را غنیمت بشـــماریم و تا آنجا که می‌شود بچه‌ها را با بهار همســـو کنیم و اجازه بدهیم آنها دلخوش و ســـر مست به انتظار آمدن بهار بنشینند.

انعکاس

حاشیه‌های یک استعفا!

□ **حمیدرضا حیدری/** خبر استعفای ناگهانی محمدجواد ظریف به یکی از سوژه‌های داغ فضای مجازی تبدیل شد. ظریف در شب میلاد حضرت فاطمه(س) ضمن تبریک روز مادر و روز زن، نوشـــت: «از بزرگواری مردم عزیز و دلاور ایران و مســـئولین محترم در ۶۷ ماه گذشته بسیار سپاسگزارم. از ناتوانی برای خدمت و تمام کاستی‌ها و کوتاهی‌ها در دوران خدمت صمیمانه پوزش می‌خواهم.»

این چند جمله به معنای خداحافظی ظریف از میز مدیریت دستگاه دیپلماسی بود که واکنش‌های بسیاری در فضای مجازی به دنبال داشت.

برخـــی از کاربران از رفتن ظریف ناراحت شـــدند و از او دعوت کردند تا از تصمیم خود صرف نظر کند.

یکی از آنها نوشت: «دلم می‌خواهد ظریف باشد! او قطعاً خیلی بالاتر از یک وزیر خارجه معمولی است! وقتی جلوی دشمن می‌ایستد و او را به چالش می‌کشد، دیدنی‌تر می‌شـــود! انگار دارد حرف مرا می‌زند، حرف ایران را، حرف فردوسی را! کاش حرف‌هایم را بشنود و بماند چون چشم ایرانی به اوست!»

برخی دیگر انگار از مدت‌ها پیش منتظر چنین اتفاقی بودند.

سیدمحمد حسینی، وزیر اسبق فرهنگ و ارشاد اسلامی در توئیترش نوشت: «ژنرال‌هایی که با هیاهوی فراوان آمدند تا شق‌القمر کنند، بعد از پنج سال و نیم که کارنامه تقریباً هیچ، بلکه زیانبارشان روز به روز فشار را بر گرده مردم افزوده و دیگر حنای‌شان رنگی ندارد به جای پاسخگویی، یکی بعد از دیگری فرار را بر قرار ترجیح می‌دهند، آخوندی، قاضی‌زاده و حالا ظریف!»

عده‌ای از کاربران هم نوشتند، ظریف به جای استعفا، باید بماند و پاسخگو باشد.

یکی از کاربران نوشت: «آقای ظریف استعفای دیپلماتیک شما قبول نیست! باید سر کار بمانی و پاسخگوی عملکردت باشی!»

عبدالله گنجی، مدیر مسئول روزنامه «جوان» به نوع برخورد اصلاح‌طلبان با داستان استعفای ظریف این‌گونه واکنش نشان داد: «این سرگیجه را در اپوزیسیون، رسانه‌های غرب و بخشی از اصلاح‌طلبان تعقیب کنید. از یک طرف ظریف و حتی دولت را در سیاســـت خارجی هیچ کاره می‌دانند و از یک طرف عزا گرفته‌اند که استعفای وی را ضربه‌ای جبران‌ناپذیر به سیاست خارجی؛ در حد نابودی دیپلماسی در ایران و بهم خوردن روابط خارجی می‌دانند.»

یکی از کاربران هم نوشـــت: «بدترین تحلیل‌ها بعد از استعفای ظریف این است که آقای ظریف بمان تا بتوانیم از این بحران عبور کنیم! جمهوری اسلامی ۴۰ ســـال از بحران‌های صعب‌العبور گذر کرده، قهر بچه‌گانه یک بزرگ شده در آمریکا با حسن روحانی اصلاً چه اهمیتی دارد؟ بحران‌سازی شوخیش هم زشته...»

کاربر دیگری به ناراحتی آمریکایی‌ها از اســـتعفای ظریف اشـــاره کرد: «اگر می‌خواهید بدانید چرا آمریکایی‌ها از اســـتعفای ظریف ناراحتند، به این بخش از خاطرات جان کری دقت کنید: «وقتی نامزد میانه‌روتر، روحانی پیروز شد شگفت‌زده و دلگرم شدیم... به علاوه از اینکه روحانی ظریف را به عنوان وزیر خارجه و مسئول پرونده هسته‌ای منصوب کرد، تا حدی خیال‌مان آسوده شد.»»

برخـــی از کاربـــران هم این‌گونه تحلیل کردند که اســـتعفای ظریف گرد و غباری در رسانه‌ها به پا کرد که خبر مهم دیدار رهبر معظم انقلاب و بشار اسد، رئیس‌جمهور ســـوریه در آن گم شـــد؛ دیداری که به قول رسانه‌ها قرار بود رژیم صهیونیستی و غرب را غافلگیر کند.

عزت‌الله ضرغامی در واکنش به اســـتعفای ظریف نوشت: «ظریف رکوردار تعریف و تمجید و تحســـین از ســـوی رهبر معظم انقلاب است. یک ناهماهنگی قابل درک نباید او را به اینجا بکشاند. ظریف باید برگردد و نگذارد شیرینی این دیدار تاریخی در کام‌ها تلخ شود. دوقطبی شدن استعفا مغایر منافع ملی است.»

بنیامین نتانیاهو هم در صفحه توئیتر خود با ذوق‌زدگی به خبر اســـتعفای ظریف چنین واکنش نشان داد: «ظریف رفت. از دستش راحت شدیم. مادامی که من اینجا هستم، رژیم ایران به سلاح هسته‌ای نخواهد رسید.»

پایش

نگاهی به رویکردهای شکل‌دهنده آرایش‌های سیاسی کشور
جبهه‌بندی جدید

□ **ســـید فخرالدین موسوی/** الگوی سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران یا به معنای دقیق‌تر رویکرد بین‌المللی نظام اسلامی یک مبحث پر مجادله و همواره بحث‌برانگیز در فضای سیاسی ایران بوده و هست. مسئله‌ای که در سال‌های اخیر بر شدت آن نیز افزوده شده است و بیراه نیست اگر بگوییم دسته‌بندی‌های سیاسی در کشور را نیز تحت تأثیر قرار داده و آرایش جدیدی برای نیروهای سیاسی کشور رقم زده اســـت! چنانکه امروز می‌توان از قرار گرفتن دو جریـــان متمایل به غرب و نگاه به بیرون مرزها برای عبور از مشکلات و در مقابل جریان متکی به قـــدرت درونی و معطوف به توانایی‌های داخلی برای پیشرفت کشور نام برد. حتی شاید با کمی مبالغه این دوگانه را به مثابه جایگزین دوگانه اصلاح‌طلب و اصولگرا دانست!

درباره اینکه رهاورد هر یک از دو جریان چه می‌تواند باشـــد، اینکه سابقه و تجربه ۴۰ ساله به موفقیت و اطمینان‌بخش بودن کدام راه‌حل و روشن بودن کارنامه کدام نگاه حکم می‌کند، بحث مفصل و در خور توجهی است که در این نوشتار در پی طرح آن نیستیم، بلکه در ادامه به رویکردهای رسانه‌ای و جملاتی اشاره خواهیـــم کرد که جریان حامی نگاه به بیرون بـــرای ارجح نشـــان دادن گرایش خود طرح می‌کنند. در حقیقت عبارات پیش رو نشـــان می‌دهد، رسانه‌های نزدیک به نگاه اول به طور کاملاً مداوم و هدفمند در حال استاندارد نشان دادن دیدگاه خود برای جامعه و شکل دادن به یک الگو برای سیاست‌گذاری کشور، به ویژه در حوزه روابط بین‌الملل هستند.

البته ناگفته نماند که این جریان اکنون و پس از شکســـت برجام کـــه می‌توان گفت مهم‌ترین دستاورد این نگاه در این سال‌هاست، کار بســـیار دشـــواری دارند و بـــرای تبیین دیدگاه خود ابتدا باید شکســـت برجام را یک پیـــروزی و موفقیت جلوه دهند تـــا بتوانند به واســـطه آن در این باره سخن بگویند. در این راستا، روزنامه «ســـازندگی» در مطلبی با عنوان «بی‌تفاوت نباشید» می‌نویسد: «نهضت آزادی ایران با انتشار نامه‌ای به امضای محمد توســـلی خطاب به دبیـــران احزاب دموکراسی خواه جهان اعلام کرد... برجام افزون بر آنکه الگویی نو و صلح‌آمیز برابر مناقشات جدی بین‌المللی به شمار می‌رود، یک توافق بین‌المللی بوده که براساس ماه‌ها تلاش جمع زیادی از سیاســـتمداران و کارشناســـان به دست آمده است.» و در ادامه برای پیروزی‌سازی از شکست برجام می‌نویسد: «دولت آمریکا مدعی است برجام توافق خوبی نبـــوده؛ زیرا برخی موارد از جمله فعالیت‌های موشکی و سیاســـت خارجی ایران در حوزه خاورمیانه، در آن لحاظ نشـــده اســـت.» این ادعاها در صورتی ابراز شده و در مقام بهانه برای نقض توافقی صلح‌آمیز قرار گرفته که برجام از ابتدا قرار نبود به موضوعات غیرهسته‌ای بپـــردازد و حل موضوعاتی چون رفتار منطقه‌ای ایران خارج از دستور کار آن بوده اســـت. البته مسائلی از این دســـت می‌تواند در قالب مذاکرات و توافقات جداگانه و با رعایت و حفظ اصول امنیت کشور، مورد بررسی قرار گیرد.» این جملات معنایی ندارد جز اینکه برای حل موضوعات موشکی، منطقـــه‌ای و... نیز تنها راه رفتن به ســـمت گفت‌وگو با غرب و در رأس آنها همان کدخدای معروف، یعنی ایالات متحده آمریکا است!

امروز می‌تـــوان از قرار گرفتـــن دو جریان متمایل به غرب و نـــگاه به بیرون مرزها برای عبور از مشکلات و در مقابـــل جریان متکی به قـــدرت درونی و معطوف به توانایی‌های داخلی برای پیشرفت کشـــور نام برد. حتی شاید با کمی مبالغه این دوگانه را به مثابه جایگزین دوگانه اصلاح‌طلب و اصولگرا دانست!

امـــا تلاش این جریـــان تنها معطوف به مذاکره با آمریکا نیست؛ بلکه بعد دیگری که می‌توان به منزله یکـــی از راه‌کارهای جریان حامـــی بین‌المللی‌گرایی به آن اشـــاره کرد، تلاش برای عضویت در مجامع، کنوانسیون‌ها، معاهدات بین‌المللی و... است. این گرایش بر این باور است که افزایش عضویت ایران در این موارد می‌تواند به افزایش قدرت کشور و اعتبار ایران کمک کند! یا در معنای ساده‌تر چنین حضورها را ایمن‌ســـاز و قدرت‌ساز می‌دانند؛ از ایـــن رو در دولت نزدیـــک به این گرایش، ایران پای معاهدات و توافق‌نامه‌های بسیاری را امضا کرده و همچنـــان اصرار بر ادامه این روند دارد کـــه در داغ‌ترین و مهم‌ترین نمونه از آنها مســـئلهFATF و پالرمو است، از این رو شاهدیم روزنامه «آرمان» در مطلبی با عنوان «تندروی از افراطیون، هزینه از جیب مردم!» کـــه منظور از تندروها همـــان طرفداران اتکا به قدرت درونی نظـــام و قطع امید از بیرون مرزهاست، می‌نویسد: «خواسته یا ناخواسته افراطیون داخلی مواضع سیاســـی کشـــور را تضعیـــف کرده‌اند و از همه مهم‌تر انتخاب هر گزینه‌ای معیشت مردم را تحت تأثیر خود قرار می‌دهـــد، راهی جز همراهی با عرف جهانی و قواعد بین‌المللـــی وجود ندارد... با واقع‌گرایی در سیاســـت خارجی و همراه شـــدن با عرف جهانی امکان کم کردن اثرات منفی تحریم‌های ظالمانه وجود دارد. همان‌طور که با رد لوایح چهارگانه دست بیگانگان برای فشار بیشتر به ایران بازتر می‌شود.»

حرفی که بیانیه گام دوم نگفته!

مهدی محمدی گفت: اما بیانیه گام دوم یک حرف مهم را نمی‌گوید. پیام در این باره که اگر این انقلاب این راه را آمده و چنین سرافراز و پرنشاط است، اگر به آینده امیدوار است و دشمن را خسته و ناامید کرده، اگر گام اول را با قهرمانی برداشته و در تدارک گام دوم است، همه به این سبب است که رهبری حکیم، امین، با تقوا، بنده خداوند و خادم بندگان خداوند، و تیزهوش و استثنایی بالای سر آن بوده است. صاحب پیام عمداً از کنار این نکته اصلی و بنیادین می‌گذرد؛ ولی ما دقیقاً همین جا باید توقف کنیم.(روزنامه جام‌جم، ۱۳۹۷/۱۱/۲۵)

سیاست‌نامه

بررسی اندیشه سیاسی سیدمحمدکاظم یزدی_۳

اشغال کشورهای اسلامی و دفاع از مسلمانان

□ **فتح الله پریشان /** با اوضاع اجتماعی ایران، زمانه زیست مادی و حیات سیاسی سیدمحمدکاظم یزدی و فراهم بودن زمینه‌های سلطه سیاسی بیگانگان آشنا شدیم. در ادامه به اشغال نظامی کشورهای اسلامی به ویژه حکومت انگلیسی‌ها در عراق که مکان زندگی سید یزدی است، می‌پردازیم که بیشتر با مقدورات و محدودیت‌های وی در اندیشه‌پردازی آشنا شویم.

مرحوم سیدمحمدکاظم طباطبایی‌یزدی صاحب عروه‌الوثقی نسبت به اشغال نظامی کشورهای اسلامی از سوی کفار حساسیتی ویژه و تأکید بر دفاع همه‌جانبه مسلمانان و دفع دشمن از سرزمین‌های مسلمانان داشت. در عصر مرجعیت ایشان، کفار به دو کشور اسلامی ایران و عراق حمله کردند که به مقابله شدید ایشان و دیگر علما منتهی شد. بررسی اجمالی روند اشغال این دو کشور تعیین‌کننده در جهان تشیع و فعالیت‌های سید یزدی برای مقابله و رفع اشغال می‌تواند نقبی به دالان تو در توی فکری صاحب عروه‌الوثقی باشد.

دولت‌های روس و انگلیس در سال ۱۳۲۹ ق به بهانه ارتباط ایران با آمریکا در پی اولتیماتومی، شمال و جنوب ایران را اشغال کردند. این امر واکنش فوری علما و مراجع نجف از جمله سید یزدی را در پی داشت. علما بلافاصله حکم جهاد صادر کرده[1]، خود و شاگردان و مریدان به صورت گروهی برای عزیمت به ایران و دفع دشمن متجاوز تا کاظمین عزیمت کردند، اما جنگل‌نشینان شمال و تنگستانی‌های جنوب از نزدیک علیه دشمن بیگانه جهاد کردند. پس از اندک زمانی با جدی گرفتن این امر از سوی دولت، دشمن مجبور به عقب‌نشینی و انعقاد معاهده شد. درباره اشغال عراق نیز لازم است ذکر شود که دولت عثمانی با کمک آلمان‌ها علیه انگلیس و فرانسه وارد عرصه جنگ شد و کشورهای عربی نیز که در قلمرو عثمانی قرار داشتند با این کار به عرصه تجاوز و تاخت‌وتاز نیروهای بیگانه تبدیل شدند. عراق به دست انگلیس اشغال شد، علما فتوای جهاد صادر کرده و شیعیان را برای کمک به دولت عثمانی که سنی‌مذهب بود، وادار کردند. سیدکاظم یزدی که در حوزه و نقاط مختلف عراق از هواداران بسیاری برخوردار بود، حکم جهاد داد[2] و مردم را از ادامه اختلافات با دولت عثمانی بر حذر داشت و به بسیاری از سران عشایر جنوب عراق نامه نوشت و حکم وجوب جهاد را اعلام کرد. شیعیان عراق با آزار و اذیت‌های بسیاری که از عثمانی متحمل شده بودند، به حکم جهاد علما به ویژه سید یزدی به پاخاستند و با دشمن غدار جنگیدند. با وجود شهادت فرزند فاضل سید یزدی و رشادت مسلمانان، جنگ نتیجه‌ای جز اشغال عراق از سوی انگلیسی‌ها نداشت.

با استقرار انگلیسی‌ها در عراق، ویلسون حاکم عراق شد. نجف مقاومت می‌کرد و با وجود شرایط خطیر محاصره با اشغالگران کنار نمی‌آمد. وضع سختی بر معیشت مردم به ویژه فقرا حاکم شده بود که سید به ثروتمندان و تجار نامه‌هایی مبنی بر دستگیری و کمک‌های اقتصادی به مردم فقیر نجف نوشت. علاوه بر این، نامه‌هایی بین سیدیزدی و حکام انگلیسی برای استخلاص مسلمانان نجف رد و بدل شد.[3] از وی خواستند که نجف را ترک کند تا حاکمان مردم را تأدیب کنند. گفته بود که من تنها نمی‌روم و همه اهل نجف خانواده من هستند[4] و بالاخره با این نامه‌نگاری‌ها شهر از محاصره درآمد. اگرچه انگلیسی‌ها به ظاهر حاکم عراق شده بودند، اما مردم مسلمان عراق همچنان آنها را دشمن اشغالگر می‌دانستند. به همین دلیل آنها تلاش می‌کردند از طرق مختلف به ویژه ارتباط‌گیری و نفوذ در بیوت علمای اعلام و مراجع از نافذیت کلام آنها در مشروع‌سازی خود استفاده کنند که با هوشیاری آنها خنثی می‌شد. یکی از سیاستمداران انگلیسی در خاطرات خود می‌نویسد: «برای ملاقات سیدمحمد کاظم طباطبایی‌یزدی که کلامش از عراق تا اصفهان نافذ است، حرکت کردیم. مشارالیه چندان احساس خوبی نسبت به ما نداشت و حتی هدیه‌ها را رد کرد.»[5] این خاطره نشان می‌دهد که رهبران دینی با سیاستمداران انگلیسی با بی‌اعتنایی برخورد می‌کردند و آنچه برای آنها اهمیت داشت، حفظ بیضه اسلام و نجات مسلمانان از اشغالگری بود. البته طبیعی و بدیهی است که رهبران مذهبی تلاش می‌کردند در این قبیل ملاقات‌ها با حاکمان اشغالگر بهانه‌ای به دست آنها ندهند؛ بلکه از توجهات سیاستمداران به خود برای نفع عموم مسلمانان بهره بگیرند.

مرحوم آقا نجفی‌قوچانی با اینکه از برخورد سید در جریان مشروطه رضایتی نداشت، اما ارتباطات گاه و بی‌گاهی با وی و بیتش می‌گرفت که مستند به یکی از این دیدارها می‌نویسد: «بالفور رئیس لشکر دشمن یکی دو مرتبه از آقا سیدمحمدکاظم خواسته بود و به ملاقاتش آمده بود. روزی شنیدم که باز بالفور از آنها اجازه خواسته تا به ملاقاتش بیاید، آقا اجازه نداده بود... به منزل آقا رفتم و گفتم... این مردک فرنگی اجازه خواسته خدمت شما برسد، ولی اجازه ندادید. گفت: بله همین‌طور است، قبلاً که به کوفه می‌رفتم صاحب منصب‌های انگلیسی نزد من رفت و آمد می‌کردند. بسیاری از خیالات فاسد و مضرشان را دفع می‌کردم. برای مسلمانان مصالح زیادی داشت و مفاسد زیادی دفع می‌گردید.[6]

منابع:

۱ـ علی دوانی، نهضت روحانیون ایران، ج ۱، ص ۲۰۹.
۲ـ محمدحسن رجبی، رسائل و فتاوای جهادی، تهران، وزارت ارشاد، ج ۱، ۱۳۷۸، ص ۲۹۵.
۳ـ محمدحسن نجفی‌قوچانی، سیاست شرق، تهران، قدیانی، چ ۳، ۱۳۸۰، ص ۲۸۹.
۴ـ محمد حسینی‌شیرازی، پندهایی از رفتار علمای اسلام، عبدالرسول مجیدی، قم ، ایمان، ۱۳۶۲، ص ۲۴.
۵ـ جعفرالخلیلی، موسوعه العتبات المقدسه، بیروت، ج ۶، ۱۴۰۷ ق، ص ۲۵۶.
۶ـ نجفی‌قوچانی، سیاست شرق، پیشین، ص ۲۸۹.

آفاق

ماهیت‌شناسی و نحوه استمرار انقلاب اسلامی_۳۸

اعتماد و مشارکت اجتماعی عوامل ثبات نظام سیاسی

□ **دکتر عباسعلی عظیمی‌شوشتری /** همان طور که در شماره گذشته درباره دو مسئله شخصیت جامع امام و گسترش اعتماد اجتماعی متذکر شدیم، اعتماد اجتماعی نقش مؤثری در حفظ و استمرار پشتیبانی مردم از نظام سیاسی ایفا می‌کند و نبود آن خواه و ناخواه سبب فروپاشی اجتماعی و سیاسی نظام می‌شود. در انقلاب اسلامی وجود اعتماد متقابل میان مردم و امام خمینی(ره) در بالاترین سطح خود قرار داشت و به راستی ظهور و پیروزی این انقلاب در عرصه‌های سیاسی و سپس جنگ تحمیلی را باید ناشی از وجود چنین رابطه‌ای داشت. این امر در وهله اول، در نگاه انسان‌شناختی امام خمینی(ره) ریشه داشت که مبنای نگاه انسان‌شناختی انقلاب را نیز تشکیل می‌دهد. امام(ره) به انسانیت انسان خوش‌بین بوده و معتقد بودند، مسیر کمال برای همه باز است: «هیچ طایفه‌ای از طایفه دیگر، در اصل این فطرت ممتاز نیستند. اگرچه در مدارج و مراتب فرق داشته باشند.»[1]

اعتماد متقابل امام(ره) و مردم

ایشان با اعتقادی که به نتیجه تلاش‌های چندین ساله خود در هدایت مردم داشتند، به مردم اعتماد کردند و در همان دوران انقلاب در پاسخ به پرسش اوریانا فالاچی که از ایشان پرسید: «اگر مردم در برابر اسلام یا نظام ایستادند چه می‌کنید؟» پاسخ دادند: «مردم این کار را نمی‌کنند. آنها در برابر نظام و اسلام نمی‌ایستند.»[2] بر همین اساس، امام(ره) مردم را به میدان آوردند و به آنها اعتماد کردند، مردم هم خودشان را نشان دادند. وقتی ایشان به مردم اعتماد کردند، مردم هم به ایشان اعتماد کردند.[3] بنابراین، مبنای نگرش سیاسی انقلاب اسلامی بر اعتماد به انسان و جامعه و امیدوار بودن به ایجاد تحول در آنها استوار است.

در مقابل، مردم هم به امام(ره) اعتماد داشتند. در مقدمه قانون اساسی آمده است: «اعتراض درهم کوبنده امام خمینی(ره) به توطئه آمریکایی «انقلاب سفید»... عامل حرکت یکپارچه ملت گشت و متعاقب آن انقلاب عظیم و خونبار امت اسلامی در خرداد ماه ۴۲ که در حقیقت نقطه آغاز شکوفایی این قیام شکوهمند و گسترده بود، مرکزیت امام را به عنوان رهبری اسلامی تثبیت و مستحکم نمود و علی‌رغم تبعید ایشان از ایران در پی اعتراض به قانون ننگین کاپیتولاسیون(مصونیت مستشاران آمریکایی) پیوند مستحکم امت با امام همچنان استمرار یافت.» به این ترتیب، اساس حرکت انقلاب اسلامی بر اعتماد متقابل مردم و رهبری استوار بود و به همین دلیل استمرار حرکت انقلاب اسلامی نیز منوط به استمرار این اعتماد است، یعنی:

اول، اعتماد به اینکه مردم (انسان و جامعه او) قابلیت هدایت دارند و می‌توان (بلکه باید) در جهت حرکت دادن آنها به سمت اهداف حرکت کرد و ناامید نشد. هرچند قضایای جامعه امام علی(ع) نشان داد، در صورت غفلت و بی‌توجهی و بروز انحراف در رهبران جامعه، مردم نیز دچار انحراف شده و قابلیت اعتماد به آنها از دست خواهد رفت.

دوم، در مردم این قابلیت وجود دارد که اگر به انگیزه و احساسات آنها میدان داده شود، در صحنه حضور پیدا خواهند کرد و اعتماد می‌کنند؛[4] اما اگر مانند آنچه در طول ۲۵ سال پس از رحلت پیامبر(ص) آنها را از صحنه اداره سیاسی کشور دور کرد و با نگاهی سطحی نسبت به اصول بنیادین انقلاب، به سمت اداره خودمحورانه جامعه حرکت کرد، باید این انتظار را داشته باشیم که دچار سرنوشت جامعه کوفه شویم.[5]

مشارکت‌اجتماعی

منظور از مشارکت اجتماعی این است که مردم را در تصمیم‌گیری‌ها و برنامه‌ریزی‌ها شرکت داد؛ به گونه‌ای که مردم احساس کنند تدابیر نظام تدابیر آنهاست و خود را از برنامه‌ریزی‌های نظام جدا ندانند و مشکلات آن را مشکلات خود

منظور از مشارکت اجتماعی این است که مردم را در تصمیم‌گیری‌ها و برنامه‌ریزی‌ها شرکت داد؛ به گونه‌ای که مردم احساس کنند تدابیر نظام تدابیر آنهاست و خود را از برنامه‌ریزی‌های نظام جدا ندانند و مشکلات آن را مشکلات خود تلقی کنند. یکی از بهترین روش‌ها مشورت با مردم یا نمایندگان آنهاست؛ روشی که پیامبر اسلام(ص) به کار می‌برد و در قرآن نیز توصیه شده است

تلقی کنند. یکی از بهترین روش‌ها مشورت با مردم یا نمایندگان آنهاست؛ روشی که پیامبر اسلام(ص) به کار می‌برد و در قرآن نیز توصیه شده است: «و آنان که دعوت پروردگار را اجابت کردند و نماز را بر پای داشتند و کارشان مشورت با یکدیگر است و از آنچه به آنها روزی دادیم، انفاق می‌کنند.» (شورا/ ۳۸) شاید کلمه شورا به دلیل اهمیت آن بر خود سوره اطلاق شده است. این سوره جزء سوره‌های مکی است، یعنی زمانی که هنوز اسلام به صورت یک حکومت و یک جامعه در نیامده بود. این امر حاکی از آن است که مسئله مشارکت دادن مردم در تصمیم‌گیری نه تنها زمانی که اسلام حکومت تشکیل می‌دهد و جامعه اسلامی را به وجود می‌آورد و تصمیم‌گیری‌های بزرگ اجتماعی دارد؛ بلکه زمانی که هنوز به صورت محدود مطرح است و مراحل اولیه رشد را طی می‌کند نیز اهمیت داشته و خداوند از همان زمان از پیامبر(ص) می‌خواهد کارها را براساس شور و تبادل نظر انجام دهد. این سوره اهمیت شورا را تا آنجا پیش می‌برد که انجام امور را براساس شورا جزئی از صفات مؤمنان به حساب می‌آورد و آن را در کنار بر پا داشتن نماز قرار می‌دهد.

تشکیل نمازهای جماعت و جمعه و تأکید بر «یدالله مع‌الجماعه»، امر به معروف و نهی از منکر و مانند آن همگی نشان‌دهنده نگرش اسلام به این اصل اساسی اجتماعی است که نماد کامل آن هر ساله در حج خود را نمایان می‌کند. همه این دستورات موجب حضور همیشگی و پرشور مردم در صحنه خواهد شد. در حقیقت، مشارکت اجتماعی به حاکمیت مردم بر سرنوشت خودشان منجر می‌شود و این همان چیزی است که انقلاب اسلامی به دنبال آن بوده است. امام خمینی(ره) خطاب به ملت می‌فرمایند: «... ما می‌گوییم شما باید خودتان کشور خودتان را اداره بکنید.»[6]

اصل پنجاه و ششم قانون اساسی نیز مقرر می‌دارد: «حاکمیت مطلق بر جهان و انسان از آن خداست و هم او، انسان را بر سرنوشت اجتماعی خویش حاکم ساخته است»؛ از این رو باید گفت اولاً مشارکت در مکتب انقلاب اسلامی زمانی مفهوم حقیقی خود را دارد که از روی اختیار باشد. امام خمینی(ره) می‌فرمایند: «اختیار مردم در پذیرش دین است. اگر دین بر مردم تحمیل شود، تنها ظاهر آن تحقق می‌یابد، در حالی که پیامبران با هدایت و تربیت مردم خیر و سعادت را برای مردم به ارمغان می‌آورند. سعادت با زور حاصل نشود- معنی آیه لا اکراه فی الدین شاید همین باشد.»[7] این اختیار که در اصل پذیرش دین از سوی امام(ره) مطرح می‌شود، در پذیرش نظام سیاسی هم خود را نشان می‌دهد: «خدای تبارک و تعالی به ما حق نداده است، پیغمبر اسلام به ما حق نداده است که ما به ملت‌مان یک چیزی را تحمیل بکنیم.»[8]

ثانیاً، مشارکت در سرنوشت سیاسی جامعه اسلامی به ویژه هنگامی که حاکمیت از آن اسلام باشد، یک وظیفه است. پیامبر گرامی اسلام(ص) می‌فرمایند: «مَنْ أَصْبَحَ لَا یَهْتَمُّ بِأُمُورِ الْمُسْلِمِینَ فَلَیْسَ بِمُسْلِم»؛[9] این مشارکت باید در همه امور حکومت باشد.[10]

پی‌نوشت‌ها:

۱ـ امام خمینی(ره)، طلب و اراده، ص ۱۵۳.
۲ـ همو، صحیفه نور، ج ۱۰ ص ۹۹.
۳ـ بیانات رهبر معظم انقلاب در دیدار کارگزاران نظام و سفرای کشورهای اسلامی در سالروز عید مبعث، ۱۳۸۵/۵/۳۱.
۴ـ بیانات در دیدار کارگزاران نظام، ۱۳۸۰/۱۲/۲۷.
۵ـ یکی از مهم‌ترین و اولویت‌دارترین حوزه پژوهشی در تاریخ صدر اسلام، تحقیق در این امر است که چرا جامعه پس از ۲۵ سال از رحلت پیامبر(ص) به چنین مسیری افتاد که تحمل عدالت امام علی(ع) را نداشت. این موضوع زمینه‌های متعدد سیاسی، اقتصادی و فرهنگی دارد که باید به طور دقیق مطالعه شود.
۶ـ امام خمینی(ره)، صحیفه نور، ج ۴، ۲۷۱ـ ۲۷۰.
۷ـ همو، آداب‌الصلوة، تهران: مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی(ره)، ۱۳۸۸، ص ۳۱.
۸ـ همو، صحیفه نور، ج ۱۱، ص ۳۴.
۹ـ کلینی، الکافی، ج ۲، ص ۱۶۳.
۱۰ـ بیانات در جمع زائران و مجاوران حرم مطهر رضوی، ۱۳۸۴/۱/۱.

جریان‌شناسی فکری_فرهنگی عقلانیت اسلامی_۳۱

مقومات اندیشه اجتماعی امام خمینی(ره)

□ **حسین میرچراغ‌خانی /** در شماره گذشته با نقش‌آفرینی جریان عقلانیت اسلامی در تحولات سیاسی و اجتماعی ایران از مقطع انقلاب اسلامی تاکنون در بازه زمانی ۱۳۵۷ تا ۱۳۹۳ و اندیشه سیاسی و اجتماعی امام خمینی(ره) در جایگاه مهم‌ترین رهبر این جریان در آن مقطع آشنا شدیم. در ادامه بررسی اندیشه اجتماعی و سیاسی امام راحل، به برخی از مهم‌ترین مؤلفه‌های اندیشه اجتماعی و سیاسی ایشان که در فهم این اندیشه مؤثر است، اشاره می‌شود.

۱ـ تعریف سیاست: از نظر امام، سیاست، هدایت جامعه به طرف چیزی است که صلاح جامعه در آن است. با این تعریف، پیامبران بهترین سیاستگذارانند.[1]

۲ـ قانون‌گذاری: قانون‌گذاری در اندیشهٔ امام، متعلق به خداست و دین اسلام، با جامعیتی که دارد، برای تمامی ابعاد جامعه، برنامه و قانون دارد؛[2] زیرا اسلام، دینی کامل و جامع است.[3]

۳ـ عمل به قانون: عمل به قانون در اندیشهٔ امام بسیار دارای اهمیت است. از نظر امام، حتی رسول خدا(ص) هم فراتر از قوانین الهی عمل نمی‌کردند.[4]

از نظر امام، همه در برابر قانون یکسانند.[5] کسی که قانون برخلاف رأی اوست، حق ندارد از قانون تخطی کند.[6] امام برای جایگاه قانونگذار، ارزش قائل بوده و معتقد بودند هنگامی که این قوه قانونی وضع می‌کند، دیگر کسی حق تخلف ندارد.[7]

۴ـ جامعه: در اندیشهٔ امام، جامعه از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است؛ به گونه‌ای که افراد، بلکه بهترین و شایسته‌ترین افراد، حتی انبیای الهی و رسول مکرم اسلام(ص)، برای اصلاح جامعه مجاهدت‌ها کردند.[8] از دیدگاه حضرت امام خمینی(ره) رابطهٔ فرد و جامعه در اسلام، طی قوانین خاصی، تدوین و تنظیم شده است و اگر انسان‌ها به آن عمل کنند، به غنای روحی خواهند رسید. همچنین اسلام، چگونگی سیاست جامعه را در رابطه با اقلیت‌ها و افراد بیان کرده است. برای نمونه، ایشان معتقدند اگر قوانین اقتصادی اسلام اجرا شود، جامعه اقتصادی مترقی خواهد داشت؛ چراکه قوانین اسلام، پیشرو و پیشاهنگ است.[9] امام(ره) معتقد است وقتی اصل توحید در همهٔ شئون جامعه سایه افکند، رابطهٔ بین فرد و جامعه و رابطهٔ بین جامعه با جوامع دیگر، بر اساس معیارهای متعالی الهی و انسانی شکل خواهد گرفت.[10]

۵ـ آزادی: از نظر امام، یکی از بنیادهای اسلام، آزادی است. انسان واقعی، فطرتاً آزاد است.[11] از نظر ایشان، آزادی در غرب «مخالف سنن انسانی و اخلاق» است و در حصار محدودکنندهٔ قواعد و قوانین قرار نمی‌گیرد.[12] ایشان تأکید می‌کنند: «آزادی در اسلام، در حدود اسلام است؛ در حدود قانون است. تخلف از آن نشود به خیال اینکه آزادی است.»[13] این نوع آزادی در جامعهٔ مطلوب اسلامی، گوهری گرانبهاست که انسان‌ها از آن بهره‌مندند و هیچ کس نمی‌تواند آن را از انسان سلب کند.

هیچ انسانی حق ندارد انسان‌های دیگر را به تسلیم در برابر خود مجبور کند و ما از این اصل اعتقادی، اصل آزادی بشر را می‌آموختیم که هیچ فردی حق ندارد انسانی یا جامعه و ملتی را از آزادی محروم کند... انحطاط و سقوط بشر، به علت سلب آزادی او و تسلیم در برابر سایر انسان‌هاست.[14]

۶ـ زن و اجتماع: در دیدگاه امام خمینی(ره) به زن از دو بعد نگریسته می‌شود: اول از بُعد انسانی؛ به این معنا که زنان از این نظر، همپای مردانند و میان این دو تفاوتی وجود ندارد: «ما می‌خواهیم زن به مقام والای انسانیت برسد.»[15] بنابراین، در شئون انسانی، این دو با هم برابرند. در نتیجه، هر دو بر سرنوشت خویش حاکمند و باید در ابعاد مختلف امور اجتماعی و سیاسی مشارکت کنند: «زن باید در سرنوشت خودش دخالت داشته باشد.»[16] بنابراین، همان‌طوری که مردها باید در امور سیاسی دخالت کنند و جامعهٔ خودشان را حفظ کنند، زن‌ها هم باید دخالت کنند و جامعه را حفظ کنند. زن‌ها هم باید در فعالیت‌های اجتماعی و سیاسی، هم‌دوش مردها باشند.[17]

اما بعد دوم نگاه ایشان به زن، مربوط می‌شود به نقش اجتماعی او در جامعه. امام در این زمینه، دو دسته بیانات دارند: در دستهٔ اول، دفاع از اسلام را برای زنان نیز مانند مردان واجب می‌دانند[18] و تا جایی پیش می‌روند که می‌فرمایند: «زنان، همان‌طور که قبلاً گفتم، می‌توانند در ارتش باشند.»[19]

در دستهٔ دوم از بیانات‌شان، بر تفاوت ارگانیک میان زن و مرد تأکید می‌کنند و آن را مبنای نوعی تقسیم کار اجتماعی و اولویت‌دهی به ایفای نقش می‌دانند و می‌فرمایند: «عواطفی که در بانوان است، مخصوص خودشان است و در مردها این عواطف نیست. لهذا آن چیزی که در پشت جبهه از روی عواطف از بانوان صادر می‌شود، بیشتر و بالاتر و ارزنده‌تر است از آن چیزی که از مردها صادر می‌شود. به موجب عواطفی که بانوان دارند، آنها برای جبهه کارهای بسیار مفید انجام داده‌اند و می‌دهند.»[20]

امام در جای دیگر می‌فرمایند: «بانوان محترم! مسئولید؛ همه مسئولیم. همهٔ شما مسئول تربیت اولادها هستید؛ شما مسئولید که در دامن‌های خودتان اولادهای متّقی بار بیاورید؛ تربیت کنید؛ به جامعه تحویل بدهید. همه مسئول هستیم که اولادها را تربیت کنیم؛ لکن در دامن شما بهتر تربیت می‌شوند. دامن مادر، بهترین مکتب است از برای اولادها.»[21]

از مهم‌ترین مباحث اندیشه‌ای امام، بسط نظریهٔ ولایت فقیه و تشکیل حکومت بر اساس این نظریه است. امام تشکیل حکومت اسلامی در زمان غیبت را حکم عقل می‌دانند؛ چراکه برای جلوگیری از تهاجمات و دفاع از نوامیس مسلمانان، همچنین جلوگیری از تعدی افراد به یکدیگر و برقراری نظم، حکومت لازم است، امام جایگاه ولایت فقیه را بالاتر از مجلس خبرگان می‌دانند و معتقدند ولایت فقیه، همان ولایت رسول‌الله(ص) است

۷ـ ولایت فقیه و حکومت اسلامی: از مهم‌ترین مباحث اندیشه‌ای امام، بسط نظریهٔ ولایت فقیه و تشکیل حکومت بر اساس این نظریه است. امام تشکیل حکومت اسلامی در زمان غیبت را حکم عقل می‌دانند؛ چراکه برای جلوگیری از تهاجمات و دفاع از نوامیس مسلمانان، همچنین جلوگیری از تعدی افراد به یکدیگر و برقراری نظم، حکومت لازم است: «اکنون که دوران غیبت امام پیش آمد و بناست احکام حکومتی اسلام باقی بماند و استمرار پیدا بکند و هرج‌ومرج روا نیست، تشکیل حکومت لازم می‌آید. عقل هم به ما حکم می‌کند که تشکیلات لازم است تا اگر به ما هجوم آوردند، بتوانیم جلوگیری کنیم؛ اگر به نوامیس مسلمین تهاجم کردند، دفاع کنیم. برای جلوگیری از تعدّیات افراد نسبت به یکدیگر هم حکومت و دستگاه قضایی و اجرایی لازم است.»[22]

امام دربارهٔ گسترهٔ اختیارات ولی‌فقیه در ادارهٔ امور جامعه می‌فرمایند: «این توهّم، که اختیارات حکومتی حضرت رسول اکرم(ص) بیشتر از حضرت امیر(ع) بود، یا اختیارات حکومتی حضرت امیر بیشتر از فقیه است، باطل و غلط است. البته، فضایل حضرت رسول اکرم بیش از همهٔ عالم است و بعد از ایشان، فضایل حضرت امیر بیشتر است؛ لکن زیادی فضایل معنوی، اختیارات حکومتی را افزایش نمی‌دهد.»[23]

امام جایگاه ولایت فقیه را بالاتر از مجلس خبرگان می‌دانند و معتقدند ولایت فقیه، همان ولایت رسول‌الله(ص) است: «ولایت فقیه یک چیزی نیست که مجلس خبرگان ایجاد کرده باشد؛ ولایت فقیه یک چیزی است که خدای تبارک و تعالی درست کرده است؛ همان ولایت رسول‌الله است.»[24]

«فقهای جامع‌الشرایط از طرف معصومین نیابت در تمام امور شرعی و سیاسی و اجتماعی دارند و تولّی امور در غیبت کبرا، موکول به آنان است.»[25]

پی‌نوشت‌ها:

۱ـ صحیفه نور، ج ۱۳، ص ۴۳۳.
۲ـ همان، ج۵، ص ۳۸۸ـ۳۸۷.
۳ـ همان، ص ۳۸۹.
۴ـ همان، ج ۹، ص ۴۲۵.
۵ـ همان، ص ۴۲۵.
۶ـ همان، ج ۱۴، ص ۳۷۷.
۷ـ همان، ص ۳۷۰.
۸ـ همان، ج۱۵، ص ۲۱۳.
۹ـ همان، ج۴، ص ۲۴۲.
۱۰ـ همان، ج۵، ص ۷۹.
۱۱ـ سیدروح‌الله موسوی‌خمینی، صحیفهٔ نور، تهران، مرکز مدارک فرهنگی انقلاب اسلامی، ۱۳۶۱، ج ۴، ص۲۴۲.
۱۲ـ همان، ج ۷، ص۱۸۱.
۱۳ـ سیدروح‌الله موسوی‌خمینی، کلمات قصار، تهران، مؤسسهٔ تنظیم و نشر آثار حضرت امام خمینی،۱۳۷۲، ص ۱۱۲ـ۱۱۱.
۱۴ـ سیدروح‌الله موسوی‌خمینی، صحیفهٔ نور، همان، ج ۳، ص ۶۸.
۱۵ـ همان، ج ۵، ص ۱۵۳.
۱۶ـ همان.
۱۷ـ همان، ج ۱۸، ص ۲۶۴.
۱۸ـ همان، ج ۱۲، ص ۴۴.
۱۹ـ همان، ج ۴، ص ۱۰۳.
۲۰ـ همان، ج ۱۴، ص ۳۲۰.
۲۱ـ همان، ج ۴، ص ۱۰۳.
۲۲ـ ولایت فقیه، حکومت اسلامی، همان، ص ۳۹.
۲۳ـ همان، ص ۴۰.
۲۴ـ سیدروح‌الله موسوی‌خمینی، صحیفه امام، همان، ج ۶، ص ۹۵.
۲۵ـ همان، ج ۱۹، ص ۲۳۷.

کتابخوان

دستاوردهای فرهنگی انقلاب اسلامی

انقلاب یکی از پدیده‌های عظیم و نادر در حیات اجتماعی به شمار می‌رود؛ آن‌گونه که نادر بودنش سبب ضعف در شناسایی و عظیم بودنش موجب موضع‌گیری‌های متناقض در برابر آن شده است. نکته مهم در تحلیل این پدیده، اصل تنوع و کثرت در حدود و ماهیت انقلاب‌هاست. به بیانی دیگر، هر انقلابی را ماهیتی است که نشانه هویت و مقاصد مطلوب آن محسوب می‌شود.

از این منظر، انقلاب اسلامی ایران به منزله انقلابی برای خدا و معنویت و ارزش‌ها نه تنها در اعتقادات اسلامی ریشه داشت؛ بلکه محرک و هدف خود را در دین، اهداف ارزشی و آرمان‌های فرهنگی جست‌وجو می‌کرد که با تشکیل نظام سیاسی اسلامی، توانست در زمانی کوتاه پیام اصلی خود را که همانا مبارزه با ظلم و ستم و برپایی حکومتی عادلانه بود، به دورترین نقاط جهان برساند.

از این رو، بررسی دستاوردهای فرهنگی انقلاب اسلامی ارزش جداگانه‌ای خواهد داشت و می‌تواند نسل جوان را بیشتر با رویکرد انقلابی آشنا کند. این هدف، در کتاب «دستاوردهای فرهنگی انقلاب اسلامی» که به قلم خانم ساره جمالی زواره، در قالب دانستنی‌های انقلاب اسلامی برای جوانان، از سوی مؤسسه فرهنگی- هنری مرکز اسناد انقلاب اسلامی در چهلمین سالروز پیروزی انقلاب راهی بازار نشر شد، وجه همت وی قرار گرفته است.

این کتاب در قالب سه فصل، ضمن مروری اجمالی به معنا و مفهوم فرهنگ و تبیین نگاه امام خمینی(ره) و رهبر معظم انقلاب نسبت به این موضوع، دستاوردهای انقلاب اسلامی در ایران و جهان را از بُعد فرهنگی مورد توجه قرار داده است. فصل نخست کتاب مفهوم فرهنگ و تعریف آن از دیدگاه اندیشمندان اسلامی، امام خمینی(ره) و رهبر معظم انقلاب را بررسی کرده است. در فصل دوم دستاوردهای فرهنگی انقلاب اسلامی در بُعد داخلی تشریح شده است. نویسنده در این فصل اشاراتی به اهداف و برنامه‌های ساختار فرهنگی دارد و مؤلفه‌هایی، همچون باستان‌گرایی، غرب‌گرایی و فرقه‌گرایی را مورد توجه قرار می‌دهد. بررسی عملکرد ساختار فرهنگی، نظام آموزشی، تربیتی و پژوهشی، وحدت حوزه و دانشگاه، تحولات روحی، فکری و ارزشی از دیگر بخش‌های این فصل است. فصل سوم نیز به واکاوی دستاوردهای فرهنگی انقلاب اسلامی در بُعد خارجی اختصاص دارد و موضوعاتی، مانند احیای اسلام و تشیع، تجدید حیات معنوی و دینی، ترویج فرهنگ مردم‌سالاری دینی و ترویج فرهنگ استقلال‌خواهی و استکبارستیزی در این فصل بررسی شده است.

ریزش‌ها

فراز و فرود سیدمهدی هاشمی_۴

نفوذی بیت منتظری!

□ **شهاب زمانی /** سیدمهدی هاشمی در مصاحبه‌ای که در تاریخ ۱۳۶۵/۹/۱۸ از سیمای جمهوری اسلامی منتشر شد، بارزترین خطاها و اشتباهات خود را دو محور ذکر می‌کند: «محور اول نرمش و رابطه با ساواک است که در اثر آن ناپختگی‌ها و غلبه نفسانیات و برداشت‌های ناپخته از اسلام، من بعضی ضرورت‌های مقطعی و زمانی را مجوزی و توجیهی دانستم برای اینکه بتوانم با ساواک نرمش کنم... محور دوم، محور قتل‌هاست، یعنی یکی از بارزترین اشتباهات من در دوران قبل از انقلاب، محور قتل‌هاست. در محور قتل‌ها باید عرض کنم که دو فقره قتل صورت گرفت، در رابطه با مبارزه با منکرات و فحشای یک زن و یک مرد و یک فقره هم در مورد قتل مرحوم آقای شمس‌آبادی.»[1] وی قتل عالم دینی و رئیس حوزه علمیه اصفهان در پیش از انقلاب را بر اثر برداشت‌های عجولانه از اسلام ذکر می‌کند و در همان برنامه به خارج کردن مقادیر زیادی اسلحه و مهمات، مواد منفجره و اسناد از سپاه پس از پیروزی انقلاب اعتراف کرده و نفوذ در بیت فقیه عالی‌قدر آیت‌الله منتظری را به مثابه ابزار و پایگاهی برای پیشبرد اهداف خود ذکر می‌کند و معتقد است: «در حقیقت از اعتماد پاک و بی‌شائبه فقیه عالی‌قدر نسبت به خودم سوءاستفاده کردم. من می‌خواستم با نوشتن این نامه‌ها و گزارش‌ها به خدمت ایشان در حقیقت افکار خودم را القا کنم و خط بدهم.»[2] مهم‌ترین بازتاب انتشار مصاحبه مهدی هاشمی، این بود که منتظری برخلاف تمایل باطنی خود، به دلیل فشار افکار عمومی مردم مجبور شد طی نامه‌ای از امام بخواهد که بدون در نظر گرفتن «رابطه سببی هاشمی با وی و بر اساس عدل اسلامی» به جرایم و اتهامات مهدی هاشمی و جریان مرتبط به او رسیدگی شود.[3] روند بازجویی و رسیدگی به جرایم وی در وزارت اطلاعات شروع و با کارشکنی‌ها و سرسختی‌هایی از سوی مهدی هاشمی مواجه می‌شود که به تعبیر آیت‌الله ری‌شهری، وزیر اطلاعات وقت اگر عنایات الهی نبود، بن‌بست بازجویی وی شکسته نمی‌شد؛ ولی به لطف الهی وی از راز رویدادهای هولناکی که در آنها نقش داشته، پرده برداشت و آن لطف، پی بردن به مکاتبه پنهانی مهدی هاشمی در زندان با متهمی به نام رضا مرادی است که وی توضیح داد چگونه به دستور مهدی هاشمی و با همراهی و همکاری فردی به نام محمد کاظم‌زاده، پس از تعقیب و مراقبت و زیر نظر گرفتن رفت‌وآمدهای حشمت و فرزندانش، آنان را ربوده و به قتل رساندند.[4]

با دستگیری کاظم‌زاده و کشف انباری از اسلحه در باغش در اصفهان و اعتراف وی پس از خسته شدن از مقاومت در برابر بازجویی‌ها گره‌های پرونده مهدی هاشمی یکی پس از دیگری، به ویژه پس از رودررو کردن آنها گشوده شد. مه

بزرگ‌ترین شخصیت قرن بیستم

«چهره حیات‌بخش امام خمینی در جهان اسلام امری غیر قابل اغماض است و ایشان یکی از بزرگ‌ترین شخصیت‌های قرن حاضر محسوب می‌شوند. انقلاب اسلامی ایران به رهبری امام خمینی سبب بروز تحولات و دگرگونی‌های عظیم در جهان اسلام شد و وی چهره جدیدی از اسلام را ارائه کرد. انقلاب ایران درس مبارزه علیه بی‌عدالتی و مقابله با حکومت‌های دیکتاتوری و غیر انسانی را آموخت.»(دکتر فرانسیسکو اسکودرو بداته، رئیس فدراسیون جوامع اسلامی اسپانیا)

درنگ

ساخت پمپ اندازه‌گیر

دوزینگ پمپ سلونوئیدی دیافراگمی با قابلیت تغییر کورس رفت و برگشتی به همت محققان شرکت بین‌المللی سحر آب صنعت مستقر در شهرک علمی- تحقیقاتی اصفهان طراحی و ساخته شده است. این دستاورد، دستگاهی «های‌تک» (High Tech) و بسیار پرکاربرد با میزان هشت میلیون دلار ارزش واردات در سال بوده است.

مدیرعامل شرکت بین‌المللی سحر آب صنعت با بیان اینکه با گسترش روزافزون صنایع و پیچیده‌تر شدن آنها در بخش‌های مختلف نیاز به استفاده از دستگاه‌های پیشرفته‌تر در اصطلاح «های‌تک» بیشتر احساس می‌شود، اظهار داشت: دوزینگ پمپ یا پمپ اندازه‌گیر یکی از این نوع دستگاه‌ها و در عین حال به شدت مورد نیاز به ویژه در تصفیه‌خانه‌های آب و فاضلاب است. متخصصان شرکت بین‌المللی سحر آب صنعت با توجه به نیاز کشور و با عنایت به بیانات رهبر معظم انقلاب در زمینه تولید ملی و حمایت از کالای ایرانی برآن شدند تا با تکیه بر دانش و استعداد متخصصان داخلی، از نیازهای بازارهای خارجی کاسته و قدمی در راستای اقتصاد مقاومتی بردارند، به این منظور اقدام به ساخت یکی از دستگاه‌های پیشرفته به نام دوزینگ پمپ سلونوئیدی دیافراگمی کردند.

دوزینگ پمپ یا پمپ اندازه‌گیر به پمپ‌هایی گفته می‌شود که مقدار مشخصی از یک سیال را پمپاژ (تزریق) می‌کنند. در طراحی این پمپ‌ها میزان دبی و فشار از جمله شاخصه‌های کلیدی محسوب می‌شود.

دوزینگ پمپ‌ها در انواع و مکانیزم‌های مختلف نظیر دوزینگ پمپ دیافراگمی، دوزینگ پمپ پیستونی و غیره وجود دارد که در آنها نیروی محرکه برای انجام مکش سیال و تزریق آن متفاوت است و عموماً به صورت برقی(الکتروموتور)، سلونوئیدی(مغناطیسی)، نیوماتیکی و هیدرولیکی موجود است. همچنین یکی از شاخص‌هایی که دوزینگ پمپ‌ها را از دیگر پمپ‌های موجود مجزا می‌کند، قابلیت تغییر کورس رفت و برگشتی است.

این محصول در موارد متعدد نظیر کلرزنی اتوماتیک به آب آشامیدنی، صنایع داروسازی، کلرزنی آب استخرها، تزریق پلی‌الکترولیت به فاضلاب، کنترل شاخص‌های آب برج خنک‌کننده و غیره به کار می‌رود. فناوری ساخت این دستگاه در اختیار کشورهای آلمان، آمریکا، فرانسه، انگلستان، ژاپن و ایتالیا است و اینک جمهوری اسلامی ایران نیز توان ساخت این پمپ‌های مخصوص را به دست آورده است. ذکر این نکته لازم است که قیمت تمام شده این دستگاه نصف قیمت نمونه خارجی آن است.

تاریخ حماسه

عملیات والفجر ۱

□ **مرتضی دخیلی/** سه ماه پس از انجام عملیات والفجر مقدماتی، عملیات والفجر ۱ در منطقه شمال غربی فکه تا بلندی‌های حمرین طرح‌ریزی شد. در ساعت ۲۲ و ۱۰ دقیقه ۲۰ فروردین ماه ۱۳۶۲ با رمز «یا الله، یا الله، یا الله» حمله یگان‌های سپاه و ارتش به فرماندهی سرهنگ علی صیادشیرازی (فرمانده وقت نیروی زمینی ارتش) آغاز شد.

از زمان عملیات ثامن‌الائمه که به شکست حصر آبادان انجامید، تا آغاز عملیات والفجر ۱ همواره برای در هم کوبیدن خط دشمن و گرفتن فرصت عکس‌العمل از آنها از تاریکی شب و ساعات استراحت نیروهای آنان بهره گرفته می‌شد؛ اما در این عملیات برای در هم کوبیدن دشمن روش هجوم در پوشش آتش تهیه برگزیده شد.

بر اساس این، عملیات با اجرای آتش انبوه توپخانه شروع شد. ۶۰ هزار گلوله توپ بر مواضع عراقی‌ها فرو ریخت و این تا آن زمان بی‌سابقه بود. البته دشمن نیز با ۱۰۰ گلوله به استقبال توپ‌های ایرانی آمد. موقعیت منطقه عملیاتی والفجر بیشتر تپه ماهور (تپه‌های کوتاه) بوده و بلندی‌های مهم آن از ۱۸۰ متر تجاوز نمی‌کند و در منطقه جنوب شرقی کوه‌های حمرین قرار دارد.

قرارگاه خاتم‌الانبیاء عملیات را از دو محور شمالی و جنوبی به فرماندهی قرارگاه کربلا در جناح راست و قرارگاه نجف در جناح چپ پیش می‌برد. در این عملیات، هشت لشکر از سپاه پاسداران و دو لشکر، سه تیپ و یک گردان از نیروی زمینی ارتش ایران و به عبارت دیگر ۳۰ گردان از ارتش و ۸۰ گردان از سپاه مشارکت داشتند. هر دو جناح کار پیشروی را تا سحرگاه و تا اعلام دستور توقف به خوبی انجام دادند.

از صبح همان روز تا پایان ششمین روز عملیات، عراق بارها به پاتک دست زد و چندین مرتبه بلندی‌های منطقه در دست دو طرف رد و بدل شد، اما نیروهای خودی توانستند اهداف به دست آمده را تثبیت کرده و حالت پدافند به خود بگیرند.

کارنامه

چهل سالگی

کارنامه و چشم‌انداز صنعت مس ایران

بر روی کمربند جهانی مس

□ **مهدی دنگچی/** صنعت مس یکی از صنایعی است که با تکیه بر آن می‌توان علاوه بر ارزآوری حاصل از صادرات برای کشور، توسعه صنعتی را نیز در کشور رقم زد. ازاین‌رو، با توجه به ظرفیت‌های موجود چشم‌انداز بسیار روشنی برای آینده صنعت مس متصور است. ایران از نظر ذخایر معدنی مس، بر روی کمربند جهانی این فلز قرار گرفته است که در راستای محور شمال غرب- جنوب شرق کشور امتداد دارد. شرکت ملی صنایع مس ایران حدود چهار درصد از ذخایر معدنی جهان را در بر دارد و اکنون از نظر ذخایر در جایگاه نهم جهان واقع شده است. با توجه به اکتشافات انجام شده، ذخایر مس ایران بیش از سه میلیارد و ۲۸۹ میلیون تن است.

گزارش‌های یک کارشناس آلمانی هنگام احداث خط تلگراف سیرجان به رفسنجان سرآغاز تاریخ پر فراز و نشیب شرکت مس می‌شود. درست یک سال پس از مرگ ناصرالدین‌شاه قاجار در سال ۱۲۷۶ یک کارشناس آلمانی به نام «استال» در جریان احداث خط تلگراف منطقه سیرجان به رفسنجان، از سرچشمه می‌گذرد و در یادداشت‌های خود اشاراتی به وجود معدن مس سرچشمه می‌کند. بعدها در سال‌های ۱۳۱۹ تا ۱۳۲۱ جرج لادم نیز وجود معدن مس سرچشمه را در گزارش‌های خود تأیید می‌کند.

کار جدی بر روی معدن و انجام فعالیت‌های اکتشافی در سرچشمه عملاً از دوره پهلوی آغاز می‌شود. یکی از دلایل این امر رویکرد رضاشاه مبنی بر ارسال عده‌ای از دانشجویان به فرنگ برای تحصیل در رشته‌های مهندسی بود. در بین این رشته‌ها تعداد محصلانی که در رشته معدن تحصیل کردند از همه بیشتر بود و این نشانه‌ای از علاقهٔ وافر رضاشاه به توسعه معادن بود. مهندس «رضا نیازمند» نخستین مدیرعامل شرکت ملی صنایع مس ایران یکی از دلایل این امر را جدای از نگاه ویژه رضاشاه به معدن انعقاد قرارداد خرید یک کارخانه ذوب‌آهن ۱۵ هزار تنی با آلمان می‌داند.

پس از نخستین گزارش‌ها درباره معدن مس سرچشمه در سال ۱۲۷۶، عملاً در سال ۱۳۲۸ شمسی مهندس «علی انتظام» پس از پی بردن به ذخیره قابل‌توجه معدن، معدن مس سرچشمه را با عنوان شرکت موراسبان ثبت می‌کند، اما تا سال ۱۳۴۶ عملاً هیچ‌گونه اقدام فنی در ارتباط با اکتشاف این معدن صورت نمی‌گیرد. در این سال برادران رضایی که در رشته فلزات کار می‌کردند و تخصص بالایی در حوزه معادن داشتند، با مشارکت شرکت «سلکشن‌تراست» شرکت سهامی صنایع مس کرمان K.CL را تأسیس و حفاری معدن مس سرچشمه را آغاز می‌کنند.

بر اساس این قرارداد سلکشن‌تراست به ایران می‌آمد و اکتشافات مس را انجام می‌داد و در صورت امکان، سنگ مس صادر می‌شد و منافع به نسبت ۳۰ درصد سلکشن‌تراست و ۷۰ درصد شرکت برادران رضایی تقسیم می‌شد. بنابراین پس از حدود ۷۰ سال، کار فنی و علمی بر روی معدن مس سرچشمه آغاز می‌شود و شرکت صنایع مس کرمان شروع به فعالیت می‌کند.

پس از پیشرفت کافی در اکتشافات، شرکت سلکشن‌تراست ذخیره مس معدن را در حدود ۴۰۰ میلیون تن سنگ مس از نوع پروفیری با عیار متوسط یک درصد؛ یعنی چهار میلیون تن مس خالص اعلام می‌کند. پس از کشف این میزان از ذخایر مس، سلکشن‌تراست به برادران رضایی اعلام می‌کند که سرمایه لازم برای انجام اقدامات فنی و عملی بسیار بالاست و این شرکت قادر به تأمین آن نیست و باید از بانک‌ها وام بگیرد. همزمان با شکست و ناکامی سلکشن‌تراست در دریافت وام از بانک‌های خارجی و همچنین به ثبت رساندن معدن مس سرچشمه به منزله میراث ملی از سوی شورای اقتصاد در آذر ماه سال ۱۳۵۰ شمسی، محمدرضا پهلوی دستور خریداری سهام شرکت سلکشن‌تراست و برادران رضایی و اداره معدن از سوی دولت را صادر می‌کند.

کرمان و آذربایجان شرقی قطب ذخایر مس ایران هستند که معدن مس سرچشمه، سونگون و میدوک به دلیل قرار گرفتن بر روی کمربند مس از این ذخایر برخوردار هستند. اکنون ذخایر معدنی مس در ایران بیش از ۲۲ میلیون تن مس محتوی است که حدود ۱/۳درصد از ذخایر معدنی مس جهان را شامل می‌شود

ملی شدن صنعت مس و تشکیل شرکت سهامی معادن مس سرچشمه در اسفند ماه ۱۳۵۰ را می‌توان از اتفاقات مهم در پیشرفت صنعت مس کشور دانست. در سال ۱۳۵۱ مهندس نیازمند اولین مدیرعامل شرکت معادن مس سرچشمه انتخاب شد. طی نیمه اول همان سال قراردادی به منظور همکاری بین شرکت معادن مس سرچشمه و شرکت آمریکایی آناکاندا که به علت ملی شدن صنایع مس شیلی از آن کشور اخراج شده بود، منعقد شد. این قرارداد زمینه را برای راه‌اندازی مجتمع مس سرچشمه مهیا کرد.

در ۲۰ تیر ماه ۱۳۵۵ قانون تأسیس شرکت ملی صنایع مس ایران تصویب می‌شود و شرکت سهامی معادن مس سرچشمه به شرکت ملی صنایع مس ایران تغییر نام می‌دهد. در قانون تأسیس این شرکت تمامی فعالیت‌های معادن مس کشور، اعم از اکتشافات، بهره‌برداری، تولید محصولات پرعیار سنگ‌مس، ذوب، پالایش و صنایع جنبی و تولید محصولات فرعی مس و همچنین توزیع، فروش داخلی و صادرات مس از مهم‌ترین وظایف قانونی شرکت ملی صنایع مس ایران است. تا پاییز ۱۳۵۷ بیش از ۹۵ درصد از عملیات اجرایی نصب دستگاه‌ها و کارهای اجرایی و زیربنایی سرچشمه، از قبیل به اتمام رسیدن خانه‌سازی، تأمین آب مورد نیاز معدن از طریق ۱۵۰ چاه عمیق در ۶۰ کیلومتری غرب معدن، احداث سد دریاچه رسوبات، استخراج از معدن، احداث کارخانه تغلیظ و کارخانه ذوب به پایان رسیده بود. پس از چهار سال تلاش و افتتاح معدن سرانجام مهندس نیازمند به دلیل بیماری استعفای خود را تقدیم شاه می‌کند و «تقی توکلی» را به عنوان جانشین خود معرفی می‌کند. دوره مدیرعاملی تقی توکلی به دلیل پیروزی انقلاب اسلامی دوره بسیار کوتاهی بود.

پس از پیروزی انقلاب اسلامی شاهد شکوفایی صنعت مس بوده‌ایم. در سال ۱۳۸۹، یک میلیارد و ۶۰۰ میلیون تن به ذخایر ما افزوده شد. از این میزان یک میلیارد تن مربوط به مس سرچشمه و ۶۰۰ میلیون تن متعلق به معادن کوچک است که دارای پروانه اکتشاف و پروانه بهره‌برداری هستند.

شیلی با ۱۶۰ میلیون تن ذخیره مس خالص مقام اول جهان را دارا است و در رتبه بعدی پرو با ۷۱ میلیون تن قرار دارد. ایران در تولیدات معدنی رتبه چهارم آسیا و رتبه سیزدهم جهان را دارد. در تولید مس آندی در آسیا رتبه هفتم و در جهان رتبه یازدهم را ثبت کرده است. در تولید مس کاتدی نیز دارای رتبه هفتم آسیا و بیست‌ودوم جهان هستیم.

اطلاعات حاکی از آن است که در ۱۲ ماه سال ۹۳ استخراج و تولید مس در شرکت‌های بزرگ معدنی ایران رو به افزایش بوده است. همچنین آمارها نشان می‌دهد، میزان مواد معدنی استخراج شده از معادن مس سرچشمه، سونگون و میدوک در ۱۱ ماه سال ۹۳ به ۱۴۹ میلیون و ۳۷۹ هزار و ۱۳۳ تن رسیده و این در حالی است که این میزان تولید در سال ۹۲، ۱۲۵ میلیون و ۵۲۸ هزار و ۴۲۷ تن بوده است.

ذکر این نکته لازم است که کرمان و آذربایجان شرقی قطب ذخایر مس ایران هستند که معدن مس سرچشمه، سونگون و میدوک به دلیل قرار گرفتن بر روی کمربند مس از این ذخایر برخوردار هستند.

اکنون ذخایر معدنی مس در ایران بیش از ۲۲ میلیون تن مس محتوی است که حدود ۱/۳درصد از ذخایر معدنی مس جهان را شامل می‌شود. چشم‌انداز کنسانتره مس در پایان برنامه ششم با اضافه شدن ۴۱۵ هزار تن کنسانتره از معادن چهارگانه دره‌زار، دره‌آلو، دره زرشک و چاه فیروزه و ۱۸۰ هزارتن از معادن کوچک، تولید کنسانتره شرکت به بیش از یک میلیون و ۸۰۰ هزار تن خواهد رسید که با تحقق این برنامه‌ها، جایگاه شرکت به رتبه سیزدهم جهان از نظر تولیدات معدنی ارتقا خواهد یافت. با افزایش حجم تولید کنسانتره، تولیدات کاتد شرکت نیز به ۴۰۰ هزار تن در پایان برنامه ششم توسعه افزایش خواهد یافت و با این حجم تولید کاتد، ایران بین ۱۰ کشور برتر جهان در زمینه تولیدات مس پالایش شده قرار خواهد گرفت.

در آیینه تاریخ

پهلوی و نظریه «استبدادگری خوب»

□ **عبدالله شهبازی/** در واژگان سیاسی، دو مفهوم «رژیم» و «نظام» متفاوت است. «رژیم» معمولاً به حکومتی اطلاق می‌شود که با اتکا بر قهر و غلبه می‌تواند سلطه خود را بر جامعه مستقر کند، ولی به طور نسبی قادر به ایجاد پیوند طبیعی با تاروپود آن جامعه نیست. بدین‌سان، «رژیم» فاقد آن توانمندی و کارمایه درونی است که با جامعه پیوند ارگانیک برقرار کند و به این دلیل پس از دورانی، معمولاً نه چندان طولانی، حذف می‌شود یا از درون می‌پاشد. «نظام سیاسی» نیز می‌تواند به دلایل عدیده، چنین سرنوشتی یابد؛ ولی در دورانی طولانی‌تر و به تأثیر از عواملی بزرگ‌تر و عمیق‌تر.

در دوران استعماری (از سده شانزدهم تا بیستم میلادی) و پسااستعماری (از سده بیستم میلادی تا امروز)، یعنی دورانی که به تدریج «غرب جدید» تکوین یافت و حاکمیت جهانی خود را مستقر کرد، در بسیاری از کشورهای «جهان پیرامونی» چنین «رژیم»هایی پدید آمدند که در بسیاری موارد با دخالت مستقیم و غیرمستقیم کانون‌های قدرت جهانی و به شکلی تحمیل شده بر جوامع بومی و فاقد پیوندهای طبیعی با تاریخ و فرهنگ و سنن آن جوامع بود. بدین‌سان، «رژیم»های سیاسی عمری مستعجل داشتند و به دلیل جابه‌جایی مدام این نوع حکومت‌ها به ویژه در دو سده اخیر بخش مهمی از جهان معاصر با تلاطم‌های سیاسی فراوان مواجه بوده است.

در مقابل، در جوامعی که با انقطاع مدام در سیر تحول طبیعی سیاسی مواجه نیستند، تسلسل و تداوم نهادها و ساختارهای اجتماعی و سیاسی برای دورانی طولانی به طور نسبی حفظ می‌شود و «نظام سیاسی» پدید می‌آید. «نظام سیاسی» با جامعه پیوند طبیعی می‌یابد و بخش‌هایی از آن به ساختارها و نهادهای مدیریت جامعه بدل می‌شود؛ به گونه‌ای که حذف این بخش‌ها قابل تصور نیست. در جهان امروز، در برخی جوامع غربی، که تداوم و تسلسل نظم سیاسی طی چند سده حفظ شده، برخی ساختارها و نهادهای اجتماعی چنین وضعی یافته و به سازوکار و ابزار مدیریت جامعه بدل شده‌اند.

حکومت پهلوی به دلیل انحطاط و فروپاشی درونی ایران در اوایل سده بیستم میلادی، به ویژه تأثیرات بسیار عمیق و مهلک جنگ جهانی اول (۱۹۱۴-۱۹۱۸) بر جامعه ایرانی، در دهه ۱۹۲۰ میلادی مستقر شد، در دوران ترسیم جغرافیای سیاسی جدید منطقه از سوی قدرت‌های پیروزمند در جنگ به ویژه استعمار بریتانیا. این وضع مختص به ایران نبود و سراسر منطقه‌ای را که در واژگان متداول «خاورمیانه» نام گرفته (شامل بخش مهمی از غرب آسیا و قسمتی از شمال آفریقا و بخش اروپایی ترکیه جدید)، دستخوش دگرگونی‌های بزرگ کرد و به تأسیس دولت‌های جدید، به ویژه بر ویرانه سرزمین پهناور عثمانی مغلوب در جنگ انجامید.

حکومت پهلوی، بر بنیاد راهبردی که قدرت‌های پیروزمند در جنگ جهانی اول برای «خاورمیانه جدید» تعریف کردند، باید به نظم سیاسی مقتدری تبدیل می‌شد که بدون تحمیل هزینه مالی بر غرب، با ثروت ایرانیان، اهداف قدرت‌های بزرگ غربی را در منطقه محقق کند.

در سیاست داخلی، حکومت پهلوی بر بنیاد انگاره «استبدادگری خوب» تکوین یافت که آرمان تجددگرایان غرب‌گرای ایرانی دوران مشروطه بود. آنان این انگاره را مستقیم یا غیرمستقیم از متفکران سیاسی دستگاه استعماری بریتانیا آموختند؛ مانند جان استوارت میل که می‌گفت: «مردمی که در وضع آزاد تمدن نیافته به سر می‌برند... تا زمانی که اطاعت کردن را نیاموزند قادر به هیچ‌گونه پیشرفتی در تمدن نخواهند بود... برای آنکه حکومتی توانای این کار باشد، تشکیلات سیاسی آن باید کم‌وبیش، سر به سر، استبدادگرانه باشد... در کشوری که هیچ‌گونه محرکی برای بهبود خودانگیخته مردم وجود نداشته باشد، تنها امید آنان به هر حرکتی در جهت پیشرفت، به فرصت‌هایی موکول است که استبدادگری خوب می‌تواند پدید آورد.»

حکومت پهلوی بر بنیاد انگاره «استبدادگری خوب» تکوین یافت که آرمان تجددگرایان غرب‌گرای ایرانی دوران مشروطه بود. آنان این انگاره را مستقیم یا غیرمستقیم از متفکران سیاسی دستگاه استعماری بریتانیا آموختند؛ مانند جان استوارت میل که می‌گفت: «مردمی که در وضع آزاد تمدن نیافته به سر می‌برند... تا زمانی که اطاعت کردن را نیاموزند قادر به هیچ‌گونه پیشرفتی در تمدن نخواهند بود... برای آنکه حکومتی توانای این کار باشد، تشکیلات سیاسی آن باید کم‌وبیش، سر به سر، استبدادگرانه باشد...

این راهی است که روسیه پیشتر در سده هجدهم میلادی، در دوران حکومت پطر اول، که به «پطر کبیر» شهرت یافته، مقارن با اواخر صفویه در ایران رفته بود. در اوایل سده نوزدهم، مقارن با دوران فتحعلی شاه و نخستین سال‌های سلطنت محمدشاه قاجار در ایران، محمود دوم، سلطان عثمانی، مدل «استبدادگری خوب» را از غرب اخذ کرد و محمدعلی پاشا، حکمران مصر نیز همزمان آن را تجربه کرد. در ایران، اندیشه «استبدادگری خوب» از نیمه اول سده نوزدهم میلادی، به طور عمده از طریق کارکنان وزارت خارجه و دیگر کسانی که با «اصلاحات» محمود دوم آشنا شدند و نامه‌هایی، چون «مدارس رشدیه» را در عثمانی شنیدند، به تدریج وارد شد و سرانجام در کوران ناکامی‌های پس از نهضت مشروطه در قالب آرمان «دیکتاتوری مصلح» سر بر کشید و در پایه استقرار حکومت پهلوی قرار گرفت.

محققانی ژرف‌نگر پیامدهای عمیق تخریبی این اقدامات «اصلاحی» را برای جوامع فوق شناخته‌اند و آن را عامل بسیاری از نابسامانی‌های پسین روسیه و عثمانی و مصر دانسته‌اند. آیزایا برلین، متفکر بریتانیایی، درباره پیامدهای اقدامات پطر در روسیه می‌نویسد: «پطر طبقه کوچکی از «مردان نو» پدید آورد که نیمه روسی و نیمه خارجی بودند؛ در روسیه به دنیا آمده ولی در خارج درس خوانده بودند. این مردان در طول زمان هیئت حاکمه کوچکی از مدیران و دیوانیان دولتی پدید آوردند که بالای سر مردم قرار داشتند و دیگر در فرهنگ... آنها سهیم نبودند؛ برای همیشه از آنها بریده بودند. به این ترتیب، گروه کوچک فرمانفرمایان از توده عظیم فرمانبرداران دورتر و دورتر می‌شدند.»

تجربه ایران را باید به سه تجربه دردناک تاریخی فوق افزود. در هیچ یک از این چهار کشور «استبدادگری خوب» نتوانست به استقرار نظمی درونی‌شده و با ثبات بینجامد که به عکس ساختارها و نهادهای کارآمد پیشین را نیز، که گاه بسیار کهن و ریشه‌دار و انتخابی و مردمی بودند، نابود کرد. پیامد تجربه حکومت پهلوی در ایران استقرار حکومتی اقتدارگرا و متکی بر دیوان‌سالاری حجیم و متمرکز بود که دوامش متکی بر حمایت قدرت‌های غربی بود. این دیوان‌سالاری با درآمدهای نفتی عجین شد و هیولایی پدید آورد که در واژگان سیاسی جدید «دولت رانتیر» یا «دولت نفتی» نامیده می‌شود؛ دولتی که از جامعه تغذیه نمی‌کند، به طور عمده بر درآمدهای نفتی متکی است و به این دلیل به تعبیه سازوکارهای افزایش تولید ملی علاقه واقعی ندارد. افزون بر این، به دلیل ثروتی که از طریق فروش ذخایر انرژی به دست می‌آورد، این امکان را دارد که طرح‌های تخیلی خود را اجرا کند بی‌آنکه به سود و زیان مادی و معنوی آن بیندیشد.

رویش

سینماگر انقلابی

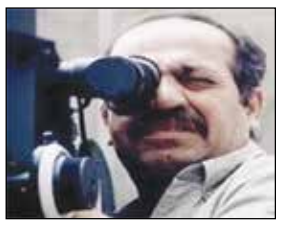

□ **امیر فخری/** رسول ملاقلی‌پور در سال ۱۳۳۴ در تهران متولد شد و به دلیل وضع نامناسب مالی خانواده موفق به ادامه تحصیلات متوسطه نشد. وی در سنین نوجوانی عکاسی را به صورت آماتور شروع کرد و در سال ۱۳۵۴ بازیگری تئاتر را برای تقویت بیان و از بین بردن لکنت زبان انتخاب کرد، اما عکاسی را به شکل حرفه‌ای ادامه داد.

در سال ۱۳۵۹ با شروع جنگ به عنوان عکاس و خبرنگار از آخرین روزهای مقاومت در خرمشهر عکس و خبر تهیه می‌کرد و با برگشتن آخرین نفرات مجبور به عقب‌نشینی به شرق خرمشهر شد، این در حالی بود که با دوربین سوپر هشت توانست برای بار دوم فیلمبرداری را همزمان با عکاسی تجربه کند. لذت فیلمبرداری سبب شد تا او تجربیات عکاسی و ظهور و چاپ در لابرآتوار را این بار از ویزور فریم‌های متحرک ببیند. وی اولین تجربه داستانی خود را با یک فیلم ۱۶ میلی‌متری، مشترک با مرحوم حسین منزه و زیر نظر فرامرز باصری فیلمبرداری و کارگردانی کرد. پس از آن، فیلم ۱۶ میلی‌متری «سقای تشنه‌لب» را به عنوان نویسنده، تهیه‌کننده و کارگردان برای حوزه اندیشه و هنر اسلامی ساخت.

ملاقلی‌پور از کارگردانان سینمای جنگ و اجتماعی ایران بود که با ساخت «پرواز در شب» (۱۳۶۵) جایزه بهترین فیلم را از جشنواره پنجم فیلم فجر به دست آورد. با فیلم «افق» قدرت کارگردانی خود را به رخ همگان کشید و با ساخت «مجنون و خسوف» همگام با شرایط روز حرکت کرد. اما با فیلم «پناهنده» نزد فیلم‌شناسان به محبوبیت رسید و در سال ۱۳۷۴ اثر مهمّش «سفر به چزابه» را ساخت. در سال ۱۳۷۷ در هفدهمین دوره جشنواره فیلم فجر سیمرغ بلورین بهترین کارگردانی و بهترین فیلم جشنواره را برای ساخت فیلم «هیوا» کسب کرد.

رسول ملاقلی‌پور که تا آخرین لحظات عمر خود به جنگ و فیلمسازی و کار در این زمینه تعهد داشت، عاقبت در راه همین تعهد جان باخت. وی که همراه با رسول احدی (مدیر فیلمبرداری) برای نگارش فیلمنامه فیلم بعدی خود (عصر روز دهم) که آن هم به موضوع جنگ می‌پرداخت به شمال کشور رفته بود، در ۱۶ اسفند ۱۳۸۵ بر اثر سکته قلبی جان باخت و آخرین ساخته خود را نیمه‌تمام گذاشت. مجتبی راعی بعداً با بازنویسی فیلمنامه ملاقلی‌پور، این فیلم را به تهیه‌کنندگی منوچهر محمدی جلوی دوربین برد. پس از درگذشت ملاقلی‌پور، نشان افتخار جهادگر عرصه فرهنگ و هنر برای یک عمر فعالیت هنری به خانواده ایشان اهدا شد.

رهبر معظم انقلاب اسلامی به مناسب درگذشت ملاقلی‌پور پیامی به این شرح صادر کردند: «بسم‌الله الرحمن الرحیم/ درگذشت ناگهانی هنرمند دفاع مقدس، مرحوم آقای رسول ملاقلی‌پور را به بازماندگان و دوستان ایشان و به همه سینماگران و اصحاب هنر متعهد تسلیت می‌گویم. آن مرحوم در زمره کسانی بود که با شوق و خلوص جوانانه و با انگیزه‌های انقلابی پای در میدان هنر نهادند و سال‌هایی از عمر خود را در این تلاش مؤمنانه سپری کردند و آثار ماندگار و ارزشمندی آفریدند. درگذشت ایشان برای جامعه هنری تأسف‌بار است. از خداوند متعال پاداش شایسته و رحمت و مغفرتش را برای آن مرحوم مسئلت می‌کنم. سیدعلی خامنه‌ای (۱۳۸۵/۱۲/۱۷)»

روایت یاران

اصحاب انقلاب- ۳۹

با بی‌سوادی نمی‌توان حکومت کرد!

□ **سید مهدی حسینی/** در شماره پیش ضمن اشاره به تدابیر شهید بهشتی در برنامه‌ریزی و سازماندهی برای مدیریت مدرسه حقانی، از این مرکز به عنوان تشکیلات تربیت‌کننده کادر وفادار نهضت امام خمینی(ره) یاد شد. یکی دیگر از یاران امام(ره) که شهید بهشتی او را شناسایی و جذب کرد و دعوت به کار شد تا مدیریت و اجرای برنامه‌ها را عهده‌دار شود، شهید قدوسی بود. او از یاران صدیق امام و از افراد انقلابی سرشناس حوزه و فردی مقتدر و منظم بود و از آنجا که او داماد علامه طباطبایی بود و سال‌ها در درس و بحث حضرت امام(ره) شرکت کرده بود و مدت‌ها با شهید بهشتی حشرونشر داشت، ویژگی‌های مدیریتی را به درستی دریافته بود. توانایی او در مدیریت، نظارت بر طلاب، اخلاص و اخلاق در عمل، پشتکار و ثبات قدم، نفوذ در اعماق وجود طلبه‌ها، ایمان و اعتقاد به همراه خشوع و خضوع، نظم و قاطعیت در رفتار، از ویژگی‌هایی بود که در وی شهرت داشت. وی پس از قبول مدیریت مدرسه حقانی، تمام امور اجرایی را عهده‌دار شد و با صلابتی کم‌نظیر نزدیک به ۱۴ سال بر تمام اوضاع اشراف کامل داشت.

در زمینه عملکرد شهید قدوسی، حجت‌الاسلام پورمحمدی که مدتی مسئولیت وزارت کشور و وزارت دادگستری را برعهده داشت، در مصاحبه‌ای می‌گوید: «مرحوم آیت‌الله قدوسی شرایط خاصی داشتند. ایشان قبل از انقلاب تا ایام شهادت مصطفی خمینی به حکومت اسلامی فکر می‌کرد. خیلی جدی برنامه مدرسه را دنبال می‌کرد. تلاش او این بود که مجموعه مدرسه حقانی به هیچ وجه متلاشی نشود. با یک حالت «پنهان‌کاری» بسیار شدید و «تقیه» بسیار بالایی با تمام حساسیت‌های سیاسی و ذهن انقلابی بسیار شدید، اما با نهایت کنترل و مراقبت که چیزی بروز داده نشود و مدرسه به تعطیلی بینجامد. به خصوص پس از حادثه مدرسه فیضیه ما که می‌خواستیم شلوغ‌کاری کنیم، ایشان کنترل می‌کرد و دستور می‌داد که رعایت شود. درس نمی‌خواندیم. مرتب می‌رفتیم به تظاهرات و اعلامیه پخش می‌کردیم. چند بار مرحوم قدوسی گفتند اگر حکومت به دست شما بیفتد این‌طوری می‌خواهید آن را اداره کنید؟! با بی‌سوادی نمی‌شود حکومت را اداره کرد. با بی‌سوادی نمی‌شود به جنگ کفر و کمونیست‌ها رفت. مردم آخوند بی‌سواد نمی‌خواهند، دقیقاً از همان جایی که ما دنبال انقلاب بودیم و می‌گفتیم باید تحرکات انقلابی زیاد شود، ایشان یک پله بالاتر از آن می‌رفت و فکر می‌کرد. می‌گفت می‌خواهیم حکومت را بگیریم و با بی‌سوادی نمی‌شود حکومت را اداره کرد. شهید قدوسی با یک زرنگی و زیرکی توأم با تقیه و پنهان‌کاری موفق شد درس‌خوانده‌های مدرسه حقانی را از گزند نیروهای امنیتی شاه و ساواک و تهاجم به آنجا حفظ کند.»

یکی از مأموران ساواک به شهید قدوسی گفته بود: «من تمام پرونده شما را خوانده‌ام، چیزی در آن نیست، ولی در آن نوشته شده است که آدم بسیار زرنگی است.»

مدرسه حقانی نقش مهم و ویژه‌ای در حوادث و جریانات سال‌های ۱۳۵۶ و ۱۳۵۷ در قم داشت. اقداماتی چون؛ شرکت فعال طلاب مدرسه در مراسم تشییع پیکر شهید آیت‌الله سعیدی، شهید آیت‌الله غفاری، سالگرد قیام ۱۵ خرداد در سال ۱۳۵۴، شرکت در مراسم ترحیم حاج‌آقا مصطفی خمینی و طرح ذکر نام امام خمینی به همراه صلوات، اعتراض به اهانت روزنامه اطلاعات در روز ۱۷ دی ۱۳۵۶، شرکت فعال در قیام ۱۹ دی ۱۳۵۶ در قم و تظاهرات‌های بعدی، تکثیر و توزیع نوارهای سخنرانی و اعلامیه‌های حضرت امام خمینی(ره) برخی از فعالیت‌های آن بود.

این فعالیت‌ها در این مقطع با تیزهوشی، درایت و مدیریت شهید قدوسی انجام می‌گرفت. او علاوه بر این با همفکری یاران و همکارانش بسیاری از نوشته‌های عصر جدید و مورد نیاز جامعه انقلابی را وارد حوزه علمیه کرد و در زمینه اصلاح و تغییر متون آموزشی و تهیه متون جدید قدم‌های ارزشمندی برداشت.

او بحق الگوی نظم و انضباط در مدارس علوم دینی بود. حضرت آیت‌الله‌العظمی خامنه‌ای در دوره ریاست‌جمهوری‌شان طی سخنانی به مناسبت سالروز شهادت شهید قدوسی در جمع طلاب حوزه علمیه قم فرمودند: «در زمانی که کار مدرسه و سامان حوزه علمیه قم یک کار غریب و مهجوری بود، شهید قدوسی با تلاش و همت زیاد توانست این کار را به عهده بگیرد و در پی تأسیس مدرسه‌ای باشد. کسی که توفیق آن را پیدا کرد که عملاً زمام کار یک مدرسه دینی را به عهده بگیرد، شهید قدوسی بود.» (۱۳۶۲/۶/۱۵)

مراقبت از دل

شیخ رجبعلی خیاط می‌گوید: اگر مواظب دل‌تان باشید و غیر خدا را در آن راه ندهید؛ آنچه را که دیگران نمی‌بینند، شما می‌بینید و آنچه را که دیگران نمی‌شنوند، شما می‌شـنوید؛ دل جای خداسـت، صاحب این خانه خداسـت، آن را اجاره ندهید؛ هی نگو دلم این طور می‌خواهد، ببین خدا چه می‌خواهد. دل آیینه است، غیر خدا را در آن راه ندهید، که اگر یک لکه کوچک پیدا کند، زود نشان می‌دهد؛ دلت را انبار پنبه مکن، سعی کن دلت خدا را نشان دهد.

نقش اخلاق در تمدّن اسلامی

گفتاری از آیت‌الله سیدمحمد حسینی‌شاهرودی

برخی به مسائل اخلاقی به عنوان یک امر خصوصی در زندگی شـخصی می‌نگرنـد، یـا آنها را مسـائل مقدّس روحانی و معنـوی می‌دانند که تنها در زندگی سـرای دیگر اثر دارد، در حالی که این یک اشـتباه بزرگ اسـت. اکثر مسائل اخلاقی، بلکه همه آنها، آثاری در زندگی اجتماعی بشر دارند و تمدن‌ساز هستند. اگر درست درباره تاریخ گذشته بیندیشیم، اقوام زیادی را پیدا می‌کنیم که هـر یک بر اثر پـاره‌ای از انحرافات اخلاقی، شکست خورده یا به کلّی نابود شده‌اند. چه بسیار زمامدارانی که بر اثر نقاط ضعف اخلاقی، قوم و ملّت خود را در کام مصائب دردناکی فرو بردند و چه بسیار فرماندهان فاسدی که جان سربازان خود را به خطر افکنده و بر اثر خودکامگی آنها را به خاک و خون کشیدند. درست است که زندگی فردی نیز بدون اخلاق؛ لطافت، شکوفایی و زیبایی ندارد. درست است که خانواده‌ها بدون اخلاق سامان نمی‌پذیرنـد، ولی از آنها مهم‌تر، زندگی اجتماعی بشر است که با حذف مسائل اخلاقی به سرنوشـت دردناکی گرفتار می‌شـود که بدتر از آن تصوّر نمی‌شود. هر خلق و خوی برجسـته انسانی علاوه بـر جنبه‌های معنوی و اخـروی، تأثیر عمیقی در زندگی مادّی و دنیوی انسان‌ها دارد. به همین دلیل، نباید تصوّر کرد که مسائل اخلاقی یک سلسله مسائل فردی و شخصی بوده و جدا از زندگی اجتماعی انسان‌ها و تمدن آنها است. بلکه به عکس، رابطه بسـیار قوی و نزدیک با آن دارد و هرگونـه دگرگونـی اجتماعی، بدون دگرگونی اخلاقی امکان‌پذیر نیست. به تعبیر دیگـر، مردمی که می‌خواهند در یک جامعه بزرگ، زندگی سعادتمندانه توأم با مسـالمت و همـکاری نزدیک داشته باشـند، لااقل باید به آن حد از رشـد اخلاقی برسند که حقایق مربوط به تفاوت انسـان‌ها را از نظر ساختمان فکری، روحی و عاطفی درک کنند؛ چرا که انسان‌ها در جهات مختلف با یکدیگر متفاوتند. به همین، دلیل هرگز نمی‌توان انتظار داشت که دیگران در همه امور از ما پیروی کنند؛ بلکه باید در حفظ اصول مشترک کوشـید و اختلاف سلیقه‌ها و اندیشـه‌ها را با گذشت و اغماض، سعه صـدر و بلندنظری و نرمـی و بردباری پذیرا شد. حتّی دو نفر نمی‌توانند برای یک مـدّت طولانی همـکاری نزدیک با یکدیگر داشته باشـند، مگر اینکه از اصول اخلاقی برخوردار باشـند. بدیهی است آمادگی‌های اخلاقی که برای هضم نقاط اختلاف و رسیدن به وحدت، قدرت و عظمت لازم است، موضوعی نیست که با گفت‌وگو به دسـت آید؛ بلکه نیازمند تهذیب نفوس و تعلیـم و تربیت کافی است که موجب رشد و تعالی در جهات اخلاقی شـود. ممکن است گفته شود، سعادت و خوشـبختی و تکامل جوامع بشری را می‌توان در پرتو عمل به قوانین و احکام صحیح به دسـت آورد، بی‌آنکه مبانی اخلاقی در افراد وجود داشته باشد، ولی عمل به مقرّرات و قوانین نیز بدون پشتوانه اخلاق ممکن نیست. تا از درون انسان‌ها انگیزه‌هایی برای اجرای مقرّرات و قوانین وجود نداشته باشد، تلاش‌های برونی به جایی نمی‌رسـد. زور و فشار، بدترین ضمانت اجرایی قوانین و مقرّرات اسـت که جز در موارد ضروری نباید از آن اسـتفاده کرد و در مقابل آن، ایمان و اخلاق، بهترین ضامن اجرایی قوانین و مقرّرات محسوب می‌شود. با این اشاره، نمونه‌هایی از آیات قرآن مجید و روایات را که ناظر به این مسئله مهم است، مورد توجّه قرار می‌دهیم:

و اگر اهل شهرها و آبادی‌ها، ایمان می‌آوردند و تقوا پیشه می‌کردند، برکات آسـمان و زمین را بر آنها می‌گشودیم، ولـی (آنها حق را) تکذیـب کردند، ما هم آنان را به کیفر اعمال‌شـان مجازات کردیـم. (اعـراف/ ۹۶). در این آیه که سخن از رابطه برکات زمین و آسمان با تقوا است، به صراحت می‌فرماید: ایمان و تقوا سبب می‌شـود برکات آسمان و زمین به سوی انسان‌ها سرازیر شود و به عکس، تکذیب آیات الهی (و بی‌تقوایی) سبب نزول عذاب می‌شود.

برکات آسـمان و زمیـن، معنای وسـیعی دارد که نزول باران‌ها، رویش گیاهان، فزونی نعمت‌ها و افزایش نیروهای انسانی را شامل می‌شود. «برکت» در اصل به معنای ثبات و استقرار چیزی است و این واژه بر هر نعمت و موهبتی که پایدار بماند، اطلاق می‌شود.

خداوند در سوره فصّلت آیات ۳۴ و ۳۵ می‌فرماید: هرگز نیکی و بدی یکسان نیسـت، بدی را با نیکی دفع کن، ناگاه (خواهی دید) همـان کس که میان تو و او دشمنی است، گویی دوستی گرم و صمیمی است! پس باید با نیکی، بدی را دفع کرد، تا دشمنان سرسخت همچون دوستان گرم و صمیمی شوند. البته، این کار هر کس نیست؛ زیرا بزرگواری و سعه صدر، از هر کس برنمی‌آید. «تنها کسانی به این مرحله می‌رسند که دارای صبر و استقامتند و تنها کسانی به این فضیلت اخلاقی نائل می‌شوند که بهره عظیمی از ایمان و تقوا دارند!» همیشـه یکی از مشکلات بزرگ جوامع بشری، انباشته شدن کینه‌ها و نفرت‌ها بوده که وقتی به اوج خود برسد، آتش جنگ‌ها از آن زبانه می‌کشد و همه چیز را در کام خود فرو می‌برد و خاکستر می‌کند. حال اگر با این روش (دفع بدی با نیکی) با آن برخورد شـود، کینه‌ها، همچون بـرف در گرما ذوب می‌شود و از میان می‌رود و جوامع بشـری را از خطر بسـیاری از جنگ‌ها مصون می‌دارد، از جنایات می‌کاهد و راه را برای همکاری عمومی هموار می‌کند. یـک مدیر متخلّق به اخلاق الهی تا چه حد در کار خود موفّق اسـت و چگونه دل‌های رمیده را در اطراف خود جمع و متّحد می‌کند؟ اتّحادی که مایه پیشرفت و تکامل جامعه‌ها است، می‌فرماید: از پرتو رحمـت الهی در برابر آنها نرم و مهربان شدی! و اگر تندخو و سنگدل بودی، از اطراف تو پراکنده می‌شـدند(آل‌عمران/ ۱۵۹). آنها را عفو کن و برای آنها آمرزش الهی بخواه و در کارها با آنها مشورت کن، امّا هنگامی که تصمیم گرفتی، قاطع باش و بر خدا توکّل کن؛ چرا که خدا متوکّلان را دوست دارد! این آیه تأثیر عمیق حسن اخلاق را در پیشـرفت امـر مدیریّت و جلـب و جذب دل‌ها و وحدت صفوف و پیروزی و موفّقیّت جامعه نشان می‌دهد. بنابراین، تأثیر حسن اخلاق تنها در بعد الهی و معنوی آن خلاصه نمی‌شود؛ بلکه اثر وسیعی در زندگی مادّی انسان‌ها نیز دارد. دستورهای سه‌گانه «عفو و گذشت از خطاها»، «طلب آمرزش از پیشـگاه خدا» و «مشورت در کارها» که در ذیل آیه آمده نیز در همین راستا است؛ چرا کـه این خلق و خوی کـه از مهربانی و تواضع سرچشـمه می‌گیرد، سبب عفو و گذشـت و استغفار و جبران خطاهای پیشـین و احترام به شخصیّت و ارزش وجودی انسان‌ها می‌شود. آنچه از آیات قرآن مجید در این زمینه استفاده کردیم، در روایات اسلامی نیز بازتاب گسترده‌ای دارد کـه حاکـی از تأثیر عمیق صفات اخلاقـی در زندگی فـردی و اجتماعی انسـان‌ها اسـت و در سـاخت تمدن بشری نقش بسزایی دارد. در حدیثی از امیرمؤمنان علی(علیه‌السلام) می‌خوانیم: «گنج‌هـای روزی‌هـا، در اخلاق خوب نهفته شده اسـت.»(بحارالانوار، ج ۷۵، ص ۵۳)؛ در حدیث دیگری از امام جعفر صادق(علیه‌السلام) می‌خوانیم: «حسن خلـق، روزی را زیـاد می‌کند.»(همان، ج ۶۸، ص ۳۹۶)؛ در حدیـث دیگری از امام ششم، امام صادق(علیه‌السلام) این معنا با صراحت بیشـتری آمده، ایشان می‌فرمایند: نیکوکاری و حسن اخلاق، خانه‌ها (و شـهرها) را آبـاد و عمرها را زیاد می‌کند!» (همان، ج ۶۸، ص ۳۹۵)

آیینه خواص

اسود کذاب-۱

پیامبر دروغگوی خشن!

عبهلهٔ‌بن‌کعب بن‌عوف (غوث) از تیره بنی‌عنس، نام کامل اوست. او چهره سیاهی داشـت و «اَسْود» مشهورترین لقب اوست که عمدتاً با همین لقب هم نامیده می‌شود. بلاذری می‌نویسد: «اسود، الاغ تعلیم‌دیده‌ای داشت که وقتی به او می‌گفت پروردگارت را سـجده کن! الاغ سـجده می‌کرد و وقتی می‌گفت بنشین! می‌نشست؛ ازاین‌رو او را «ذوالحِمار» می‌گفتند.» همین امور سبب می‌شد که برخی ساده‌لوحان نسبت به او غلو کرده و حرف‌های دروغ او را باور کنند!

برخی گفته‌اند لقب او «ذوالخمار» بود؛ زیرا او همیشـه دستاری بر سر داشت و با آن دهان خود را می‌پوشاند.

وی از بـزرگان یمن و بازماندگان خاندان شـاهی بود و در میان مردم نجران، به ویژه مذحج، نفوذ بسیاری داشت.

از شـرح حال اسـود آگاهی اندکی در دست اسـت. او در «کهف خُبّان»، زاده و همانجا بزرگ شد. دانا، کاهن، سخندان و سخنران قوم بود. شعبده می‌دانست و کارهای شگفت‌انگیزی می‌کرد و با گفتار و کردارش دل و دین مردم را می‌ربود. یاقوت حموی می‌نویسد: «خَبّان بر وزن فعلان نام دهی در یمن است که در دره‌ای به همین نام قرار دارد. این محل در نزدیکی نجران است.»

اعشی، شاعر بزرگ جاهلی او را در قصیده‌ای ستود و از وی جایزه‌ای بسیار گرانبها سـتاند. دلیلی بر مسلمانی او در دست نیسـت؛ بلکه تاریخ خلاف آن را ثابت می‌کند. بلاذری گفته است: «پیامبر به سال ۱۱ هجری جریربن‌عبدالله بجلی را به سوی اسود فرستاد تا او را به اسلام فراخواند، اما وی نپذیرفت.» او می‌افزاید: «برخی از راویان چنین دعوتی را نیز انکار کرده‌اند.»

اسود چون موفقیت پیامبر(ص) را در گسترش دعوت خود دید، به انگیزه دستیابی به حکومت با ادعای پیامبری، خود را «رحمان‌الیمن» نامید و اعلام داشت که دو فرشته به نام‌های «سحیق» و «شریق» بر او وحی می‌آورند.

به نقل از طبری و ماوردی، آیه ۹۳ سوره انعام در پاسخ به ادعای اسود نازل شد که مدعی بود دو فرشته بر او وحی می‌آورند: «و من أظلم ممّن افتری علی‌الله کذباً أو قال أُوحی إلیّ و لم‌یوحَ إلیه شیء و من قال سأُنزل مثل ما أنزل الله...»؛ و کیست ستمکارتر از آن‌کس که به خدا دروغ می‌بندد، یا می‌گوید بر من وحی شده در حالی که چیزی به او وحی نشده باشد و آن کس که می‌گوید به زودی نظیر آنچه را خدا نازل کرده است، نازل می‌کنم. او از قتاده نقل می‌کند که آیه درباره اسود و مسیلمه نازل شده است.

وی تبلیغات خود را پنهانی آغاز کرد و با گفتار دلفریب و کارهای خارق‌العاده مردم را جذب کرد تا آنکه بیشتر قبیله مذحج و عده فراوانی از مردم نجران به او پیوستند و وعده ریاسـتش دادند. سرانجام پس از بازگشت پیامبر(ص) از حجةالوداع، دعوت خود را آشـکار کرد و در زادگاهش سـر به شورش برداشت و در روز دهم شورش، نجران را تصرف کرد و والی پیامبر(ص) را از آنجا بیرون راند. سپس دیگر شهرهای یمن را یکی پس از دیگری گرفت و به سوی صنعا پایتخت آن پیش رفت.

اجداد اسود پادشاه بودند و او فکر می‌کرد با نسخه بدلی پیامبری می‌تواند دوباره به شکوه نیاکان خود بازگردد!

عمروبن‌مَخزوم (نماینده رسول‌خدا در این منطقه) مجبور به خروج شد. در برخی از منابع خالدبن‌سـعید نماینده پیامبر(ص) در شهر صنعا دانسته شده که اسود او را از این شهر اخراج کرد. اسود پس از جمع‌آوری نیرو در نجران، به سوی صنعا رفت و پس از ۲۵ روز که از ظهورش می‌گذشت، به این شهر دست یافت. او به نقلی مهاجربن‌ابی‌امیه را از این شهر بیرون راند. او به نمایندگان پیامبر(ص) نوشت: «امسکوا علینا ما اخذتم من ارضنا»؛ سرزمین‌هایی که از ما گرفته‌اید به ما بازگردانید.

سراج

ثبات قدم در راه حق-۱

□ سیدحسین خاتمی خوانساری/

خداونـد در قـرآن دربـاره یاران پیامبر(ص) می‌گویـد: «اتَّبَعُوهُ فی ساعَةِ الْعُسْـرَةِ» یعنی از پیامبر در ساعات سختی پیروی کردند. خداوند برای کارهایی که به سـختی انجام می‌شود، یا در سختی انجام می‌گیرد، رتبه بالاتری در نظر گرفته اسـت. امیرمؤمنان علـی(ع) می‌فرمایند: «أَفْضَلُ الأَعْمَالِ مَا أَکْرَهْتَ نَفْسَکَ عَلَیْـهِ» این آیـه و حدیث در کنار هم به این معناسـت که اگر شرایط بـه نحوی بود که بـرای انجام یک عمل مجبور بودیم سـختی‌هایی را تحمل کنیـم و تحمل کردیم، این عمل نزد خداوند با ارزش اسـت. به عبارتـی، خداوند به فردی که برای انجـام اعمالش به سـختی افتاده و سـختی‌ها را تحمل کرده است، پاداش بیشتری می‌دهد. این عمل لزوماً جزء واجبات نیست. گاهی ما برای خشنودی خداوند سختی‌هایی را تحمل می‌کنیم که می‌توانستیم تحمل نکنیم. تحمل این سـختی نزد او ارزشـمند است. شاید برخی فکر کنند خود شـرایط را سـخت کنند تا عمل‌شـان ارزش بیشتری پیدا کند، ولـی این معنای صحیح این حدیث نیست. استقامت در زیر لوای اسلام همراه با نگاه خوش‌بینانه و تلاش بی‌وقفه، از ویژگی‌های یاران رسول‌الله(صلوات‌الله‌علیه) است که مورد تأکید خداونـد در قرآن قرار گرفته اسـت. گاهی راه رسیدن به یک موقعیت و امـکان، به تلاش و مجاهدت و سختی نیاز دارد که اگر تحمل شود، به دست می‌آید.

امیرمؤمنان علی(علیه‌السلام) در خطبه‌های‌شـان ضمـن گله از تنبلی و تن‌آسایی اطرافیان، آنها را بهانه‌جو و بی‌غیرت توصیف می‌کنند. ایشـان می‌فرمایند: آنها با ظلم بر شـما، خدای را نافرمانـی کنند و شمایان با تن‌آسایی و ذلّت‌پذیری، به آن رضایت دهید. همچنین عدم ثبات‌شـان بر شکست‌شان را شاهد می‌آورند و می‌فرمایند: آنها بر باطل اجتماع دارند و شما در حق متفرق هستید... **(ادامه دارد)**

یار مهربان

جنگ علیه خانواده

بحران فزاینـده فروپاشـی خانواده، افزون بـر آنکه بنیان‌های تمـدن غرب را متزلزل کرده، به دلیل توسـعه ارتباطات، دیگـر جوامع را نیز تحت تأثیـر قرار داده اسـت. این بحران، شـمار رو به افزایشی از جامعه‌شناسان و اندیشه‌وران را بر آن داشته است تا علت‌ها و عوامل این پدیده را واکاوی کننـد و دیدگاه‌های خود را در قالب کتاب، مقاله یا سخنرانی در اختیار جامعه قرار دهند.

کتاب «جنگ علیه خانواده» نوشـته ویلیام گاردنر، یکی از این دست آثار است.

گاردنر دارای مدرک دکتری از دانشـگاه استانفورد آمریکا است. او از سال ۱۹۷۱ در همین دانشگاه و نیز دانشگاه یورک به تدریس اشتغال داشته و کتاب‌ها و مقالات متعددی در زمینه‌های اجتماعی، سیاسی و فرهنگی دارد.

نویسنده کتاب «جنگ علیه خانواده»، در اثر ۶۰۰ صفحه‌ای خود، به گونه‌ای تفصیلی علت‌های بروز بحران فروپاشـی خانواده در غرب، به‌ویژه آمریکا و کانادا را بررسـی کرده و طی نوزده فصل کتاب، با انتقاد از نظریه‌های فلسـفی فراگیر، سیاسـت‌های آموزشـی، اقتصادی، فرهنگی، گروه‌های فشار فمینیستی و لابی هم‌جنس‌بازان، سکوت یا همراهی کلیسا، نظام تقنینی و قضایی و...، راهکارهایی را برای کند کردن روند بحران و مهار آن پیشنهاد می‌کند.

در ترجمه اثر، تلاش شـده اسـت مباحث اصلی و کلیدی کتاب استخراج شده و همچنان که در مقدمه مترجم آمده، از ذکر جزئیات و مباحث حاشیه‌ای یا مطالبی که خاص خوانندگان بومی بوده، خودداری شود.

نویسنده کتاب در فصل هفدهم، به طور دقیق اندیشه حاکم بر کلیسا، به ویژه کلیسای پروتستان و عملکرد آن را- که به طور عمده سکوت در برابر انحراف‌های فکری و عملی یا همراهی با آنها است، بررسی می‌کند.

نقـش قوانین و قوه قضائیه در تبدیل رویه‌های نادرسـت به امور قانونی و درسـت، موضوعی اسـت که در فصل هجدهم کتاب با آن برخورد می‌کنیم. در این فصل، حقوق محوری به منزله یکی از علت‌های آسیب‌رسانی به نهاد خانواده مطرح می‌شـود و از وضع قوانین در سطوح فردی، جمعی، کشوری و بین‌المللی برای بالا بردن میزان مطالبات فردی انتقاد به عمل می‌آید.

سـرانجام، در آخرین فصل کتاب، نویسـنده با برشمردن گزینه‌های پیش رو، از همـگان به منظور اقدام برای مقابله با بحران گریبان‌گیر جامعه، دعوت به عمل می‌آورد.

دریچه

مادران شهدا

ایمان حیدری در صفحه شخصی خود در وصف مادران شهدا نوشت: «نه همراهی داشـت و نه خدم و حشمی... خانه‌اش در جنوب شـهر بود و از ماشین شاسی‌بلند و لاکچری خبری نبود، هیچ کجا عکسـش را بیلبورد نکرده بودند و اسـمش را کسی نشنیده بود ...هیچ جشنواره‌ای از او تقدیر نکرده بود و تا حالا روی سن دعوت نشده بـود ... اما هیچ‌کدام از اینها او را متوقف نکرده بود، او راه نمی‌رفت، پرواز می‌کرد بر فراز فرش قرمز قطعه شهدا برای زیارت دو پسر شهیدش ...

مادر شهیدان مهدی و محمد محسنی

مادران شهدا غرس‌کنندگان نهال شهید هستند... شادی روح شهدا صلوات»

نقش مادر در تربیت فرزند پررنگ‌تر است یا پدر؟

نقش ظریف و عمیق مادران در تربیت فرزندان

□ سـاجده نیک‌سیرت/ در تربیـت فرزند نقش مـادر پررنگ‌تر اسـت یا پدر؟ این پرسشی است که خیلی وقت‌هـا میان زوجین و برخی افراد مطرح می‌شـود و هر کس برای این پرسش پاسخی و برای پاسخ‌هایش دلایلی دارد. شاید در کوتاه‌ترین پاسخ بتـوان گفت پدر و مادر و حتی دیگر اعضـای خانواده هر یک بر اسـاس نقش‌آفرینی خودشـان و در جایگاه خودشان در تربیت اسلامی فرزندان نقش دارند، اما در این میان تنها کسی که نقش‌آفرینی‌اش پیش از تولد فرزند آغاز می‌شود، مادر است.

در فرهنگ اسلامی تربیت فرزند پیش از تولد آغاز می‌شـود. درست از زمانی که زن و مرد تصمیم می‌گیرند صاحب فرزند شـوند. اما در این میان گویی نقش مادر در تربیت دینی فرزند سنگین‌تر اسـت؛ زیرا این مادر است که وظیفه پـرورش فرزند بر دوش او گذاشـته شده است و به همین دلیل هر رفتار نادرسـت مـادر و هر لقمه شـبهه‌ناکی که بخـورد می‌تواند بر فرزندش تأثیر منفی بگذارد. چرا که این مادر است که ۹ ماه فرزندش را در درونش می‌پروراند و فرزند از وجودش تغذیه می‌کند و در واقع تمام حالات روحی و روانی مادر بر سلامت جسمی و معنوی جنیـن تأثیر می‌گذارد. اما وظایف تربیتی مادر پس از تولد نوزاد، نه تنها به پایان نمی‌رسد؛ که در آغاز راهی جدید قرار می‌گیرد.

حساس‌ترین نقش خلقت

ویژگی‌های فطری و ذاتی زنان آنها را شایسـته انجام سـخت‌ترین و حسـاس‌ترین نقش خلقت، یعنی مـادری کرده اسـت و در این میان مادران به واسطه آنکه در طول ۹ ماهی که فرزندشان را در درون خود پرورش می‌دهند حتی پیش از به دنیا آمدن فرزند، نقش تربیتی‌شان آغاز می‌شود، وظایف سـنگینی دارند. بعد از تولد نیز این مادر است که وظیفه تغذیه و آرامش دادن به نوزاد را بر عهده دارد.

حضـرت علـی(ع) در معنای «رحمـن» می‌فرماینـد: «از رحمت خداوند است که چون کودک قدرت برخاسـتن و غذا خوردن ندارد، این نیـرو را در بدن مادرش قـرار داده و او را بـرای تربیـت و نگهداری‌اش، ملاطفت و مهربانی بخشـیده و اگر قلب مادری سـخت شـود، تربیت و نگهداری از کـودک بر دیگر مؤمنان واجب می‌شود...»

۳۰ ماه مسئولیت ویژه

خداوند مسئولیت‌های پرورشی ویژه‌ای را بر عهده مادران گذاشـته است. بر اساس خلقت الهی این وظایف و راهنمایی‌هـا به مدت ۳۰ ماه برای مادر مقرر شـده اسـت؛ این ۳۰ ماه، حداقل دوران حمل شش ماه و حداکثر آن نه ماه و دوران دو سال شیرخوارگی کودک است. خداوند متعال در قرآن می‌فرماید: «و الوالدات یرضعن اولادهن حولین کاملین»؛ مادران، فرزندان خود را دو سال کامل شـیر دهند اما این دوران تنهـا به تغذیه کودک محدود نمی‌شود. لقمه‌ای که مادر می‌خورد به فرزندش نیز می‌دهد و در این دوران نیز همچون دوران بـارداری حالات روحی مادر بر کودک اثر می‌گذارد. بر این اساس است که مطابق توصیه‌های تربیتـی چون اندیشـه‌های مادر در کودک اثر می‌گذارد، باید بینش خود را تعالی بخشد؛ پس وظیفه مادر فقط این نیسـت که با وضو و ذکر نام خدا نوزاد را شـیر دهد. عـلاوه بر رعایت این وجوه ظاهری تأکید شده، دین از مادران می‌خواهد مواظب اندیشه‌های خود نیز باشـد. بنابراین، مسئولیت

تربیت دینی کودک را باید از سنی آغاز کرد که هنوز ذهن او به عوامل آلوده محیط، انس نگرفته اسـت و برای درک حقایقی، مانند راستی، درستی، زیبایی و... آمادگی دارد. مادر می‌تواند بذر تقوا و شرف، خدادوستی و خداپرستی را در خردسالی در سرشت کودک بپاشد و او را با زبانی ساده متوجه خدا کند

زن در این ۳۰ ماه به مراتب بیشـتر از مرد است.

شیری که تنها غذا نیست

اما شیر دادن مادر به نوزادش تنها تغذیه کودک به شمار نمی‌رود؛ بلکه انسان‌ها اولین تجربه مواجهه با دنیای پیرامون خـود را در آغوش مادر و از طریق شیر خوردن دریافت می‌کنند.

شـیر دادن مادر به طفل نوعی تبادل عاطفی و تقویت روحی اسـت. کودک هنگامی که در آغوش مادر قرار می‌گیرد تا شیر بنوشد، در نزدیک‌ترین حالت بـه مادر قرار دارد. صدای قلب مادر را می‌شـنود و همین صدا که ۹ ماه است کودک با آن خو گرفته است، به او آرامش می‌دهد. خوردن شیر مادر موجـب اغنای روانی نوزاد می‌شـود و کودکانی که با شـیر مـادر تغذیه می‌کنند، کمتر دچـار ناراحتی‌های روانی می‌شـوند و از نظر جسمی هم سالم‌تر هستند. روانشناسان بر تغذیه با شـیر مادر کودکان تأکید فراوانی دارند و معتقدند؛ شیر مادر به واسطه حضور کودک در آغـوش گرم مادر، نوزاد را شـاد و خرسند نگه می‌دارد و حتی از نظر اخلاقی هم در کودک اثر مثبت دارد می‌شود.

اما از منظر تغذیه‌ای نیز شیر مادر تا شش ماهگی غذایی است که تمام نیازهای کودک را تأمین می‌کند و هیچ غذای جانشینی، نمی‌تواند معادل آن باشد. پیامبر اکرم(ص) نیز در این باره می‌فرمایند: «هیچ شیری برای کودک بهتر از شیر مادر نیست.»

رابطه عمیق عاطفی میان مادر و فرزند

در مراحل بعدی رشـد کودک نیز مادران به واسـطه برقراری تعامل عاطفـی بیشـتر و نزدیک‌تر با فرزند اغلب نقش مهم‌تری در تربیت فرزند بازی می‌کنند. جنس محبت مادرانه با جنس محبت پدرانه فرق می‌کند و مادران اغلب مدت زمان بیشتری را با فرزندشان در ارتباط هستند و همین ارتباط بیشتر روابط عمیق‌تری را میان مادر و فرزند ایجاد می‌کند و از سوی دیگر وظایف و ظرایف تربیتی بیشتری را بر عهده مادر می‌گذارد. وقتی کودک بیشـتر با مادر در تماس است؛ یعنی بیشتر از مادر الگو می‌گیرد و لحظه به لحظه رفتارها و حالات مادر را تحت نظـر دارد. تربیت مذهبـی فرزندان به شـکل عملی از زمانی که کودک مفهوم خوب و بد را متوجه می‌شود، آغاز خواهد شد.

تربیت دینی کودک

تربیت دینـی کودک را باید از سـنی آغاز کرد که هنوز ذهن او به عوامل آلوده محیـط، انس نگرفته اسـت و برای درک حقایقی، مانند راستی، درستی، زیبایی و... آمادگی دارد. مادر می‌تواند بذر تقوا و شرف، خدادوسـتی و خداپرسـتی را در خردسالی در سرشت کودک بپاشد و او را با زبانی ساده متوجه خدا کند و این کار فقط از راه رفتار مادر و انجام برنامه‌های عبادی او و نیز از راه ذکر داسـتان‌ها و بیان کیفیت آفرینش امکان‌پذیر است.

مادر با زبان سـاده می‌تواند به کودک بفهماند که خدا او را می‌بیند، کارهای خوب و بد او را زیر نظر دارد و هیچ عملی از نظرش پنهان نیست و پاداش و کیفر جهان از سوی اوست.

از سـوی دیگر مادران به دلیل ارتبـاط ظریف‌تـر و عمیق‌تری که با فرزندان‌شـان برقـرار می‌کنند، می‌تواننـد اشـتباهات و انحرافات کـودک را اصلاح کنند؛ کیفیت این اصلاح گاهی با تشـویق و حمایت و گاهی با تنبیهاتی متناسب و موجه امکان‌پذیر خواهد بود. تمام این نکات به این معنا نیسـت که نقش پدر در تربیت دینی فرزند کم‌رنگ است، اما نقش مادران در این زمینه ظریف‌تر، عمیق‌تر و پررنگ‌تر دیده می‌شود و این چیزی اسـت که خدا در فطرت زنان قرار داده است.

راه نرفته

رخت شب عید بچه‌ها

□ دکتر مجید ابهری/

پرسـش: در روزهای منتهی به پایان سـال و فرا رسیدن ایام نوروز مرسوم اسـت که خانواده‌ها برای فرزندان‌شان لباس و کفش نو تهیه می‌کنند، حتی اگر پدر و مادر خودشان لباس نو نپوشند. اما امسال با توجه بـه اوضاع خاص اقتصادی کشور برای بسـیاری از خانواده‌ها امکان تهیه لبـاس نو برای بچه‌ها وجود ندارد، در چنین وضعیتی پدر و مادرها باید چه کار کنند تا هم بتوانند فرزندان‌شـان را خوشحال کنند و هم خود تحت فشار قرار نگیرند، آیا توضیح وضعیت اقتصادی برای بچه‌ها آنها را دچار عقده نمی‌کند؟

پاسـخ: این مسـئله را باید با توجه به سـن و سال بچه‌ها مدیریت کرد. بچه‌های زیر پنج سـال پدر خود را قهرمـان زندگی‌شـان می‌دانند و نمی‌توانند بپذیرند پـدر نمی‌تواند از پس کاری بر بیایـد و نمی‌توانند باور کنند مادرشان قادر به تهیه رخت عید برای آنها نیست. اما این موضوع درباره کودکان بزرگ‌تر از شـش سال فرق می‌کند. بچه‌های شش ساله و بزرگ‌تر کاملاً قادر به درک مسـائل هسـتند و پـدر و مادر باید برای‌شـان توضیح بدهند که در حال حاضر وضع اقتصاد خانواده و کشور چگونه است. اما بهتر است برای بچه‌های کوچک حتی اگر شـده یک جفت جوراب تهیه کنند، این کار بچه‌ها را خوشـحال و راضی می‌کند. درباره خانواده‌هایی که چند فرزند دارند هم بهتر است اگر چیزی برای یکی از بچه‌ها تهیه کردیم، همان چیز کوچک را برای بچه‌های بزرگ‌تر هـم تهیه کنیم تا احسـاس تبعیض نکنند. والدین اطمینان داشته باشند اگـر وضع اقتصادی خانـواده را برای فرزندان بالای شش سال خود توضیح بدهند آنها وضعیت را درک می‌کنند و توقعات‌شـان را متناسـب با وضع اقتصادی خانواده ابراز می‌کنند.

گـروه «زندگـی» صبح صادق آماده است تا پلی بین شما خوانندگان با مشاوران خبره و امین ایجاد کند. سؤالات خود را از طریق سامانه پیامک ۳۰۰۰۹۹۰۰۳۳ برای ما ارسال کنید.

هیچ جا نیستیم اما همه جا هستیم

سردار دریادار علیرضا تنگسیری، فرمانده نیروی دریایی سپاه گفت: حضور بیگانگان در منطقه برای ما تهدید است و در مقابل این تهدید ما همیشه آماده هستیم؛ ما خود را برای این تهدید آماده کرده‌ایم و این آمادگی را روز به روز ارتقا می‌دهیم؛ آمادگی موشکی، شناوری، زیر سطحی و دیگر مواردی که همیشه و در هر لحظه عملیاتی است. «ما هیچ جا نیستیم، اما همه جا هستیم» این یک شعار است ما در سازماندهی متمرکز هستیم و در به کارگیری غیر متمرکزیم و این یعنی هستیم و آنها نخواهند دید.

یادداشت

کمک سپاه به صنایع غیرنظامی

□ علیرضا جلالیان/ ماجرای درخواست ورود صنایع پیشرفته نظامی کشور به موضوع خودروسازی متأسفانه دستخوش اغراض سیاسی عده‌ای قرار گرفت و آنها با مغلطه‌بازی سعی بر تخریب حضور پر فایده سپاه در این صنعت داشتند. اینکه؛ سپاه نمی‌تواند در فضای رقابت اقتصادی مانند فضای صنایع بدون رقابت نظامی فعالیت کند و هزاران دست از مغلطه‌های دیگر. بر این اساس باید پرسید مگر قرار است سپاه پاسداران انقلاب اسلامی اقدام به ایجاد کارخانه خودروسازی کند؟ یا اینکه سپاه که خود متولی مستقیم صنایع دفاعی نیست، کارخانه تولید خودرو را از کجا بیاورد؟

این در حالی است که دخالت سپاه برای بهبود وضعیت و ایجاد انقلاب صنعتی در حوزه خودرو به ارائه دانش بومی و پیچیده‌ای بر می‌گردد که از محل ایده‌پردازی، طراحی و تولید بومی پیچیده‌ترین جنگ‌افزارهای موجود در فضای نظامی به دست آمده است. به طور حتم فناوری‌های نظامی در هر کشور قدرتمندی همواره یک قدم از صنعت آن کشور جلوتر است و در مدت کوتاهی پس از استفاده در صنایع دفاعی این دستاوردهای صنعتی به بخش غیر دفاعی منتقل شده تا به پیشرفت صنایع و دانش‌های غیر نظامی هم کمک کند.

مسئله اینجاست که برخلاف آنچه امروز در نیروهای مسلح به مثابه خودکفایی و پیشرفت در حوزه زنجیره تأمین تجهیزات و تسلیحات پیش می‌رود، صنعت خودروسازی کشور که از صنایع صاحب قدمت در جهان است و پیشینه‌ای حدود دو برابر صنعت دفاعی دارد، هر روز وضعیت بدتری یافته و با وجود خیزهایی مانند تولید خودروهای ملی متأسفانه نتوانسته وابستگی خود را به خارج از کشور کم کند و همواره در تحریم‌ها و تکانه‌های اقتصادی ضربه خورده و تکانه‌های این ضربه‌ها به اقتصاد ملی نیز رسیده است.

با این اوصاف باید پرسید؛ با وجود توان تولید پیچیده‌ترین تجهیزات دفاعی در حوزه موشکی، پهپادی، پدافند هوایی، تجهیزات زرهی، تجهیزات دریایی و قابلیت‌هایی مانند هوش مصنوعی و حوزه صنایع الکتروپتیکی و... کدام عقل سلیم می‌پذیرد که این توان تنها به دلیل مسخره‌ای مانند عدم فضای رقابتی و دروغی مثل نداشتن صرفه اقتصادی نمی‌تواند به کمک صنعت غیر نظامی کشور بیاید؟

تنها مقایسه بودجه دفاعی کشور در مقابل قدرت‌های نظامی همتراز نشان می‌دهد نیروهای مسلح کشور کم‌هزینه‌ترین و پربازده‌ترین نیروی نظامی جهان هستند؛ یعنی در فضای پیچیده رقابت قدرت و تجهیزات با کمترین هزینه، بهترین تسلیحات در داخل کشور تولید شده که در این مسیر نیروهای مسلح از توان دانشگاه‌ها و مراکز علمی و شرکت‌های دانش‌بنیان به خوبی بهره گرفته‌اند و همین موضوع می‌تواند الگویی برای صنایع دیگر کشور باشد.

در همین زمینه فرمانده نیروی هوافضای سپاه به یک نکته اساسی به عنوان شرط کمک سپاه به خودروسازان اشاره داشته و آن قطع امید کامل نسبت به بیگانگان است. همان اصلی که صنعت دفاعی متکی بر آن خودکفا شد. امری که امروز به عنوان یک راه پیموده شده و تجربه شده بیان می‌شود، نه یک امر انتزاعی و ذهنی و این مسیر به خوبی در معرض دید و انتخاب خودروسازان است.

از سویی، علاوه بر کمک صنعت دفاعی به صنایع غیر دفاعی، صنعت غیر نظامی کشور هم باید در خدمت صنعت دفاعی باشد تا در هنگام لزوم نیازهای نیروهای مسلح را برطرف کند؛ لذا این مسیر یک راه دو سویه و پر منفعت برای هر طرف خواهد بود.

نقطه سرخط

تأثیر کار پژوهشی

توی سپاه استان بحث بود چرا توی عضوگیری در بسیج بعضی وقت‌ها ضعیف عمل می‌کنیم؟ دلایل مختلفی هم براش گفتند. من گفتم این جور بی‌حساب دلیل پیداکردن فایده نداره. معاون دانش پژوهش سپاه استان هم گفت ما می‌رویم بررسی می‌کنیم. رفت، بعد از یک مدت کوتاه با یک پرونده پژوهشی آمد و گفت مشکل اصلی آمایش حوزه‌ها و پایگاه‌هاست. باید یه جاهایی تعداد پایگاه‌ها زیاد بشه، پایگاه‌های خواهران هم خیلی کمه، در حالی که ۵۰ درصد جمعیت استان خانم‌ها هستند. یک سال بعد در اثر همین کار پژوهشی و عمل به اون جذب بسیج خیلی عالی شد.

سپاه قدس استان گیلان

درشانزدهمین مجمع خیریه امدادگران عاشورا مطرح شد

نزدیک به ۶۰ هزار مددجوی تحت پوشش داریم

مانند دیگر اقشار رزمندگان دوران دفاع مقدس کنار هم جمع شدند و هیئتی تشکیل دادند؛ هیئت امدادگران عاشورا متوسلین به حضرت زهرا(س). اما داستان هیئت پزشکان، امدادگران، پرستاران و پیراپزشکان دوران دفاع مقدس به همین جا ختم نشد، دو سه سالی گذشت و کم‌کم به فکر ایجاد یک خیریه افتادند و امسال شانزدهمین مجمع سالیانه خیریه امدادگران عاشورا برگزار شد. برای آشنایی بیشتر با این مجموعه ادامه گزارش مجمع خیریه را بخوانید. اینجا همه لباس شخصی هستند، سردار و دکتر با هم جمع شده‌اند.

ابلاغ سلام امام انقلاب

آقا رحیم دوران دفاع مقدس که رئیس هیئت امنای خیریه است، در میانه برنامه سخنانی ایراد کرد.

سرلشکر صفوی در ابتدای سخن ضمن ابلاغ سلام رهبر معظم انقلاب به حضار اظهار داشت: «کاری که برای خدا و در خدمت به مردم باشد، هیچ‌گاه فراموش نمی‌شود و خیریه امدادگران عاشورا نیز برای رضای خدا و خلق شکل گرفته است.»

وی افزود: «اگر چرخه بیماری و فقر مهار نشود، زندگی از هم می‌پاشد.» دستیار و مشاور عالی فرمانده معظم کل قوا در ادامه گفت: «سالی ۱۱۲ هزار بیمار سرطانی به بیماران کشورمان اضافه می‌شوند. وزارت بهداشت باید بررسی کند که علت این بیماری‌ها سبک تغذیه، بی‌تحرکی یا چه عامل دیگری است.»

وی در پایان افزود: «تجربه چهل ساله‌ام نشان می‌دهد که رمز عاقبت به خیری سه چیز است؛ تقوای الهی، جهاد فی‌سبیل‌الله و کمک به مردم.»

انفاق یک عملیات جهادی است

سردار حسین سلامی هم به دور از جایگاه رسمی خود از اعضای هیئت مدیره این خیریه است. وی در سخنانی در این مجمع گفت: «ما هر وقت شادی‌ها را با دیگران تقسیم می‌کنیم، به شادی اضافه می‌شود و هرگاه غم را به اشتراک می‌گذاریم، از آن کاسته می‌شود و این اتفاق انگیزه زیادی برای کسانی است که قلب‌شان چشمه جوشان معرفت است.»

عضو هیئت مدیره خیریه امدادگران عاشورا بیان کرد: «اگر انسانی یک انسان را احیا کند، همه بشریت احیا شده است؛ چرا که دایره توجه اسلام همه بشریت است. وقتی ما این‌گونه زندگی می‌کنیم، طبیعی است که مردم اجازه نمی‌دهند که ناامیدی و یأس که از وعده‌های شیطان است، در جامعه رواج یابد.»

سردار سلامی با بیان اینکه، امروز دشمنان ما دوست دارند سیمای مردم ما افسرده و پژمرده باشد، افزود: «امروز مردان عرصه کمک و امداد در عرصه‌های فقرزدایی، کار درمان و بهداشت را انجام می‌دهند؛ چرا که خاکریزهای جنگ به درون خانه‌ها کشیده شده است و امروز رسالت اصلی ما نجات جامعه در این جنگ است.»

جانشین فرمانده کل سپاه عنوان کرد: «انفاق یک عملیات جهادی است. کسی که انفاق کند، خداوند ۷۰۰ برابر آن را جایگزین می‌کند. اگر بخواهیم رستگار شویم، خداوند راه‌های آن را در قرآن نشان داده است.»

وی گفت: «ما دشمن را در میدان نبرد آزموده‌ایم و همه ظرفیت‌های غلبه بر او را در دست داریم؛ لذا مطمئن هستیم که در گام دوم انقلاب که در بیانیه آسمانی رهبر معظم انقلاب آمده است، ما موفق و پیروز خواهیم بود.»

در امور خیریه سلامت عقب هستیم

معاون کل وزارت بهداشت که خود نیز از خیّران این مؤسسه به شمار می‌آید، در همین مجمع گفت: «به دنبال یک بیماری، موارد دیگری نیز همچون فقر و بیکاری و... به وجود می‌آید و بنده از همه دستگاه‌ها و مؤسسات خیریه می‌خواهم که تکریم انسانی و حفظ آبروی بیماران را سرلوحه کار خود قرار دهند.»

وی یادآور شد: «همه ما باید بدانیم که هنوز در مقایسه با دیگر کشورهای جهان در حوزه سلامت عقب هستیم و جا برای کار خیر، در کشور برای هر یک از ما، وجود دارد.»

دکتر ایرج حریرچی با اشاره به وضعیت اقتصادی سال جدید، تصریح کرد: «با توجه به مشکلات اقتصادی در حوزه دارو و درمان همه ما باید بکوشیم تا امید را در بیماران به وجود بیاوریم و همه با هم در پیشرفت این نظام گام برداریم.»

سخت‌ترین خدمت را برگزیدیم

سردار نصرالله فتحیان، مدیر عامل مؤسسه خیریه امدادگران عاشورا نیز دو روز پیش از برگزاری این مجمع در نشست خبری اظهار داشت: «این خیریه ۱۶ هزار عضو دارد که ۴ هزار نفر آنها از پزشکان و پرستاران دوران دفاع مقدس هستند. برای راه‌اندازی این خیریه که ۱۶ سال پیش شکل گرفت، رهبر معظم انقلاب مبلغ ۵۰ میلیون تومان کمک کردند که برکات زیادی برای این خیریه داشت.»

وی ادامه داد: «بخش بهداری رزمی تقریباً در دفاع مقدس با حداقل تجهیزات و تجربه مصدومان شیمیایی و مجروحان را درمان می‌کرد و این در حالی بود که دشمنان از هر وسیله‌ای بهره می‌بردند تا امام را از انقلابی که کردند، پشیمان کنند؛ لذا از تمام وسایل متعارف و نامتعارف مانند بمب‌های شیمیایی با چراغ سبز کشورهای شرق و غرب و حتی کشورهای عربی استفاده کردند.»

وی تصریح کرد: «در دفاع مقدس بیش از ۱۰ هزار پست امداد، احیای مجروحان را در خطوط مقدم انجام دادند، ۵۶ بیمارستان صحرایی و ده‌ها نقاهتگاه در نزدیک‌ترین خط مقدم احداث شد و در کنار اینها ستادهای تخلیه مجروحان هم در فرودگاه و راه‌آهن فعالیت داشتند.»

مدیر عامل مؤسسه خیریه امدادگران عاشورا ادامه داد: «در آن زمان بستر حضور پزشکان در جبهه‌ها فراهم شد و این سبب شد پزشکان در قالب طرح‌های یک ماهه، سه ماهه و غیره در جبهه‌ها حضور یابند، به همین دلیل بیش از ۱۰۰ هزار نفر در بهداری‌های رزمی حضور یافتند و طی مدت هشت سال دفاع مقدس ۱۰۰ هزار عمل حیات‌بخش برای مجروحان انجام دادند که اگر این عمل‌ها انجام نمی‌شد، به یقین اکنون تعداد شهدا بیشتر از آمار فعلی بود.»

وی اضافه کرد: «همان‌هایی که در جبهه‌ها به عنوان پزشک، امدادگر و پرستار فعالیت می‌کردند، بعد از جنگ دور هم جمع شدند و هیئتی را از ۲۱ سال پیش به نام امدادگران عاشورا، متوسلین به حضرت زهرا(س) تأسیس کردند و به دنبال آن تصمیم گرفته شد خیریه امدادگران عاشورا هم راه‌اندازی شود.»

وی با بیان اینکه برای شروع فعالیت‌های خیریه به سمت سخت‌ترین بیماری‌ها، یعنی بیماران سرطانی و صعب‌العلاج رفتیم، بیان کرد: «تعداد مددجویان این خیریه بالغ بر ۶۰ هزار نفر هستند و این در حالی است که برابر آمار وزارت بهداشت، سالیانه ۱۱۲ هزار نفر به سرطان مبتلا می‌شوند و بین ۸ تا ۱۰ درصد این افراد به دلیل هزینه‌های بالای درمان بیماران سرطانی، به زیر خط فقر می‌روند.»

مدیر عامل مؤسسه خیریه امدادگران عاشورا با تأکید بر اینکه حساب‌رسان قانونی أمور مالی این خیریه را در سال دوبار حسابرسی می‌کنند، گفت: «سالیانه هدف‌گذاری کردیم تا حدود ۱۰ هزار نفر از بیماران صعب‌العلاج و سرطانی را به صورت رایگان تحت پوشش قرار دهیم و برای کمک به این موضوع در سطح کشور و بیش از ۵۰ بیمارستان نیروهای مسلح در کشور برای درمان مددجویان، با این خیریه همکاری می‌کنند.»

پاسداران خورشید

فرزند مدافع حرم شهید اکبر نظری

احساس جاماندگی از شهدا داشت

□ زینب محمودی/ شهید اکبر نظری، از مدافعان حرم آل‌الله بود که ۱۵ شهریور ۱۳۹۵ در حلب سوریه به شهادت رسید.

علیرضا نظری، فرزند شهید می‌گوید: «پدرم اول فروردین ۱۳۴۱ در خانواده مذهبی در کرمانشاه به دنیا آمد. قبل از انقلاب در جلسات مذهبی و قرآنی فعالیت داشت و همزمان با شروع تظاهرات برای انقلاب در کرمانشاه با توجه به سن پایین در لایه‌های زیرین انقلابی فعالیت می‌کرد. بعد از انقلاب وارد سپاه پاسداران شد و همراه همرزمانش با گروهک‌های ضد انقلاب مبارزه کرد؛ به گونه‌ای که سال ۱۳۶۰ در درگیری با منافقین در کرمانشاه مجروح شد. پس از پاکسازی شهر کرمانشاه از منافقین، برای مبارزه با ضد انقلاب به شهرهای دیگر اعزام شد. سال ۱۳۶۲ برای دفاع از کشور جذب تیپ مسلم(ع) شد و پس از مدتی فرمانده و مسئول محور گردان شد. سال ۱۳۶۴ فرمانده گردان نجف شد و سال ۱۳۶۵ فرمانده گردان حنین از تیپ ۲۹ نبی اکرم بود و در عملیات‌های نصر ۷ و والفجر ۱۰ شرکت داشت و در این عملیات جانباز شیمیایی شد.

در عملیات مرصاد شرکت داشت و با گردان حنین با شعار «ماشاءالله، حزب‌الله» وارد شهر اسلام‌آباد شدند و ضربه‌های مهلکی به منافقین وارد کردند؛ به همین منافقین او را شناسایی کرده بودند و زمانی که مشغول صحبت با بی‌سیم بود، مورد هدف قرار گرفت و از ناحیه ساعد و انگشتان مجروح شد؛ اما همچنان روند مبارزات او ادامه داشت. سال‌های اخیر خادم زائران امام حسین(ع) در کربلا بود و پس از اربعین سال ۱۳۹۵ تلاش کرد برای مبارزه با پیروان اسلام آمریکایی و مزدوران سعودی عازم سوریه شود و با اشاره ایشان ۱۷۰۰ نفر از مردان کرمانشاه داوطلب دفاع از حرم آل‌الله شدند. پنج روز پس از جراحی قلب عازم سوریه شد. عاشق اهل بیت بود و می‌گفت نمی‌خواهم با مرگ طبیعی از دنیا بروم، حالا که دریچه و سفره شهادت پس از سال‌ها پهن شده است، نباید از دوستان شهیدم دور باشم.

فرمانده تیپ زینبیون، مجموعه رزمندگان پاکستانی مدافع حرم بود. بین خود و نیروهایش فرقی قائل نبود. همیشه در ستون اول و خط‌شکن بود. می‌گفتیم پدر، شما که فرمانده هستید، باید عقب باشید، اما می‌گفت معتقدم کسی که در ستون اول عملیات باشد، به امام زمان(عج) نزدیک‌تر است؛ چون سرستون امام عصر(عج) است. فرمانده مستقیم حاجی از او خواست که به عقب برگردد؛ اما حاج اکبر می‌گوید تا رزمندگان زینبیون نیایند من به عقب برنمی‌گردم. بچه‌های زینبیون به او علاقه بسیاری داشتند و وقتی پدرم به شهادت رسید هنگامی که رفتند پیکرش را به عقب برگردانند، دو نفرشان به شهادت رسیدند.

پدرم وقتی بر مزار دوستان شهیدش می‌رفت، حس انسان جامانده را داشت. معتقد بود، برای دفاع از وطن‌مان باید با دشمن در بیرون مرزها بجنگیم تا وارد آب و خاک کشورمان نشود.

سه بار به سوریه اعزام شد که سرانجام پس از سال‌ها مجاهدت مزد جهادش را از حضرت زهرا(س) گرفت. در حلب از ناحیه دو پا و پهلو هدف تیر مستقیم تک تیرانداز قرار گرفت و بر اثر شدت خونریزی در بیمارستان سوریه به شهادت رسید. پیکر پاکش در جوار شهدای عملیات نصر ۷ به خاک سپرده شد.»

روی خط

قطع چلچراغ برای هفته‌نامه مناسب‌تر است

۰۹۰۱۰۰۰۸۷۱۴/ با کاهش ارزش پول ملی، وضعیت معیشتی نیروهای شاغل در مراکز کشوری و لشکری دچار مشکلاتی شده است. لطفاً مسئولان برای حل کوتاه‌مدت و بلندمدت این موضوع فکری کنند.

۰۹۰۱۰۰۰۹۳۰۴/ از نظر من لباس‌های کارمندی نسبت به لباس‌های نظامی کیفیت طراحی و رنگ مناسبی ندارد. لطفاً در طراحی این لباس‌ها دقت بیشتری شود.

۰۹۱۰۰۰۰۸۸۳۵/ چرا فروشگاه‌های اتکا مجهز به سامانه‌ای نیستند که در زمینه ارائه خدمات و اقلام، اطلاع‌رسانی کنند.

صبح صادق: سایت اتکا و نرم‌افزار اتکا در گوشی همراه چنین خدماتی را ارائه می‌دهند.

۰۹۱۲۰۰۰۰۶۲۴/ با توجه به اینکه کارهای نیروهای بسیجی ویژه و کارکنان رسمی تفاوتی با هم ندارد، مزایای نیروهای رسمی برای این قشر هم لحاظ شود.

۰۹۱۲۰۰۰۳۱۷۶/ یک سال هست بازنشسته شده‌ام، اما هنوز پول مرخصی‌هایم را نداده‌اند.

۰۹۱۲۰۰۰۳۷۱۵/ چرا مدارک تحصیلی کارکنان اعمال نمی‌شود و مجوز تحصیلی نمی‌دهند؟/ «قیصری» از نجف‌آباد

۰۹۱۳۰۰۰۳۰۵۱/ مسئولان محترم در موضوع قبول مدارک دانشگاه‌های علمی و کاربردی اقدام کنند./ «توکلی» از کرمان

۰۹۱۴۰۰۰۷۷۲۳/ در تغییرات شکل هفته‌نامه، ابعاد و اندازه هفته‌نامه شبیه ویژه‌نامه چلچراغ شماره ۸۸۴ باشد بهتر است و راحت‌تر مطالعه می‌شود.

۰۹۱۲۰۰۰۲۱۱۶/ لطفاً وام حکمت را از مسئولان بنیاد تعاون سپاه پیگیری کنید.

۰۹۱۴۰۰۰۲۸۴۵/ در بیمارستان شهید محلاتی که متعلق به سپاه است زن‌های بدحجاب زیاد تردد می‌کنند و نظارتی نمی‌شود.

۰۹۱۵۰۰۰۱۵۶۶/ اگر دولتمردان یک درصد از دردهای ما جانبازان را؛ چه مالی و چه جانی می‌کشیدند، حداقل به فکرمان بودند.

۰۹۱۵۰۰۰۸۹۷۷/ در مناسبت‌های گوناگون اسلامی و دینی، به ویژه از مراحل زندگی امامان معصوم(ع) نکاتی را بیان کنید./ «ولایتی» از زاهدان

۰۹۱۵۰۰۰۸۶۲۱/ چرا پس‌انداز حق عضویت در سپاه افزایش پیدا نکرده است؟

صبح صادق: مبلغ حق عضویت با نظر خود کارکنان مشخص می‌شود و افزایش آن مربوط به سازمان نیست.

۰۹۱۶۰۰۰۳۸۷۵/ فکری به حال پروژه مسکن حضرت ولی‌عصر(عج) اهواز شود. ۱۴۰ میلیون تومان پرداخت کردیم، بدون انشعابات آب، برق و گاز و بدون کابینت و کمد دیواری.

۰۹۱۷۰۰۰۷۲۰۸/ چرا وام ایثارگران هنوز پرداخت نشده است؟

۰۹۱۸۰۰۰۳۰۶۸/ لطفاً برای بسیجیان فعال فاقد درآمد هم سبد حمایت غذایی در نظر گرفته شود.

۰۹۱۸۰۰۰۳۰۶۸/ از رزمندگان و ایثارگران بسیجی فاقد بیمه و شغل باید حمایت شود.

۰۹۱۸۰۰۰۷۴۹۲/ چرا حکمت کارت پاسداران شارژ نمی‌شود؟

۰۹۱۸۰۰۰۸۰۲۹/ ضمن تشکر از مسئولان بیمه نیروهای مسلح که قرارداد بسیار خوبی با بیمارستان تأمین اجتماعی بسته‌اند، اما قیمت نسخه‌ها خیلی بالا است.

۰۹۳۶۰۰۰۸۰۹/ انقلاب اسلامی صاحب دارد و صاحبش امام زمان(عج) است و امام خامنه‌ای رهبر انقلاب آن را به صاحب اصلی‌اش می‌رساند. مردم هم پای انقلاب ایستاده‌اند. ما هم بسیجیان فدایی انقلاب و رهبری هستیم./ سیدفضل‌الله محمدی «سیدسقا»

۰۹۱۰۰۰۰۰۴۲۳/ چرا هزینه‌های درمانی کارکنان مأمور از سپاه از صندوق شفا پرداخت نمی‌شود؟

۰۹۱۲۰۰۰۵۴۹۵/ چرا بانک انصار باید جریمه دیرکرد بگیرد، در حالی که حرام شرعی است؟

۰۹۱۲۰۰۰۴۹۹۲/ پیشنهاد می‌شود بیانیه گام دوم انقلاب خطاب به ملت ایران به صورت کتابچه جیبی تهیه شود و در اختیار علاقه‌مندان قرار گیرد.

۰۹۱۲۰۰۰۸۵۱۳/ چند وقته در آگهی‌های تبلیغاتی از عکس نامناسب خانم‌ها در شهر کرج و آزادراه کرج- تهران سوءاستفاده می‌شود. زن کالا نیست!

۰۹۱۶۰۰۰۰۳۶۵/ چرا نوای ماهانه دوباره فعال و راه‌اندازی نمی‌شود.

۰۹۱۷۰۰۰۵۴۸۸/ چرا بنیاد تعاون سپاه با گذشت هشت ماه وام ازدواج فرزندان کارکنان بازنشسته را نمی‌دهد؟

سامانه پیامک صبح صادق ۳۰۰۰۹۹۰۰۳۳

گلی از باغ

شرحی بر زندگانی ۳۶۷ سردار و امیر شهید

کتاب «اسطوره‌های عرشی»، تألیف ابراهیم دلیری مالوانی است که فداکاری‌های ۳۶۷ نفر از سرداران شهید و بزرگ سپاه و امیران ارتش و شهیدان بزرگ پیش و پس از پیروزی انقلاب اسلامی در ایران و برخی از کشورهای همسایه مسلمان ما و برخی از شهیدان مدافع حرم را شرح می‌دهد.

دلیری مالوانی، مدرس و عضو هیئت علمی دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی شهر رشت است و این کتاب، هفدهمین کتاب از تألیفات او تا سال ۱۳۹۶ بوده که انتشارات دهسرا آن را چاپ کرده است.

نام خانوادگی شهدا در این کتاب بر اساس حرف الفبا بخش‌بندی شده که در مجموع ۲۸ بخش را تشکیل می‌دهد. در این کتاب، هر یک از شهدا به طور کامل از ولادت تا شهادت معرفی شده‌اند. همه اطلاعات موجود درباره آنها، نام و نام خانوادگی، نام پدر، محل تولد و سکونت، میزان تحصیلات، شغل، فعالیت‌های مهم پیش و پس از پیروزی انقلاب اسلامی، خاطرات و رشادت‌های آنان در جنگ تحمیلی در اختیار خواننده قرار می‌گیرد. نگارنده در سخنی کوتاه درباره تألیف این کتاب می‌گوید: «کتابی که اکنون در دست شماست، نتیجه چهار سال تلاش شبانه‌روزی این ناتوان است؛ ولی باز هم از کمبود منابع و مأخذ رنج می‌برد. یکی از پژوهشگاه‌هایی که در تألیف این کتاب از آن بهره فراوان بردم، کتابخانه امام حسن مجتبی(ع) واقع در سبزه میدان رشت است.» همچنین نویسنده در کتاب خود، دو رهبر عارف ما، امام خمینی(ره) و رهبر معظم انقلاب را از زبان چند چهره عرفانی- اسلامی که در چند سال اخیر وفات کردند، تعریف کرده است. نویسنده کتاب معتقد است، شناساندن شهیدان و معرفی شخصیت عظیم‌الشأن ایشان، وظیفه یکایک مردم مسلمان ایران، در این برهه از تاریخ جهان است؛ زیرا این گرامیان، بدون هیچ چشم‌داشتی همه آنچه را که در اختیارشان بود، فدای دین و میهن و امام‌شان کردند.

قبیله عشق

مقامی بالاتر از پاسداری

از بچه‌های به شدت انقلابی بندر گناوه بود. اول به صورت بسیجی در جبهه‌ها حاضر شد، تا اینکه تصمیم گرفت به عضویت سپاه پاسداران انقلاب اسلامی گناوه درآید و بعد به جبهه برود. اما در عملیات رزم شبانه در آموزش‌های نظامی به شهادت رسید و پیش از اینکه پاسدار شود به مقامی بالاتر، یعنی شهادت نائل آمد.

به نقل از همرزمان شهید احمد نجارزاده

احمد نجارزاده در دوم مهر ماه سال ۱۳۴۳ هجری شمسی در خانواده‌ای مذهبی و کم‌بضاعت در منطقه دشتستان چشم به جهان گشود. پس از مدتی به بندر گناوه زادگاه خانوادگی مراجعت کردند. تحصیلاتش را در سن هفت سالگی شروع کرد، اما بنا به علاقه به آموختن مسائل دینی و قرآنی، تابستان‌ها به مکتبخانه رفت. تا دوره راهنمایی به تحصیلاتش ادامه داد که با انقلاب اسلامی مواجه شد. به این ترتیب، فعالیت‌های مذهبی را آغاز کرد و در سال ۱۳۵۶ در تمام راه‌پیمایی‌ها و مجالس مذهبی علیه حکومت شاه شرکت فعال داشت. مخلص به انقلاب بود و به آیین آن بسیار خوش‌بین بود. انقلاب اسلامی ایران که به رهبری قاطعانه امام امت و به یاری خدا در سال ۵۷ به پیروزی رسید، برای پاسداری از دستاوردهای آن به تشکیل نهادهایی نیاز بود. هنگامی که بسیج در بندر گناوه تشکیل شد، احمد مشتاقانه برای خدمت به انقلاب به سوی آن شتافت. او که جزء افراد ذخیره سپاه پاسداران بود، همراه اولین گروه اعزامی رزمندگان به جبهه‌های نور علیه ظلمت رهسپار شد و در جبهه غرب در عملیات جنگ‌های نامنظم به فرماندهی شهید چمران با دشمنان جنگید و پس از مدتی از جبهه به گناوه برگشت و به مدرسه رفت و دوباره به جبهه اعزام شد. قصد عضویت در سپاه گناوه را داشت که در این مسیر مهلت نیافت و در عملیات رزم شبانه در شبانگاه ۱۶ مهر ماه سال ۱۳۶۱ به شهادت رسید.

گزارشی از رقابت‌های شنای سپاه

کار تیمی در ورزش انفرادی نتیجه داد

□ مجید علیزاده/ رقابت‌های شنای قهرمانی سپاه پاسداران به مناسبت گرامیداشت شهید نادر مهدوی با شرکت ۱۲ تیم شامل ۱۱۱ نفر از شناگران از ستاد فرماندهی کل سپاه، سپاه‌های استانی، قرارگاه خاتم‌الانبیاء(ص)، هوافضا و ندسا به مدت دو روز به میزبانی تربیت بدنی نیروی دریایی سپاه در مرکز تخصصی موشکی ندسا در استخر بعثت شیراز برگزار شد.

این مسابقات در سه رده سنی زیر ۲۹، ۳۰ تا ۳۹ و بالای ۴۰ سال در ۱۲ ماده انفرادی و دو ماده امدادی آزاد، برگزار شد و در پایان این رقابت‌ها، تیم نیروی دریایی سپاه با کسب ۳۲۰ امتیاز به مقام قهرمانی رسید و تیم‌های معاونت آماد و پشتیبانی سپاه و سپاه گیلان، به ترتیب با کسب ۳۰۲ و ۲۵۰ امتیاز مقام‌های دوم و سوم را از آن خود کردند.

از نکات جالب این دوره از مسابقات این بود که تیم ۱۰ نفره آماد و پشتیبانی با کسب ۹ مدال رنگارنگ در حالی موفق به کسب مقام نایب قهرمانی این دوره از رقابت‌ها شد که کمتر کارشناسی می‌توانست این نتیجه را برای این تیم پیش‌بینی کند، به همین دلیل پای صحبت مربی جوان این تیم نشستیم.

بیش از انتظارات درخشیدیم

علی خلجی گفت: «ما در ورزش انفرادی کار تیمی کردیم! تیم ما با ۱۰ شناگر در اکثر ماده‌های انفرادی و در دو ماده امدادی حضور موفقی داشت و شناگران‌مان بدون انجام حتی یک خطا، شنای مطلوبی را به نمایش گذاشتند و با اینکه مدال طلا نداشتیم، اما در کسب امتیازات، آن هم با توجه به وضعیت و شرایط تمرینی (دو، سه جلسه در ماه!) عملکرد عالی داشتیم.»

وی افزود: «درباره شناگرانی که روی آنها برای کسب مدال حساب کرده بودیم، تقریباً به اهداف‌مان رسیدیم، اما در بخش کسب امتیاز، شناگران‌مان با کسب مدال، بیش از انتظارمان عمل کردند.»

خلجی با اشاره به مبتدی و کم تجربه بودن برخی از شناگران این تیم افزود: «انجام بدون خطای شناهای تخصصی مثل کرال پشت و پروانه از سوی شناگران مبتدی عالی بود.»

خلجی در پایان با اشاره به بالا رفتن انگیزه شناگران تیم معاونت آماد و پشتیبانی از بین شاگردانش، صادق‌زاده (دارنده مدال نقره کرال پشت رقابت‌های قهرمانی سپاه) را به عنوان پدیده شنای سپاه معرفی کرد و گفت: «با توجه به روحیه جنگندگی او، به کسب موفقیت‌های بیشتر از سوی صادق‌زاده امیدوارم. این مسئله را هم باید بگویم که این نتیجه در غیاب دو شناگر تیم که در روز اعزام به دلایل مختلف نتوانستند ما را در شیراز همراهی کنند، به دست آمد. با حضور آن دو شناگر و با توجه به اختلاف ۱۸ امتیازی با قهرمان این مسابقات، احتمال کسب عنوان قهرمانی برای تیم شنای آماد و پشتیبانی دور از دسترس نبود و به طور حتم سال آینده مدعی قهرمانی خواهیم بود.»

صبح صادق
دوشنبه ۱۳ اسفند ۱۳۹۷
۲۶ جمادی الثانی ۱۴۴۰
سال نوزدهم شماره ۸۸۹
۱۲ صفحه
Mon. 4 FEB 2019
www.sobhesadeghweekly.ir

هفته‌نامه سیاسی، فرهنگی و اجتماعی صبح صادق
زیر نظر شورای نویسندگان معاونت سیاسی
نمایندگی ولی فقیه در سپاه
تلفن: ۱۱۰-۷۷۴۶۰۱۰۰(۰۲۱)
صندوق پستی: ۱۷۴۴۵/۱۴۴
سایت اختصاصی: ssweekly.ir
ارتباط مستقیم با سردبیر: sardabir@ssweekly.ir
ارسال مطالب: info@ssweekly.ir
سامانه پیامک کوتاه: ۳۰۰۰۹۹۰۰۳۳ نمابر: ۷۷۴۸۸۴۲۶
کانال پیام‌رسان سروش: @ssweekly

صبحانه

حسرت گذشته

در حسرت گذشته ماندن
چیزی جز از دست دادن امروز نیست!
تو فقط یک بار هجده ساله خواهی بود،
یک‌بار سی ساله و یک‌بار ۷۰ ساله
جوانی تو ستاره‌ای است که فقط یک بار
در آسمان عمرت طلوع می‌کند
در هر سنی که هستی، همان روزها
را دریاب
چرا که مثل روزهای دیگر، فقط یک بار
تکرار خواهد شد
به گذشته فکر نکن و امروز، فکر
آینده باش
تا موفقیت به تو لبخند بزند

صادقانه

حُسن کار برای آخرت

امیرمؤمنان امام علی(علیه‌السلام) می‌فرمایند: مردم در دنیا دو دسته‌اند؛ یکی آن کس که در دنیا برای دنیا کار کرد و دنیا او را از آخرتش بازداشت، بر بازماندگان خویش از تهیدستی ترسان است و از تهیدستی خویش در امان است، پس زندگانی خود را در راه سود دیگران از دست می‌دهد و دیگری آن که در دنیا برای آخرت کار می‌کند و نعمت‌های دنیا نیز بدون تلاش به او روی می‌آورد، پس بهره هر دو جهان را چشید، و مالک هر دو جهان می‌شود، و با آبرومندی در پیشگاه خدا صبح می‌کند و حاجتی را از خدا درخواست نمی‌کند، جز آنکه روا می‌شود.

نهج‌البلاغه، حکمت ۲۶۹

تلخند

بدون شرح

یادداشت

اسکار علیه اخلاق!

□حسین کارگر/ نودویکمین دوره مراسم اسکار نیز امسال تحت تأثیر موضوعات سیاسی و ایدئولوژیک روز آمریکا برگزار شد؛ جشنی که از چند ماه پیش، رویکرد اصلی و اساسی خود را نشان داده بود. حدود سه ماه پیش، «کوین هارت» کمدین سیاه‌پوست هالیوود مجری این دوره از مراسم اسکار معرفی شد. اما انتصاب وی تنها دو روز طول کشید، چون وی به دلیل انتشار یک توئیت در انتقاد از همجنس‌بازی، مجبور به کناره‌گیری از اجرای مراسم اسکار ۲۰۱۹ شد. به این ترتیب، این مراسم بدون مجری کار خود را انجام داد. اما این اتفاق، رویکرد اصلی نودویکمین مراسم اسکار را نیز برملا کرد. از همان ابتدا با برکناری مجری برنامه برای ابراز مخالفت با همجنس‌بازی و همچنین تولید حجم گسترده‌ای فیلم با این مضمون، می‌شد حدس زد که جایزه اسکار قرار است در دست چه کسانی قرار بگیرد. پیش‌بینی‌ها نیز درست از آب درآمد، چون مراسم اسکار امسال را باید شب تجلیل از سینمای حامی همجنس‌بازها دانست، طوری که جایزه بهترین فیلم این جشن به «کتاب سبز» اعطا شد؛ فیلمی که بر اساس یک ماجرای واقعی درباره یک پیانیست همجنسگرا ساخته شده است. این فیلم البته به جز جایزه بهترین فیلم، جوایز بهترین فیلمنامه اصلی و بهترین بازیگر نقش اول مکمل مرد را هم گرفت. نکته تأمل‌برانگیز اینکه، فیلم مذکور، به تهیه‌کنندگی سه صهیونیست مطرح هالیوود، یعنی استیون اسپیلبرگ، دیوید گفن و جفری کاتزنبرگ، ساخته شده است.

از دیگر فیلم‌هایی که در این دوره از مراسم اسکار مطرح شد، می‌توان به فیلم «راپسودی بوهمی» اشاره کرد. این فیلم نیز داستان واقعی زندگی سرپرست گروه موسیقی کویین است. یک موسیقیدان همجنسگرا که در نهایت نیز به دلیل ابتلا به بیماری ایدز جان خود را از دست داد. این فیلم نیز جایزه بهترین بازیگر نقش اول مرد، بهترین تدوین و بهترین میکس صدا را دریافت کرد.

در تبلیغات عنوان شد که مراسم اسکار امسال به دلیل مخالفت با ترامپ، رئیس‌جمهور آمریکا به فیلم‌هایی درباره رنگین‌پوست‌ها توجه فراوانی کرده است، به طوری که چند جایزه نیز به فیلم‌هایی از این دست اهدا شد. اما نکته مهم این است که در همه این فیلم‌ها، همچون روال معمول در آثار سینمای آمریکا، اقلیت‌های نژادی افرادی ضعیف و بی‌هویت و بدون اراده و توانایی نشان داده شده‌اند. از قضا، قهرمان و منجی اغلب این آثار، سفیدپوست‌های آمریکایی معرفی می‌شوند. بنابراین دادن نسبت حمایت از رنگین‌پوست‌ها به اسکار ۲۰۱۹ کاملاً بی‌ربط است.

حسن ختام

او خواهد آمد...

دیرگاهی است در ظلمت بی‌فردای این روزگار زمین در انتظار است تا کسی بیاید که کس باشد و مردمان با نگاهی در او کس را از ناکس بازشناسند.

امروز که آدمیان صداقت را به زیر آوار فراموشی‌ها از یاد برده‌اند، حالا که خاک از خون سرخ عدالت گلگون است؛ زمین در حسرت یک مرد می‌سوزد.

راه درازی است از اینجا تا صداقت و زمین در انتظار است تا مردی بیاید از جنس آسمان تا با قدوم نازنینش جسورانه شقاوت را و خیانت را از هستی پاک کند. تا شب دریده شود و دیدگان آدمیان طلوعی از جنس عدالت را به نظاره بنشینند.

راه دشواری نیست از اینجا تا مصیبت و دستان سرد آدمیان گرمای دستانی را به یاری می‌خواند تا در مرداب بیرحم دنیا امیدبخش رهایی باشد.

علی(ع) که از جنس آسمان بود به برق یک شمشیر به آسمان رفت. علی به ستوه آمده از آدمیانی از جنس شقاوت و قساوت به برق یک شمشیر از عمق وجود فریاد برآورد که «فزت و رب الکعبه».

و از آن روز که عدالت همراه علی(ع) به آسمان رفت، زمین و زمان در انتظار وجود پر وجودی است تا برخیزد، شمشیر برگیرد و جهانی را روشنی بخشد.

نگاهی به سریال «گرگ و میش»

حماسه‌زدایی از یک دوران طلایی

□مهدی امیدی/ اواخر دهه ۵۰ و همچنین دهه ۶۰ برای مردم ایران، یادآور روزهایی روشن و طلایی بود. با وجود همه سیاه‌نمایی‌ها و وجود برخی نقاط خاکستری در حوادث آن دوران، اما مردم ایران، همیشه آن مقطع از تاریخ ایران را عصر حماسه، ازخودگذشتگی، یکدلی، صفا و صمیمیت می‌دانند. یکی از خلأهای موجود در رسانه‌ها و آثار هنری ما، ترسیم نکردن واقعیت‌های اجتماعی ایران در دهه اول پس از پیروزی انقلاب اسلامی است. اغلب آثار خلق شده با محور وضعیت اجتماعی آن زمانه، حدیث نفس و حاصل تراوشات ذهنی دور از واقعیت خالقان این آثار است و کمتر نسبتی با مناسبات مردمی آن دوره دارد.

تازه‌ترین روایت تحریف‌آلود از دهه اول انقلاب بین مردم، سریال «لحظه گرگ و میش» به کارگردانی همایون اسعدیان است. نوع تصویرسازی این سریال از آن مقطع از تاریخ ایران، نسبت چندانی با آنچه در آن سال‌ها بین مردم جریان داشت، ندارد. داستان این سریال با زندگی یک خانواده در روزهایی که تازه انقلاب اسلامی در ایران به پیروزی رسید، شروع می‌شود. برخلاف نام خانواده‌محوری این سریال که وحدت نام دارد در بیشتر زمان سریال، اختلاف و تنش دیده می‌شود. حتی جوان انقلابی با ظاهر مذهبی نیز از دست نامزدش آسایش فکری ندارد و دائم تحت فشار اوست، تا از راه و مرام و اهداف خودش دست بردارد! این هم از عجایب این سریال است که در آن یک جوان حزب‌اللهی بدون هیچ منطقی، با دختری از یک خانواده طاغوتی و با تفکر ضد انقلابی نامزد می‌کند! خیلی زود، جنگ آغاز می‌شود. دو نفر از پسرهای این خانواده راهی جبهه می‌شوند. نکته جالب این است که کمتر به سلوک دینی و انقلابی این افراد توجه می‌شود. چون حضور نیروهای داوطلب؛ چه به عنوان رزمنده، چه پزشک و جهادگر و... ادامه فعالیت دینی و انقلابی آنها و در راستای اعتقادات‌شان بود. اما در سریال «لحظه گرگ و میش» کمترین توجه به این موضوع شده است. پسر بزرگ‌تر، یعنی احسان که پزشک است، در جبهه شهید می‌شود. پسر دوم هادی هم که از نامزد خود جدا می‌شود، دست خود را از دست می‌دهد. وی پس از بازگشت از جبهه، نه تنها به جانبازی خود افتخار نمی‌کند؛ بلکه دچار نوعی جنون و جامعه‌گریزی می‌شود و حتی با نزدیک‌ترین اعضای خانواده خودش نیز با خشونت رفتار می‌کند. اتفاق شگفت این است که وی نقاش و عکاس است و ازقضا، دستش

که اصلی‌ترین ابزار کار و خلاقیت او محسوب می‌شود، از بین می‌رود؛ یعنی در این سریال برای سیاه‌نمایی علیه دفاع مقدس و خانواده‌های ایثارگر، تلخ‌ترین موقعیت ممکن پیش آمده است. پسر کوچک‌تر خانواده نیز برای اینکه جبهه نرود قصد فرار به خارج را دارد که در نهایت بازداشت می‌شود و به اجبار به جبهه می‌رود. از سویی، نامزد دختر این خانواده یعنی حامد نیز مفقود است و ابتدا خبر شهادتش می‌آید. به همین دلیل هم دختر با فرد دیگری ازدواج می‌کند. اما در نهایت، مشخص می‌شود که نامزدش اسیر بوده و با بازگشت خود، یک فاجعه دیگر برای این خانواده ایجاد می‌کند!

در واقع شهادت و جانبازی در این سریال به عنوان شر و عامل ازهم‌پاشیدگی و نابودی زندگی آدم‌ها روایت می‌شود. اتفاق تأمل‌برانگیز این است که، همه افرادی که با اعتقاد و ارزش به جبهه می‌روند، خود و خانواده‌شان سرانجامی تراژیک پیدا می‌کنند. مانند احسان که خودش شهید می‌شود و همسرش هم که به سرطان مبتلا بوده، می‌میرد. هادی هم که هم دست راستش قطع می‌شود و هم نامزدش او را رها می‌کند. نامزد یاسمن هم که مفقود و اسیر شده بود، او را از دست می‌دهد. خود یاسمن نیز بعداً اسیر خیانت شوهرش می‌شود و... اما پسر کوچک خانواده که اعتقادی به دفاع از کشور نداشته و حتی برای گریز از خدمت سربازی، قصد فرار از کشور را دارد، در نهایت موفق و خوشبخت می‌شود!

این نوع مهندسی داستان و مفهوم‌سازی از یک خانواده انقلابی، آن هم در چهلمین سالگرد پیروزی انقلاب در سریال ویژه دهه فجر پربیننده‌ترین شبکه سیما، یک نقض غرض و فرصت‌سوزی تام است. دقیقاً در روزهایی که باید صرف جشن و شادی به مناسبت دهه فجر می‌شد، سریال «لحظه گرگ و میش» فضایی پر از تنش، عصبانیت، غم و اندوه را ترسیم کرد! این سریال، یک دوره طلایی را خاکستری و متمایل به سیاه نمایش داد و از حماسه‌های مردم ایران، تراژدی به تصویر کشید. تنها نکته مثبت در این بخش‌ها، اولاً، علاقه بسیاری از جوانان به رفتن به جبهه در آن مقطع از تاریخ کشور است که صادقانه نمایش داده شده و ثانیاً، اختصاص بخشی از این داستان به شهدای اقلیت، در قالب شخصیت رازمیک است؛ یک رزمنده ارمنی که خود را فدای ایران و انقلاب اسلامی می‌کند.

اما سریال «لحظه گرگ و میش» در واپسین قسمت‌های خود نیز مسیر انحرافی خود را ادامه داد. بخش‌هایی از این سریال هم که به سال‌های اخیر مرتبط است، وارد فضایی شبیه به سریال‌های ترکیه‌ای شده است. فضایی مملو از روابط مثلثی و عشق‌های نامتعارف و خیانت. این رویکرد محتوایی با ضعف ساختاری سریال نیز همراه شده است. برای نمونه، نیمی از قسمت سی‌وپنجم این سریال، صرف جست‌وجوی یاسمن برای یافتن خانه رقیب عشقی‌اش می‌شود؛ یعنی حدود ۲۰ دقیقه به راه رفتن او در راه پله و راهروهای یک آپارتمان صرف شد تا در نهایت شوهرش را در محل وقوع جرم بیابد!

همچنان مشکل اصلی سریال‌های صداوسیما ضعف نظارت بر فیلمنامه و محتوای آثار است. در نتیجه، سریال جدید سیما به مناسبت ۴۰ سالگی انقلاب نیز به جز جذب نسبی مخاطب، دستاورد دیگری از نظر معرفی تاریخ و ارزش‌های انقلاب و دفاع مقدس ندارد. این در حالی است که چهل سال از تاریخ پرفراز و فرود اما پر افتخار انقلاب اسلامی می‌گذرد و کشور در بسیاری از موضوعات و مؤلفه‌های علمی و توسعه و پیشرفت در قله‌هایی ایستاده است که آرزوی بسیاری از کشورهاست و به تَبَعِ این پیشرفت‌ها سوژه‌ها و موضوعات خارجی برای سناریونویس و نمایش درام وجود دارد که می‌تواند معرف فرهنگ انقلاب اسلامی باشد که امیدآفرین و موتور محرکه این پیشرفت‌ها بوده و بسیار برای نسل فعلی لازم است.

اخبار فرهنگی

چاپ اول خاطرات رهبر انقلاب سه روزه تمام شد

چاپ نخست خاطرات رهبر معظم انقلاب که به‌تازگی به‌زبان عربی منتشر شده، در مدت سه روز به اتمام رسید. به گزارش باشگاه خبرنگاران پویا، کتاب «إنّ مع الصبر نصراً»، خاطرات خودگفته رهبر معظم انقلاب به‌زبان عربی است که به تازگی به همت دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله العظمی خامنه‌ای منتشر شده است. تمرکز عمده خاطرات نقل‌شده در این کتاب، بر دوران مبارزات معظم‌له در سال‌های پیش از انقلاب، دستگیری و زندانی شدن‌شان در زندان‌های شاه است؛ هر چند خاطراتی از دوران کودکی ایشان نیز نقل شده است. این اثر همزمان با چهلمین سالروز پیروزی انقلاب اسلامی در کشور لبنان رونمایی و توزیع شد. ذکر خاطرات از زبان ایشان بر اهمیت کتاب افزوده و سبب استقبال گسترده در کشور لبنان شده است، به طوری که طی سه روز پس از رونمایی، چاپ نخست این اثر که در پنج هزار نسخه منتشر شده بود، به اتمام رسید.گروه‌های مردمی در کشورهای مختلف عربی نیز از انتشار آن استقبال کرده‌اند. قرار است در پی درخواست‌های مطرح شده، این کتاب در بازار نشر عراق نیز توزیع شود. از سوی دیگر، عرب‌زبان‌های ایران نیز متقاضی دریافت کتاب بوده‌اند که قرار است در این مناطق نیز توزیع شود.

بزرگداشت فرج‌الله سلحشور برگزار شد

یادبود سومین سال درگذشت مرحوم «فرج‌الله سلحشور» کارگردان و هنرمند انقلابی و متعهد سینما و تلویزیون، در سالن اجتماعات خبرگزاری تقریب برگزار شد. جمال شورجه کارگردان سریال موسی در این مراسم گفت: «مرحوم سلحشور پای منبر بزرگ شده بود و بعد به سینما و تئاتر و تلویزیون آمد و از جنبه‌های مختلف به کمک هنر کشور ما آمده بود.» این کارگردان ادامه داد: «همه چیز به صورت فطری و ذاتی در وجود سلحشور شکل گرفته بود. حتی ما جای اشک‌های سلحشور را روی متن‌های سریال یوسف پیامبر(ص) می‌دیدیم و او با حضور قلب این سریال را نوشت.» حسین زندباف تدوینگر سریال یوسف پیامبر(ص) با احترام به مرحوم سلحشور ضمن بیان خاطره‌ای گفت: «یکی از دوستانم که به مکه سفر کرده بود از دیدن عکس یوسف پیامبر در یکی از مغازه‌های آنجا برایم تعریف می‌کرد.» حجت‌الاسلام کیایی‌نژاد مدیریت تقریب در مجلس ضمن بیان سخنان کوتاهی در این مراسم و در تجلیل از این هنرمند انقلابی گفت: «مدال‌هایی که مقام معظم رهبری به مرحوم سلحشور دادند، مقام‌های بزرگ و ارزشمندی است.»

استقبال گسترده از یک مستند انقلابی

مستند سینمایی «عابدان کهنز» با گذشت شش هفته از اکران‌های مردمی خود در نقاط مختلف کشور به فروش ۳۶ میلیون تومانی دست پیدا کرده است. «عابدان کهنز» که به کارگردانی «مجید رستگار» و تهیه‌کنندگی «امیر مهریزدان»، در «مدرسه مستند عمار» تولید شده است، روایت تربیت، شکوفایی و بالندگی نوجوانان مسجد امیرالمومنین(ع) کُهَنز شهریار است که در وقایع مهم انقلاب اسلامی از جمله فتنه سال ۱۳۸۸ و فتنه تروریست‌های تکفیری در سوریه حضوری فعال داشته‌اند. تاکنون نزدیک به ۵۰۰ درخواست برای اکران در نقاط مختلف کشور ثبت شده است که طی آن، حدود ۱۲ هزار نفر به تماشای این مستند سینمایی نشستند.

درگذشت نویسنده طنزهای تلویزیونی

خشایار الوند، نویسنده سریال‌های طنز صداوسیما روز پنج‌شنبه ۹ اسفند، به دلیل ایست قلبی در ۵۱ سالگی از دنیا رفت. الوند متولد سال ۱۳۴۶ فعالیت خود در سینما را از سال ۱۳۶۳ آغاز کرد. وی نویسنده فیلمنامه سریال‌های پربیننده‌ای چون؛ «پایتخت»، «نقطه‌چین»، «شب‌های برره»، «باغ مظفر»، «گنج مظفر»، «مرد هزارچهره»، «مرد دو هزار چهره»، «قهوه تلخ»، «ویلای من»، «شوخی کردم»، «علی‌البدل»، «کمربندها را ببندیم»، «مسافران»، «دیوار به دیوار» و «دیوار به دیوار ۲» بود. او همچنین نویسندگی فیلم‌های «مزاحم» و «برگ برنده» به کارگردانی برادرش، سیروس الوند (کارگردان سینما و تلویزیون) را برعهده داشت.

مسابقه مطالعه «قصه دلبری»

هفتمین دورهٔ پویش کتابخوانی «کتاب و زندگی» آغاز شد. مجمع ناشران انقلاب اسلامی با همکاری انتشارات روایت فتح، با هدف ترویج فرهنگ مطالعه، پویش کتابخوانی کتاب و زندگی را از عید چهل سالگی انقلاب تا عید سعید فطر برگزار می‌کند. کتاب محوری این دوره از پویش، «قصّهٔ دلبری»، روایت مرجان دُرعلی، همسر شهید محمدحسین محمدخانی از شهدای مدافع حرم است. این کتاب را محمدعلی جعفری به رشتهٔ تحریر درآورده و انتشارات روایت فتح آن را منتشر کرده است.

خودکشی بازیگر مشهور آمریکا

برودی استیونز، بازیگری که برای نقش‌آفرینی در فیلم‌های کمدی یا برنامه‌های تلویزیونی طنزآمیز معروف شده بود، در حالی که در اوج شهرت و موفقیت بود، در ۴۸ سالگی، خودکشی کرد. رابین ویلیامز، دیگر بازیگر هالیوودی نیز که شهرت و موفقیت او نسبت به استیونز بیشتر بود، به دلیل افسردگی، حدود چهار سال پیش در خانه بزرگ و مجللش، خودکشی کرد. در حالی که رسانه‌های بیگانه با تبلیغات فراوان تصویری رؤیایی از غرب و به ویژه آمریکا نشان می‌دهند و به دنبال آن ایران اسلامی را کشوری سیاه و غمگین تصویر می‌کنند؛ اخباری از این دست واقعیت سبک زندگی پوچ و افسرده غربی را بیان می‌کند.